
ØKONOMIPLAN 2016 - 2019

ÅRSBUDSJETT 2016

Gjemnes kommune

Innhold

1. Innledning – lovhemmel	3
2. Proses og framdrift	3
3. Statsbudsjettet	5
3.1 Inntektssystemet	9
3.2 Rammeoverføring	11
4. Økonomiplanperioden.....	12
4.1 Budsjettkjema 1A og 1B	13
5. Driftsrammer 2016.....	17
6. Investeringsbudsjettet 2016 – 2019	19
6.1 Beskrivelse tiltak investering.....	20
7. KOSTRA.....	27
7.1 Nøkkeltall fra KOSTRA	27
7.2 KOSTRA – tall for utvalgte tjenesteområder	31
7.3 Rådmannens kommentar til KOSTRA – tallene	37
7.4 Mål for økonomiforvaltningen	38
8. Rådmannens avsluttende kommentarer	38
9. Rådmannens forslag til vedtak	40
Handlingsplan.....	42
Overordnede mål	42
Handlingsmål for grunnskolen	43
Barnehagene	44
Helse og omsorg	45
Areal- og drift	46
Kultur	48
Kulturskolen	50
Budsjettkommentarer/ønsker og tabeller.....	51
Investeringsbudsjettet.....	51
Skolene	51
Investeringsønsker 2016 for areal og drift	52
Driftsbudsjettet	53
Sentraladministrasjonen – ansvar 1000 – 1400.....	53
Skolefaglig kompetanse – ansvar 2000	54
Barnehagefaglig kompetanse – ansvar 2050	55

Angvik skule – ansvar 2100	56
Batnfjord skule – ansvar 2200.....	57
Angvik Barnehage – ansvar 2500	59
Solsida barnehage – ansvar 2600	59
Bergsøy barnehage – ansvar 2800.....	61
Astaddalen barnehage – ansvar 2900	63
Helse og omsorg – ansvar 3000	64
Areal og drift – ansvar 4000 og 6000.....	66
Kulturkontoret – ansvar 5000.....	68
Kulturskolen – ansvar 5100.....	69
HOVEDOVERSIKT	71

1. Innledning – lovhemmel

Med hemmel i kommuneloven § 45 jf. § 2, skal kommunestyret vedta årsbudsjett for kommende kalenderår innen utgangen av året. Det er formannskapet som skal legge fram forslag til budsjett for kommunestyret. Forslaget skal ut til alminnelig ettersyn senest 14 dager før det skal behandles i kommunestyret. Budsjettet er utarbeidet i samsvar med kommuneloven §§ 45 og 46 og forskrift om årsbudsjett gitt med hemmel i kommuneloven § 46 nr 8 (budsjettforskriften).

Med hemmel i kommuneloven § 44 jf. § 2, skal kommunestyret årlig vedta rullering av Økonomiplan for de fire neste årene. Formannskapet legger fram innstilling til vedtak for kommunestyret. Innstilling til økonomiplan skal legges fram til alminnelig ettersyn minst 14 dager, før behandling i kommunestyret. Økonomiplanen er utarbeidet i samsvar med kommuneloven § 44 og forskrift om årsbudsjett gitt med hemmel i kommuneloven § 46 nr 8 (budsjettforskriften).

Årsbudsjettet og Økonomiplanen er utarbeidet i samsvar med kommunen sitt økonomireglement.

Det er Handlingsprogrammet som er det politiske styringsredskapet kommunestyret har. Økonomiplanen viser hvilke ressurser kommunen kan regne med å disponere de kommende år, og skal være samordnet med og avstemt mot kommunens mål. Framlegget til økonomiplan må sees i sammenheng med regnskap og årsrapport for 2014.

2. Prosess og framdrift

Rammer og forutsetninger

I slutten av august sendte rådmannen ut budsjetttrundskriv til ledere med budsjettansvar.

Her var det lagt til grunn følgende overordnede føringer:

Totale netto driftsrammer i hele 1000 kr.:

• Revidert budsjett 2015 netto ansvarsramme 1000- 5100	kr. 150 280
• Endrede forutsetninger 2016	kr. 1 405
• Reduserte driftstiltak 1,0 %	- kr. 1 493
Justerte nettorammer ansvar 1000-5100	kr. 150 192

Kommunestyret har tidligere vedtatt at budsjettet skal legges fram med et netto driftsresultat på 3 %. I de overordnede føringer settes det av bare av 3 mill. kr. til disposisjonsfond. I budsjettet for 2016 legges det inn estimert lønns- og prisvekst på egen post i budsjettet, tilsvarende 4 mill. kr.

Følgende faktorer skal dekkes inn i budsjettet i hele 1000 kr.:

• 1,5 % netto driftsresultat	- kr. 3 000
• Lønnspott 2016- estimat	- kr. 4 000
• Skal inndekkes	- kr. 7 000

I kolonnen "endrede forutsetninger" i tabellen nedenfor er det lagt inn de endringer som pr. august måned var kjent. Kolonnen "reduserte driftstiltak" er beregnet av revidert ramme 2015 før endrede forutsetninger er lagt inn.

Rammene var satt med utgangspunkt i reviderte driftsrammer for 2015. Dette ga virksomhetene følgende netto driftsrammer pr. ansvarsområde i hele 1000 kr. for ansvarsrammene 1000-5100 for 2015:

Ansvar		Revidert budsjett 15	Endrede forutsetninger	Reduserte driftstiltak	Netto driftsrammer 16
1000	Folkevalgte	2 532	430	-25	2 937
1100-1300	Sentraladministrasjonen	11 656	750	-114	12 292
1400	NAV	1 940	-90	-21	1 829
2000	Skolefaglig kompetanse	7 534	75	-75	7 534
2050	Barnehagefaglig komp.	5 677	80	-56	5 701
2100	Angvik skole	6 445	0	-64	6 381
2200	Batnfjord skule	23 170	0	-231	22 939
2500	Angvik barnehage	2 948	0	-29	2 941
2600	Solsida barnehage	5 661	0	-56	5 605
2800	Bergsøy barnehage	1 879	0	-18	1 861
2900	Astaddalen mus./fri.bhg	2 096	0	-20	2 076
3020	Helse og omsorg	64 177	500	-641	64 036
4000	Areal og drift	11 835	-430	-118	11 287
5000	Kulturkontoret	1 724	90	-17	1 797
5100	Rektor musikk/kultursk.	1 006	0	-10	996
SUM		150 280	1 405	-1 493	150 192

Detaljene ble lagt inn i budsjettmodulen eBudsjett i løpet av september/ oktober måned av de budsjettansvarlige. Det er verdt å nevne at tidligere ansvar for oppvekst (ansvar 2000) deles opp i to f.o.m. 2016: ansvar 2000 skolefaglig kompetanse og ansvar 2050 barnehagefaglig kompetanse.

Nye rammer og forutsetninger

Etter at statsbudsjettet ble lagt fram, fikk virksomheter og avdelinger tildelt nye korrigerte rammer. Dette ble gjort med bakgrunn i nye endrede forutsetninger som ble kjent fra august måned og fram til i dag. I tillegg hadde statsbudsjettet elementer i seg som er tatt inn i budsjettet/ økonomiplanen.

Det framlagte statsbudsjettet viser en skattevekst tildelt Gjemnes kommune på 6,7 % og en inntektsutjevning på 12,7 % fra 2015. Dette vurderes som høyt. Rådmannens endelige budsjettforslag inneholder en reduksjon i skatteanslaget på 500.000 kr. for 2016. Skatteinngangen blir kommentert særskilt under eget avsnitt i dokumentet.

I løpet av høsten har også andre endrede forutsetninger blitt lagt fram, som er tatt inn i budsjettframlegget til rådmannen.

De enkelte avdelinger og virksomheter har drøftet budsjettet med tillitsvalgte underveis i prosessen. I tillegg er budsjettet orientert om og drøftet med **Hovedtillitsvalgte**.

3. Statsbudsjettet

Statsbudsjettet ble lagt fram onsdag 7. oktober d.å. Statsbudsjettet har flere nye og endrede tiltak i seg, og som vil få betydning for kommunebudsjettet. Regjeringen sier bl.a. om statsbudsjettet:

Sitat

Utgangspunktet i 2015

Skatteinngangen på nasjonalt nivå har vært i tråd med anslagene i Revidert nasjonalbudsjett (RNB) fra mai i år. Det gir ikke grunnlag til å endre på prognosene på årsbasis utover RNB. Den samla pris- og kostnadsveksten blir opprettholdt på nivå med RNB, med 2,9 prosent.

Regjeringa sitt forslag for kommunesektoren

Regjeringen legger opp til en vekst i samlede inntekter på 7,3 milliarder kroner i 2016. Av denne veksten utgjør de frie inntektene 4,7 milliarder kroner. Fylkeskommunene sin del av veksten i frie inntekter er på 0,5 milliarder kroner, medan primærkommunene 4,2 milliarder kroner.

Veksten i frie inntekter går til å styrke den generelle kommuneøkonomien utover endringer som følger endringer i oppgaver og plikter for kommunene. I tillegg må de frie inntektene til kommunene i 2016 bli økte, mellom annet for å dekke merkostnader for opprettholde dagens tjenesteproduksjon.

Demografikostnadene kommer av endra folketall og endra alderssammensetning, for eksempel at det blir flere innbyggere og flere eldre. I 2016 er det påregnet økte demografikostnader på 1,7 milliarder kroner på primærkommunene.

Pensjonskostnadene for 2016 er grovt regnet til 900 millioner kroner totalt for kommunesektoren, hvor 800 millioner kroner av dette kan bli i primærkommunene. Det er grunn til å understreke at dette er grove anslag. Veksten i de frie inntektene kan mellom annet gå til å dekke økte pensjonskostnader.

Av veksten i frie inntekter er det om lag tilbake 1,7 milliarder kroner etter at beregnet kostnader knytt til demografi og pensjon er trukket fra. Kommunene kan velge å bruke inntektsveksten på regjeringa sine satsinger:

Tall i mill. kr.	Kommunene
Rusomsorg	400
Helsestasjoner og skolehelsetjeneste	200
Fleksibelt barnehagemottak	400

- Regjeringa grunngir 400 millioner kroner av veksten i de frie inntektene med at kommunene kan ha rom til å styrke rusomsorgen. De 400 millioner kronene vil bli fordelt gjennom sosialhjelpsnettverket.
- Av veksten i de frie inntektene er 200 millioner kroner grunngitt med at kommunene kan ytterligere styrke helsestasjonene, herunder jordmortjenesten, og skolehelsetjenesten. Midlene blir foreslått særskilt fordelt til kommunene basert på

innbyggertallet i alderen 0 til 19 år, med et minstenivå på 100 000 kroner per kommune.

- I framlegget til statsbudsjett er 400 millioner kroner av veksten i de frie inntektene grunngitt med at kommunene kan velge å ha et mer fleksibelt barnehageopptak enn det regelverket legg opp til. De 400 millioner kronene blir fordelt etter barnehagenøkkelen.

På grunn av uro i den internasjonale økonomien, vil regjeringa følge nøyne med på den økonomiske utviklinga. Om situasjonen tilsier det, vil regjeringa gjøre en ny vurdering av kommuneøkonomien og skatteinngangen i samband med RNB for 2016.

Kommunal deflator

Den kommunale deflatoren er en indeks for beregning av realvekst i kommunesektoren sine inntekter. Indeksen er bygd opp av lønnsvekst og prisvekst på kjøp av varer og tjenester. I kommuneoppdragget i statsbudsjettet er det i hovedsak reelle endringer kommunesektoren sine inntekter det blir sett på. Det innebærer at kommunesektoren sine inntekter blir prisjustert før realveksten blir lagt til.

Som nevnt tidligere er ikke den kommunale deflatoren for 2015 justert i forhold til RNB 2015. For 2016 er det forutsatt en lønnsvekst på 2,7 prosent. Lønnsveksten teller knapt to tredjedeler av den samlede deflatoren. Samlet deflator er satt til 2,7 prosent.

	2015	2016
Deflator	2,9	2,7
Herav lønnsvekst	3,2	2,7

Skattøret

De frie inntektene er skatteinntekter og rammetilskudd. Skatt på alminnelig inntekt og formue fra personlige skattytere blir delt mellom staten, fylkeskommuner og kommuner. Fordelingen blir bestemt gjennom fastsatte maksimalsatser på skattørene for kommuner og fylkeskommuner. I kommuneproposaljen for 2016 ble det signalisert at skattørene for 2016 skal bli innrettet etter et mål om at skatteinntektene for kommunesektoren skal utgjøre 40 prosent av samla brutto inntekt. I RNB 2015 vart prognosene for skatteinntektene i år redusert, og samtidig med at rammeoverføringene økte med 1,2 milliarder kroner. Skatteandelen i 2015 blir sannsynligvis redusert til 39 prosent av samla inntekter. Isolert sett trekker det i retning av å øke de kommunale skattørene i 2016.

Til grunn for anslaget for skatteinntektene i kommunesektoren neste år ligger en sysselsettingsvekst på 0,5 prosent og 2,7 prosent lønnsvekst fra i år. Med bakgrunn i dette blir den kommunale skattøren for 2016 foreslått oppjustert med 0,45 prosent for primærkommunene, og 0,05 prosent for fylkeskommunene. Skattøren for kommunene vil etter det forslaget utgjøre 11,8 prosent av alminnelig personskatt, mens fylkeskommunene sin del vil være 2,65 prosent.

Inntektssystemet

Regjeringa har tidligere varslet en total gjennomgang av inntektssystemet som får konsekvens fra og med 2017. I gjennomgangen blir det sett på skatteandelen og i forhold til rammetilskuddet, justering og oppdatering av delkostnadsnøklene og ikke minst basistilskuddet og de distriktpolitiske tilskuddene. Departementet tar sikte på å ha høringsnotatet klart før jul.

Det blir gjort enkelte mindre endringer i inntektssystemet i 2016:

- Veksttilskuddet blir styrket fra 393,4 millioner kroner i 2015 til 440,6 millioner kroner i 2016. Terskelen for å få tilskuddet blir redusert fra en folketallsvekst på over 1,6 prosent til 1,5 prosent, regnet ut fra gjennomsnittet de tre siste årene. Tilskuddet blir prisjustert, og går fra 55.000 kroner per innbygger utover vekstgrensen, til 56.485 kroner. I landet er det 64 kommuner får veksttilskudd i 2016. I Møre og Romsdal er det kommunene Ulstein, Skodje, Sula, Giske og Aukra som får veksttilskudd.
- Småkommunetilskuddet blir holdt nominelt på same nivå som i 2015, det vil si at det ikke blir justert i forhold til deflatoren.

Oppgaveendringer

I hovedsak er det et skille mellom oversøringer til kommunene som er frie og overføringer som er knytt til endringer i oppgaver som kommunene må utføre. Overføringene som er knyttet til oppgaveendringer, er ikke tatt med i veksten i de frie inntektene.

Helse og omsorg

- Det er foreslått ei tilsagnsramme på 4,1 milliarder kroner til 2500 heldøgns omsorgsplasser i sjukeheim og omsorgsboliger i 2016.
- Regjeringa vil fremme forslag til endring av helse- og omsorgslova slik at kommunene fra 1. januar 2020 får plikt til å tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens. Det kan skje ved utbygging av tilbudet fram mot 2020. HOD får 71,3 millioner kroner øremerket for å legge til rette for 1.200 nye plasser.
- I primærhelsetjenestemeldinga ble det varslet lovkrav om communal psykologkompetanse fra 2020. Som et ledd i opptrappingen, blir det foreslått å legge om det eksisterende rekrutteringstilskuddet til et flatt årlig tilskudd på 300.000 kroner per psykologårsverk som blir rekruttert fra 2016. Det er bevilget 145 millioner kroner for inntil 150 nye psykologårsverk i 2016.
- Fra 1. januar 2016 har kommunene plikt til å sørge for øyeblikkelig døgnopphold for pasienter med somatiske sykdommer. De 1,2066 milliarder kronene blir innlemmet i rammetilskuddet til kommunene.
- Innslagspunktet for ressurskrevende tjenester blir justert i forhold til deflatoren, og i tillegg blir innslagspunktet økt med 10.000 kroner. Kompensasjonsgraden blir holdt uendra på 80 prosent utover innslagspunktet. Bevilgning til dette formålet er ventet å øke med 1,2 milliarder kroner fra 2015 til 2016.

Barnehager

- Bevilgning over Kunnskapsdepartementet sitt budsjett knytt til økt kompetanse og kvalitet blir økt med 160 millioner kroner i 2016. Midlene skal mellom annet gå til arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning, og til lokale tiltak for å styrke det pedagogiske arbeidet i barnehagen.
- Fra 2016 får ikke-kommunale barnehager den same finansieringa som kommunale barnehager, det vil si 100 prosent av tilskuddet til tilsvarende kommunale barnehager. Kommunene får en kompensasjon over rammetilskuddet på 180 millioner kroner.
- Det blir gjort endringer i forskrifta om finansiering av ikke-kommunale barnehager for å gi bedre samsvar mellom reelle utgifter og tilskuddet fra kommunen. Endringene er først og fremst knyttet til pensjons- og kapitalutgifter. Dette gir isolert sett ei innsparing på 338 millioner kroner som blir trukket ut fra rammetilskuddet.

Skole

- Kommunene får økte rammetilskuddet med 77,6 millioner kroner for å øke timetallet i naturfag med én uketime på 5. til 7. trinn i fra høsten 2016.

- Kompetansesatsinga i skolen holder fram på samme nivå, og i 2016 vil over 5.000 lærere få tilbud om videreutdanning.
- Lærlingtilskuddet til lærebedrifter blir foreslått økte med ytterligere 2.500 kroner per kontrakt i 2016, og fylkeskommunene får kompensert dette med 50 millioner kroner.
- I 2009 blir det signalisert en investeringsramme for skole- og svømmeanlegg på 15 milliarder kroner over åtte år. I 2016 blir de siste 1,5 milliardene fasa inn i budsjettet.

Tiltakspakke for økt sysselsetting

I regjeringens særsikte tiltakspakke for økt sysselsetting foreslås det et engangstilskudd på 500 millioner kroner til vedlikehold og rehabilitering av skoler og omsorgsbygg i kommunene. Midlene kommer i tillegg til veksten i kommunesektorens inntekter.

Forsøk med ny oppgave- og ansvarsdeling i barnevernet

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet vil i 2016 iverksette forsøk med ny oppgave- og ansvarsdeling mellom kommunalt og statlig barnevern. Forsøkskommunene vil bli kompensert for økte oppgave- og finansieringsansvar gjennom økte rammetilskudd på 247,6 millioner kroner, etter særskilt fordeling (i tabell C, Grønt hefte).

Overføring av skatteoppkreverfunksjonen til staten

Regjeringa foreslår i Prop. 1 LS (2015-2016) å overføre skatteoppkreverfunksjonen fra kommunene til Skatteetaten med verknad fra 1. juli 2016. Oppgaveoverføringen er anslått å gi ei innsparing for kommunene på 630 millioner kroner i 2016, og rammetilskuddet til kommunene blir foreslått redusert tilsvarende.

Flyktninger og integrering

Det har vært en kraftig økning i tallet på asylsøkere til Europa, og Norge. Regjeringen har derfor lagt fram forslag om tilleggsbevilgninger i 2015 som følge av dette:

- Politiet får 50 millioner kroner for å øke kapasiteten knytt til registrering av nye asylsøkere til Norge.
- UDI blir styrket med 5 millioner kroner.
- Vergemålsordningen blir styrket med 3 millioner kroner.
- Løyva til enslige mindreårige asylsøkere i omsorgssentre blir økte med 65 millioner kroner.
- Tilskudd til utleieboliger blir økte med 50 millioner kroner.
- Regionale ressurssenter om vald, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) blir styrka med 5 millioner kroner.

I budsjettet for 2016 er det foreslått å;

- styrke integreringstilskuddet med 50 millioner kroner til et ekstratilskudd til kommuner ved bosetting av flyktninger. Kriteriet for å få tilskudd er at kommunen i 2016 busett flere enn de ble bedt om i 2015. Tilskuddet blir utbetalt med 50.000 kroner for hver person kommunen bosett utover dette i 2016.
- styrke det særsikte tilskuddet for bosetting av enslige, mindreårige flyktninger med 25 millioner kroner. Særskilt tilskudd blir utbetalt til kommunene når enslige, mindreårige flyktninger blir bosett. Satsen blir foreslått økte fra 191.300 kroner i 2015 til 207.000 kroner i 2016.

Regjeringa varsler at den vil legge fram en tilleggsproposisjon for statsbudsjettet 2016 om denne situasjonen i løpet av høsten.

Kommunereformen

Det er bred enighet på Stortinget om behovet for en kommunereform. De nyvalgte kommunestyrrene har frist til 1. juli 2016 med å gjøre vedtak. Fylkesmannen skal oppsummere og gi tilråding om kommunestrukturen høsten 2016. Regjeringa fremmer proposisjon om ny kommunestuktur våren 2017. En samlet lovproposisjon om nye oppgaver til større kommuner blir lagt fram for Stortinget våren 2017. Regjeringa har også satt i gang et arbeid med en generell gjennomgang av den statlige styringa av kommunene. Arbeidet tar sikte på å redusere den statlige detaljstyringen. Resultatet av gjennomgangen vil bli presentert for Stortinget våren 2017.

Sitat slutt

3.1 Inntektssystemet

Inntektssystemet definerer det statlige bidraget inn i kommunens drift i form av rammetilskudd og skatteinntekter. Dette er frie inntekter som kommunen kan disponere fritt over uten andre føringer fra staten enn gjeldende lov og regelverk.

Et overordnet formål ved inntektssystemet er å jevne ut kommunene sine forutsetninger for å gi et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere. Ved fordeling av rammetilskudd tas det derfor hensyn til strukturelle forskjeller i kommunenes kostnader og forskjeller i skatteinntektene. Dette blir gjort gjennom at utregning av rammetilskudd blir påvirket av utgifts- og inntektsutjevning.

Utgiftsutjevning

For den enkelte kommune er det utarbeidet kostnadsnøkler som sammen med andre kriteriedata sier noe om kommunens utgiftsbehov. Ut fra disse indeksene blir det gjort en fordeling til kommunene etter deres varierende utgiftsbehov. Utgiftsutjevningen er en ren omfordeling – det som blir trukket fra noen kommuner blir delt ut igjen til andre.

Inntektsutjevning

Det er store variasjoner i skattegrunnlaget mellom kommunene, noe som skaper store forskjeller i inntektsnivå. Gjennom utjevningen av skatt på inntekt og formue for personlige skatteytere blir disse forskjellene delvis utjevnet.

Småkommunetilskudd

Regionaltilskudd går til små kommuner under 3.200 innbyggere, og med skatteinntekter under 120 % av landsgjennomsnittet.

Det gis også tilskudd til kommuner som med betegnelsene **veksttilskudd, storbytilskudd og Nord-Norge- og namdalstilskudd**.

Skjønnstilskudd

Skjønnstilskuddet deles inn i to; det ordinære skjønnet og det lokale skjønnet. Det lokale skjønnet skal fange opp spesielle lokale behov, som ikke tas opp i utgiftsutjevningen, og gi støtte til kommuner som er utsatt for en kortsiktig inntektssvikt. Det ordinære skjønnet går til kompensasjon for bl.a. økt arbeidsgiveravgift.

Samlet rammetilskudd er summen av innbyggertilskudd, distriktstilskudd Sør-Norge, Nord-Norge- og Namdalstilskudd, småkommunetilskudd, storbytilskudd, veksttilskudd og skjønnstilskudd. Utgiftsutjevningen, korreksjonsordningen for elever i statlige og private

skoler, saker med særskilt fordeling og inntektsgarantiordningen bidrar til å omfordеле rammetilskudd mellom kommuner.

Framlagt statsbudsjett for 2016 viser at Gjemnes kommune vil motta 156,8 mill. kr i rammeoverføringer, skatteinntekter og løpende inntektsutjevning i 2016. Inntektene fordeles på denne måten:

Rammeoverføringer	88,628 mill. kr.
Løpende inntektsutjevning	7,692 mill. kr.
Skatteinntekter	60,541 mill. kr.
Sum frie inntekter	156,861 mill. kr.

Rådmannen stiller spørsmål ved den kraftige økningen i skatteinngangen/ inntektsutjevningen for 2016. Derfor vil skatteinntektene i budsjettforslaget bli redusert med kr. 500.000.

Sum frie inntekter utgjør dermed 156,3 mill. kr. for 2016.

I rammeoverføringene ligger også tildelte skjønnsmidler til kommunen på 3,522 mill. kr. Skjønnstilskuddet fordeles på hhv. kompensasjon for arbeidsgiveravgift, 1,822 mill. kr., til barnevern 1,2 mill. kr. og kr. 500.000 til lokalt skjønn.

Tildelte skjønnsmidler for 2016 er 782.000 kr. lavere enn for 2015, og 2,328 mill. kr. lavere enn for 2014.

3.2 Rammeoverføring

Rammeoverføringene til kommunen deles opp på denne måten i hele 1000 kr. og med sammenligning med overføringer for 2013-2016:

Type tilskudd	2016	2015	Endring 1000 kr.	Endring %	2014	2013
Innbyggertilskudd	58.280	57.273	1.007	1,8	58.363	56.165
Utgiftutjevning	20.609	21.050	-441	-2,1	22.006	20.601
Overgangsordning	468	334	134	40,1	245	0
Utenfor overgangsordning	274	581	-307	-52,8	451	1.697
Sum innb.tilsk./utg.utjevning	79.631	79.238	393	0,5	81.065	78 463
Regionaltilstkudd	5.475	5.475	0	0,0	5.316	5.161
Andre tilskudd- selskapsskatt	0	0	0	0	0	27
Rammeoverføring fast del	85.106	84.713	393	0,5	86.381	83.651
Endring i statsbudsjettet	0	335	-335			0
Lokalt skjønn	500	500	0	0	500	500
Ordinært skjønnstilstkudd	3.022	3.804	-782	-20,6	5.350	5.684
Sum skjønnstilstkudd/ endringer statsbudsjettet	3.522	4.639	-1.117	-24,1	5.850	6.184
Sum rammeoverføringer	88.628	89.352	-724	-0,8	92.231	89.835
Løpende inntektsutjevning	7.692	6.823	869	12,7	6.980	6.772
Sum rammer/løpende inntektsutjevning	96.320	96.175	145	0,2	99.211	96.607
+ skatt på inntekt og formue	60.041	56.739	3.302	5,8	55.664	53.843
SUM skatter/ rammeoverføringer.	156.361	152.914	3.447	2,3	154.875	150.450

Rådmannen har lagt til grunn en mindre skattevekst på 0,5 mill. kr. enn det statsbudsjettet sier. Dette betyr at skatteveksten er korrigert fra 6,7 % til 5,8 % fra 2015 til 2016. Oppgitt tall for 2015 i tabellen overfor for skatt på inntekt og formue, og inntektsutjevning er tatt ut i fra revidert nasjonalbudsjett 2015, og ikke rådmannens prognose for skatt/ inntektsutjevning for 2015.

Overnevnte tabell viser en nominell økning i de samlede inntekter på 3,447 mill. kr eller pluss 2,3 % fra revidert budsjett 2015 (RNB) og til statsbudsjettet 2016.

Utover ordinært skjønn og lokalt skjønn kan kommunen søke Fylkesmannen om tilskudd til utviklings- og utredningsprosjekter.

Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler

Gjemnes kommune har elever i privat grunnskole – Torvik skole. Disse elevene har ikke kommunene utgifter for utenom utgifter til spesialundervisning og skoleskyss.

Trekkordningen for private skoler medfører at kommuner med elever i private skoler trekkes et gitt beløp per elev for de elevene kommunene ikke yter grunnskoletjenester til. Summen av trekk fra kommuner med elever i private skoler fordeles ut igjen til alle landets kommuner etter kommunenes andel av beregnet utgiftsbehov (kostnadsnøkkelen). Korreksjonsordningen

for elever i private skoler omfordeler midler fra kommuner med mange elever i private skoler til kommuner med få eller ingen elever i private skoler.

Nettovirkningen av trekk i rammeoverføringene for kommunen for 2016 pga. av dette utgjør kr. 2 366 000.

4. Økonomiplanperioden

I utgangspunktet videreføres budsjettet for 2016 i hele økonomiplanperioden. Dette betyr at budsjettet utover 2016 settes opp i faste priser.

Rådmannen kjenner heller ikke i dag til ut i fra statsbudsjettet eller andre dokumenter at økonomiplanen for 2017-2019 er noe mere spesiell/ annerledes enn for budsjettåret 2016.

Det som kan påvirke planperioden i negativ retning er økte finansutgifter gjennom høyere låneopptak og rente/ avdrag, høyere lønnsoppgjør enn varslet i de statlige føringene, negativ folketallsutvikling osv.

I planperioden er det korrigert for stortingsvalg i 2017. Finanskostnadene for bygging av ny sykehjem tilhører byggeregnskapet og påvirker ikke driftsbudsjettet. Finanskostnadene kommer først inn i driftsbudsjettet i 2020 med ca. 2 mill. kr. i årlige renter og avdrag. Det vises i denne forbindelse til k-sak 36/ 15 av 23.06.15.

Tabellen nedenfor viser at ved å sette av 3 % til netto driftsresultat, tilsvarende 6 mill. kr., må driftsbudsjettet/ tjenestetilbudet reduseres med 4,669 mill. kr. i 2017, 4,671 mill. kr. 2018 og 5,041 mill. kr. i 2019. Dette innebærer driftstiltak i økonomiplanperioden tilsvarende ca. 3 millioner kr. pr. år utover de tiltak som allerede ligger der i budsjettforslaget. En slik ytterligere reduksjon må skje f.o.m. budsjettåret 2017.

4.1 Budsjettkjema 1A og 1B

INNTEKTSRAMME 2015 – 2019 (2016-priser, tall i hele 1000)	Bud 2015	Bud 2016	Bud 2017	Bud 2018	Bud 2019
Rammetilskudd inklusive skjønn	- 89 017	- 88 628	- 88 628	- 88 628	- 88 628
Løpende inntektsutjevning	- 6 959	- 7 699	- 7 699	- 7 699	- 7 699
Skatt på formue og inntekt	- 56 686	- 60 037	- 60 037	- 60 037	- 60 037
Eiendomsskatt	- 9 488	- 9 588	- 9 588	- 9 588	- 9 588
SUM skatter og rammer	- 162 150	- 165 952	- 165 952	- 165 952	- 165 952
Ansvar 8000 skatt, rammeoverf.					
Konsesjonskraft/ konsesjonsavgift	- 60	- 60	- 60	- 60	- 60
Andre statstilskudd	0	-548	0	0	0
Finanskostnader eldrereformen	- 700	- 700	- 700	- 700	- 700
Investeringstilskudd reform 97	- 200	- 200	- 200	- 200	- 200
Kompensasjon skolebygg/ samfunnshus	- 135	- 235	- 235	- 235	- 235
SUM ansvar 8000	-163 245	-167 695	-167 147	-167 147	-167 147
Ansvar 9000 finans, resultat					
Renter løpende lån	4 725	4 225	4 700	4 500	4 300
Renter nye lån	165	170	450	700	900
Renter likviditetsslån, cassakreditt	5	0	0	0	0
Fordelte utgifter "byggelånsrenter"	- 60	- 60	- 60	- 60	- 60
Renteinntekter/ avkastning fond- netto	- 499	- 599	- 599	- 599	- 599
Gevinst finansielle instrumenter	-400	-400	-400	-400	-400
Avdrag løpende lån	6 958	7 048	7 514	7 766	7 836
SUM ansvar 9000	10 894	10 384	11 605	11 907	11 977
Disponible netto driftsrammer – til fordeling drift ansvarsområder	- 152 351	- 157 311	- 155 542	- 155 240	- 155 170
Til fordeling ansvar 1000-5100	150 280	150 324	150 324	150 324	150 324
Netto merforbruk/ mindreforbruk	- 2 071	- 6 987	- 5 218	- 4 916	- 4 846
Avsatt lønnsoppgjør	134	4 000	4 000	4 000	4 000
VAR- området	-274	-274	-274	-274	-274
Kommunevalg/Stortingsvalg			150	-150	150
Tilføring reservepost-					
Mål: 3 % nto. driftsresultat (2017-2019)	0	250	3 000	3 000	3 000
Reduksjon av driftsnivå tjenester/ økte inntekter – netto			- 4 669	- 4 671	- 5 041
Avsatt til egenkapital årets investeringer	2 211	0			
Avsetning mot framtidige investeringer fra 2017 jfr. handlingsprogram om avsetning		3 011	3 011	3 011	3 011
Balansert	0	0	0	0	0

Tabellen viser at kommunens mål om 3 % netto driftsoverskudd ikke kan nås i 2016. Det forutsettes 30 % av kommunens investeringsoppgaver finansieres med egenkapital. Ca. 3 mill. kr. avsatt til egenkapital gir bare 1,55 % nto. driftsresultat.

Det å sette av 30 % til egenkapital er vesentlig for å redusere finanskostnadene, men også for å innfri et mål om en god og sunn økonomi. Å redusere dette målet, eller ta bort reserveposten og avsatt beløp til egenkapital gir ikke nødvendigvis det beste utgangspunkt for å løse framtidige oppgaver.

Egenkapital er nødvendig dersom kommunen vil realisere større byggeprosjekter eller rehabilitering av bygg.

Rådmannen vil opprettholde formuleringen om målsetningen om 3 % netto driftsresultat og kravet til 30 % avsetning til egenkapital som et ledd i god og sunn økonomi.

Kommunestyrets reservepost – ansvar 7000

Kommunestyreposten er en buffer for uforutsette hendelser, men skal også være et tiltak for å nå kommunestyrets tidlige mål på 3 % i netto driftsresultat. Rådmannens forslag innebærer en reduksjon i netto driftsresultat i og med at inntil 30 % av netto driftsresultat skal settes av til egenkapital for investeringer.

I perioden føres det opp årlig kr. 250 000 årlig til reserveposten utover det som settes av til lønnsoppgjør de enkelte år. Utover dette settes det av 3 mill. kr. til disposisjonsfond. Som nevnt ligger netto driftsresultat nå på 1,55 %.

I budsjettet for 2016 er det satt av 4,0 mill. kr. til lønnsoppgjør, og det skilles i planen mellom hoved- og mellomoppgjør. Avdelingene får ikke full kompensasjon for lønnsoppgjøret, noe som betyr en reell innstramming i lønnsbudsjettet for alle virksomheter.

Skatter og rammer- ansvar 8000

Nettoramme for ansvar 8000 Skatt, rammer m.v. er budsjettet med samlet 167,7 mill. kr. for 2016. Rammetilskudd og løpende inntektsutjeving er basert på tall fra statsbudsjettet. Som nevnt overfor er skatteinntektene redusert med 500.000 kr. Rådmannen registrerer at skjønnstilskuddet til barnevern er redusert over to år med 600.000 kr.

Eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer utgjør til sammen 9,588 mill. kr., fordelt hhv på ca. 7,1 mill. kr., for bolig, fritidseiendom m.v., og ca. 2,4 mill. kr. på verk og bruk og næring. Eiendomsskatt for boliger og fritidseiendommer er ført opp ut i fra en forutsetning på videreføring med 5,25 promille i hele planperioden. Verker og bruk og næringseiendommer takses etter en promillesats på 7,0 i hele perioden.

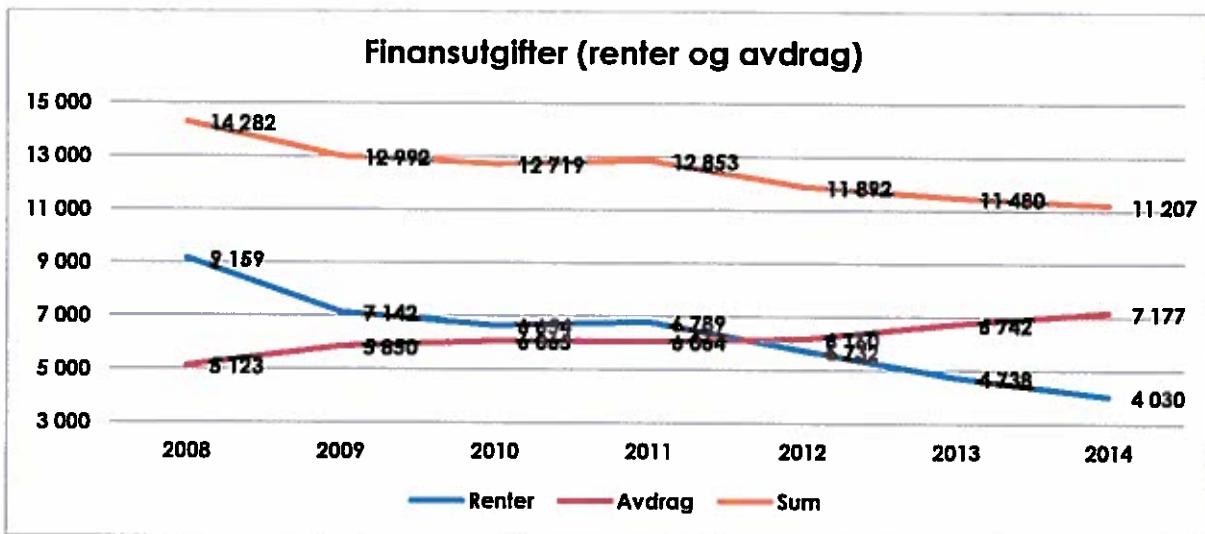
Utover dette er det ført opp kr. 248.000 som tilskudd fra staten til vedlikehold av kommunale bygg. Videre er det ført opp kr. 300.000 i tilskudd til kommunereform. Det er også ført opp 1,135 mill. kr. i samlet kompensasjonstilskudd til omsorgssektoren, skolebygg mv.

Finansutgifter-lån/gjeld ansvar 9000

Forslag til nettoramme for ansvar 9000 Finans, resultat mv. for 2016 settes til kr. 13 395 000.

Rentenivået er nå lavt, historisk sett. Renter på våre innlån er ført opp med en rentesats på i underkant av 3,0 % i planperioden. Også en rentesats på 3,0 % på våre innlån er lavt sett i en plansammenheng over flere år. Dette betyr at en renteskjennelse over 3,0 % vil få en direkte negativ konsekvens for driftsbudsjettet.

Grafisk kan finansutgifter (renter og avdrag) presenteres slik for perioden 2008-2014:

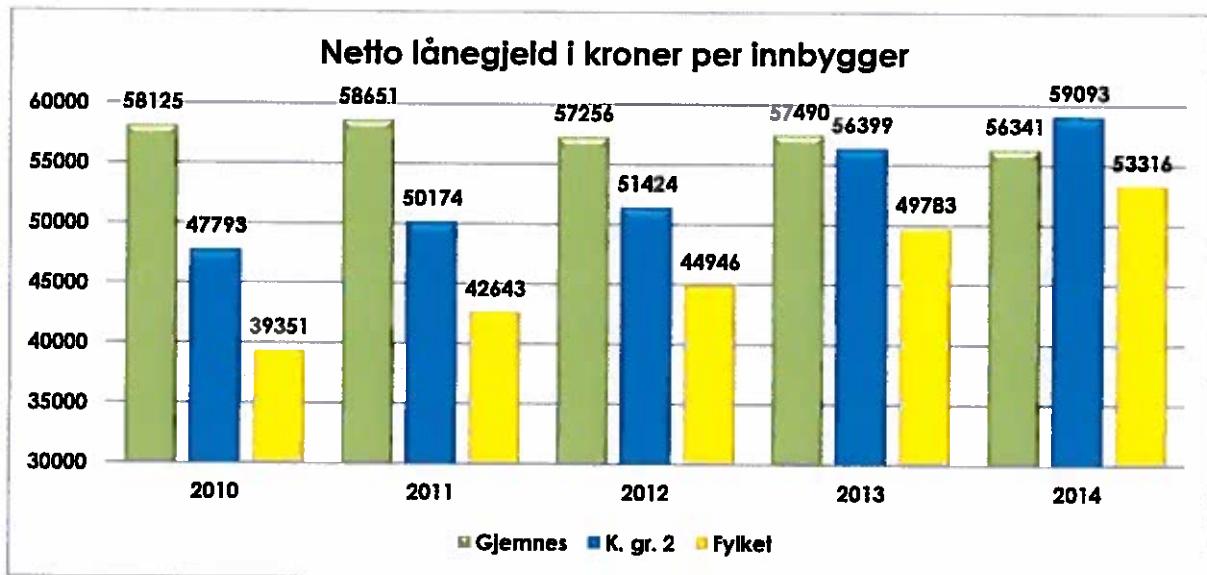
Behovet for kassakreditt vil avta desto bedre kommunens likviditet er. Fram til 2014/2015 har kommunen hatt svak likviditet. Med et akkumulert underskudd på over 23 mill. kr. var likviditetslån på 11,5 mill.kr. nødvendig for at kommunen skulle greie å betale sine forpliktelser. Med de siste års regnskapsmessig overskudd, som har gått med til å nedbetale de akkumulerte underskuddene, blir derfor behovet for ekstra tilførsel av kassakreditbevilgning ikke nødvendig. Det vil derfor ikke bli fremmet forslag om å ta opp kassakreditt for 2016.

Renter og avdrag i % av skatteinntektene utgjør for 2016 – ca. 19,1 %. Dette er 9,0 % lavere enn for 2011. Renter og avdrag i % av totale skatter og rammeoverføringer utgjør 6,9 %. Lave finanskostnader gir mere penger til tjenesteproduksjon. Dette er forklart i egen tabell gjennom "Oversikt over skatt, rammer og finansutgifter de 10 siste årene".

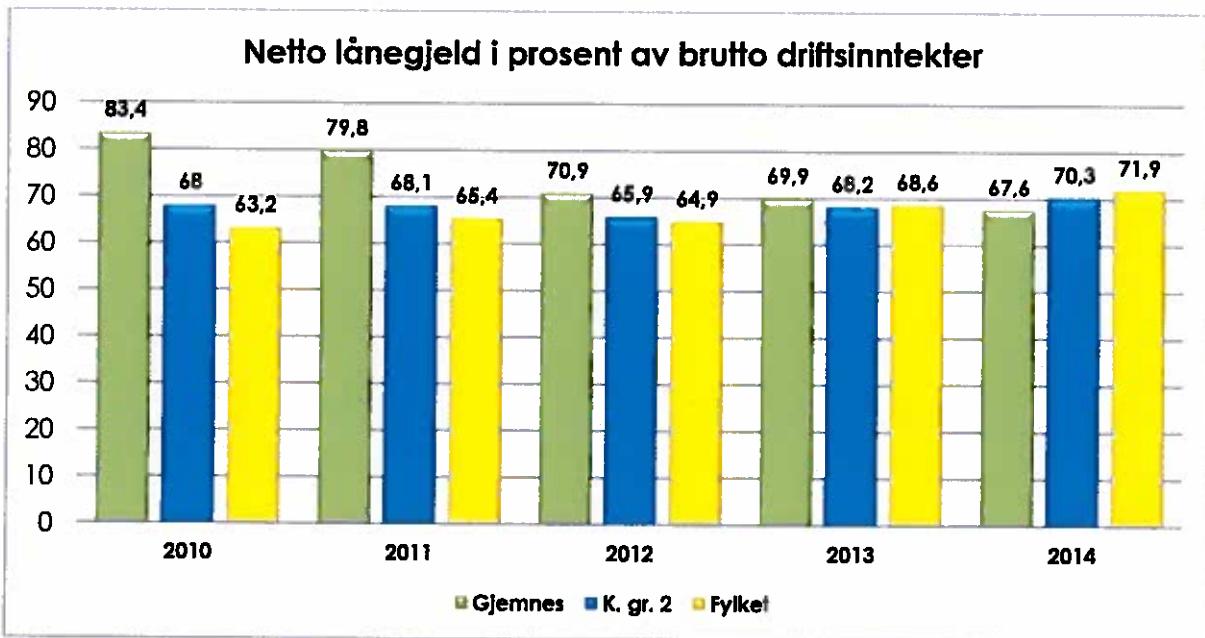
Et beskjedent investeringsnivå de siste årene og lav rente, gir lave finanskostnader og en lånegjeld som så langt har stagnert rundt 168 mill. kr. Lånegjelden burde vært lavere med bakgrunn i at kommunen står overfor investeringsoppgaver innen skole og omsorgssektoren de kommende år. Et høyere investeringsnivå vil kreve større egenkapital til investeringer for å unngå at finanskostnadene kommer ut av kontroll. Likevel har nå kommunen operert med beskjedne låneopptak de siste 5 årene.

Netto lånegjeld pr. innbygger har gått ned hvert år i perioden 2011- 2014. Netto lånegjeld for kommunegruppe 2 og fylket har steget i samme periode.

Grafisk kan netto lånegjeld pr. innbygger presenteres slik for perioden 2010-2014 for Gjemnes kommune, kommunegruppa 2 og fylket:

Grafisk kan netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter presenteres slik for perioden 2010-2014 for Gjemnes kommune, kommunegruppa 2 og fylket:

Samme tendens ser vi her, der netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter synker. For 2014 ligger vi lavere enn kommunegruppe 2 og fylket. Med lave lånepotter de kommende år vil denne tendensen fortsette.

5. Driftsrammer 2016

Tabellen nedenfor viser rådmannens foreslalte netto driftsrammene pr. ansvarsramme i hele 1000 kr:

Ansvar		Revidert budsjett 15	Endring driftstiltak mv.	Netto driftsrammer 2016
1000	Folkevalgte	2.532	405	2 937
1010-1300	Sentraladministrasjonen	11.656	1.014	12.670
1400	NAV	1.940	-111	1.829
2000	Skolefaglig kompetanse	7.534	-200	7.334
2050	Barnehagefaglig komp.	5.677	24	5.701
2100	Angvik skole	6.445	-64	6.381
2200	Batnfjord skule	23.170	-281	22.889
2500	Angvik barnehage	2.948	-149	2.799
2600	Solsida barnehage	5.661	-337	5.324
2800	Bergsøy barnehage	1.879	-138	1.741
2900	Astaddalen mus./fri.bhg	2.096	-140	1.956
3020	Helse og omsorg	64.177	-341	63.836
4000	Areal og drift	11.835	299	12.134
5000	Kulturkontoret	1.724	23	1.747
5100	Rektor kulturskole	1.006	40	1.046
SUM		150.280	44	150 324

Tabellen viser at ansvarsrammene 1000-5100 har fått tildelt 150,324 mill. kr., som tilsvarer en økning på 44.000 kr. utover 2015- nivå. I dette ligger også bl.a. en generell reduksjon i rammen på 1,5 mill. kr.

Rådmannen foreslår følgende driftstiltak/ endringer på de enkelte ansvarsområdene, jfr. tabeller i budsjettheftet (generelle reduksjoner i rammene er utelatt i tabellen):

Ansvar		Tiltak	Endr. kr.	Merknad
1000	Folkevalgte	Økning kontingent Orkide	50 000	Orkide
		Møtegodtgjørelse	100 000	
		Kommunereform/ folkeavst.	150 000	
		Pensjon ordfører	130 000	
1010-1300	Sentraladministrasjonen	Fellesrådet	25 000	Lønns-/prisvekst
		Kommunevalg	-150 000	
		Byregionprogrammet	20 000	
		Kvalitetssystem beredskap	100 000	
		Tiltak mht. flykninger	2 000 000	Flyktningektr
		Velferds-/opplæringstiltak	100 000	
		Lærlinger, delvis flytting fra andre ansvarsområder	500 000	Felles for alle
		Økonomikonsulent	400 000	Helårsvirking

		Vakanse adm.-nytilsetting	250 000	Pers.sjef
1400	NAV	Ingen	0	
2000	Skolefaglig kompetanse	Skolefaglig komp.	75 000	Helårsvirkning
2050	Barnehagefaglig komp.	Barnefaglig komp.	80 000	Helårsvirkning
		Øk pedagogisk ressurs	550 000	F- møte
2100	Angvik skole	Ingen	0	
2200	Batnfjord skule	Ingen	0	
2500	Angvik barnehage	Ingen	0	
2600	Solsida barnehage	Ingen	0	
2800	Bergsøy barnehage	Ingen	0	
2900	Astaddalen mus./fri.bhg	Ingen	0	
3000	Helse og omsorg	Nåstad omsorgsb.- ressurs	500 000	Økt ressurs
4000	Areal og drift	Brannvern- kompetansekrav	-500 000	K-sak
		Nødnett	-88 000	
		Vedlikehold	1 000 000	
5000	Kulturkontoret	Visit Nordmøre og Romsdal	90 000	
5100	Rektor kulturskole	Ingen	0	

Det er også gjennomført reduksjonstiltak på avdelingene ut over tiltakene i tabellen overfor i h.h.t. rådmannens budsjettskriv.

Lønns- og prisvekst

Som nevnt overfor er lønns- og prisveksten (deflator) i kommunesektoren i statsbudsjettet for 2016 beregnet til 2,9 pst. Vektinga av deflatoren forklarer ved at lønnsveksten har en andel på 0,65, mens varekjøp og bruttoinvesteringer har en andel på 0,35 hver av den kommunale deflatoren.

- Lønnsvekst (vekt 0,65) 2,7 % lønnsvekst
- Prisvekst for øvrig (vekt 0,35) 1,5 %
- Gebyrinntekter 4,0 % i gjennomsnitt

Utover gebyrfastsettelsen for VAR- området, økes andre gebyr mv. i gjennomsnitt på 4,0 %.

Antall årsverk – utvikling 2011-2014

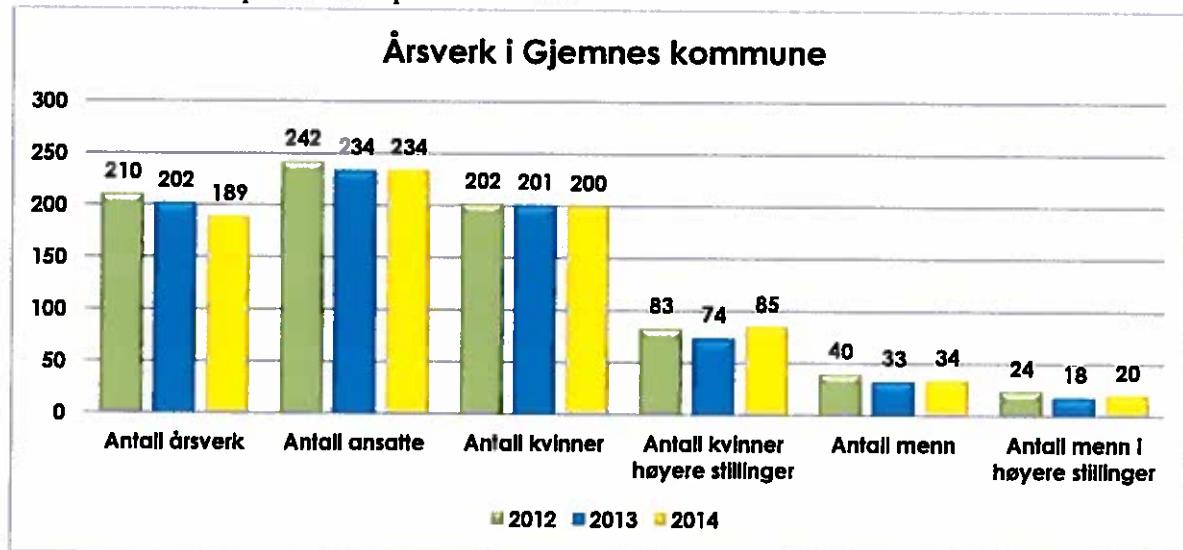
Tabellen nedenfor viser utvikling av antall årsverk, antall ansatte, deltidsstillinger, fordeling mellom kjønn osv. Tallene er hentet ut fra regnskapet for 2014.

Tekst	Regnskap 2014	Regnskap 2013	Regnskap 2012	Regnskap 2011
Antall årsverk	189	202	210	217
Antall ansatte	234	234	242	257
Antall kvinner	200	201	202	214
% andel kvinner	85,5 %	85,9 %	83,5 %	83,3 %
Antall menn	34	33	40	43
% andel menn	14,5 %	14,1 %	16,5 %	16,7 %
Antall kvinner høyere stillinger	85	74	83	83
% andel kvinner i høyere stillinger	81,0 %	80,4 %	77,6 %	77,6 %
Antall menn i høyere stillinger	20	18	24	24

% andel menn i høyere stillinger	19,0 %	19,6 %	22,4 %	22,4 %
Fordeling heltid/deltid				
Antall deltidsstillinger	143	152	158	163
Antall ansatte i deltidsstillinger	131	142	129	141
Antall kvinner i deltidsstillinger	123	133	122	135
% andel kvinner i deltidsstillinger	93,9 %	93,7 %	94,6 %	95,7 %
Antall menn i deltidsstillinger	8	9	7	6
% andel menn i deltidsstillinger	6,1 %	6,3 %	4,3 %	4,3 %

I omstillingen kommunen har vært gjennom de siste årene, viser tabellen at det er en reduksjon i antall årsverk på ca. 10-15 årsverk de siste 2-3 årene. Dette er en betydelig reduksjon. Prosentfordeling mellom kvinner og menn er nokså konstant over år. Det er kraftig overvekt av kvinner i deltidsstillinger.

Grafisk kan dette presenteres på denne måten:

6. Investeringsbudsjettet 2016 – 2019

For 2016 er det foreslått en investeringsramme på 17,1 mill. kr. (ex. startlån) og med et lånbehov på 8,4 mill. kr. til investeringer. Det er ført opp egenkapital med 7,1 mill. kr. I tillegg kommer opptak av startlån på 2 mill. kr. for videre utlån.

I økonomiplanperioden er det ført opp et investeringsbehov på 159,850 mill. kr. i økonomiplanperioden (ex. startlån), som finansieres med 58,9 mill. kr. i lån, 75 mill. kr. i tilskudd og 25,950 mill. kr. i egenkapital.

De største prosjektene neste år er rehabilitering av Angvik skole, samt prosjektering av ny sykehjem på Batnfjordsøra. Videre i planperioden prioriteres rehabilitering/ tilbygg Batnfjord

skule og heis/ tilbygg i Astaddalen barnehage. Husbanken har tidligere sendt brev til kommunen om rentekompensasjon for skolebygg på ca. 6,9 mill. kr. Det er sagt at kompensasjonsbeløpet innndras i 2016. Derfor er det nå viktig at prosjektene for skolebygg gjennomføres snarest.

De største kostnadene som utbyggingsprosjekt får kommunen gjennom realiseringen av den nye sykeheimen, som skal stå ferdig i relativ god tid før 2020. Dette er det største økonomiske løftet kommunen står overfor de siste 10- årene.

Prosjekter innen de kommunale vassverkene utsettes til tidligst i slutten av denne økonomiplanperioden. Rådmannen gjør oppmerksom på at investeringsprosjekter innen VAR-området påvirker selvkostberegningen for gebyr.

Forslag til investeringsbudsjett 2016-2019 følger økonomiplanen som vedlegg.

6.1 Beskrivelse tiltak investering

Formidlingslån fra Husbanken- Startlån

Rådmannen har tidligere sett på opptak av lån fra Husbanken til Startlån som et stimuleringstiltak med henvisning til handlingsplanen for vekst for bl.a. bosetting og tilrettelegging og etablering av boligfelt. Etter at staten har strammet inn regelverket for tildeling av startlån, settes låneopptaket til 2 mill. kr. hvert år i planperioden.

Edb investeringer

Gjennom ORKidé- prosjekter har vi bundet opp investeringsrammen med nærmere 1-1,5 mill. kr. Flere prosjekter pågår nå parallelt, og stadig nye nødvendige prosjekter starter opp.

Jubileumsbok Gjemnes kommune 50 år

Det pågår nå skriving av bok for 50- årsjubileet for Gjemnes som egen kommune. Det er satt av kr. 450.000 til prosjektet. Det er nedsatt en komite for dette.

Inventar og utstyr alle enheter

Det er behov for å oppgradere inventar og utstyr i alle enheter. Dårlig økonomi har medført at det er et etterslep av inventar og utstyr som bør skiftes ut/ repareres. Det er satt av kr. 300.000 til formålet.

Oppgradering uteområde barnehage

Det settes av kr. 200.000 for årene 2016 for oppgradering av uteområdene. Forslaget forutsettes vurdert av barnehageansvarlige sammen med avdeling for areal og drift. Prosjektet skulle startes i 2015, men ble utsatt.

Prosjektering av Batnfjord skule- tilbygg

Det settes av kr. 250.000 til prosjektering av skolen i 2016 og med ferdigstillelse i 2017. Estimat på byggekostnader utgjør også her 8 mill. kr.

Ombygging av Angvik skole

Det var satt av kr. 250.000 til prosjektering av skolen i 2015 og med ferdigstillelse i 2016. Estimat på byggekostnader utgjør 8 mill. kr. Prosjektets kostnader har direkte sammenheng med rentekompensasjon for skolebygg.

Prosjektering av ny sykehjem

Prosjektering av ny sykehjem starter for fullt i 2016 og 2017. Byggestart skjer i 2018 med ferdigstillelse innen 1. desember 2019. Prosjekteringskostnadene er estimert til 2,5 mill. kr. Prosjektets totalkostnad er estimert til 125 mill. kr. Prosjektet finansieres med 75 mill. kr. i tilskudd, 15 mill. kr. i egenkapital og 35 mill. kr. i løn.

Kommuneplan - ordinær

Planarbeidet for ny kommuneplan er startet opp i 2015. Det settes av kr. 200.000 for det videre arbeid i 2016 (samfunnssdelen).

Søvik boligfelt.

Rehabilitering/ asfaltering av veg i Søvik boligfelt skjer i 2016, og det settes av kr. 100.000 til formålet.

Brannvern

I 2016 settes det av kr. 250.000 til utskifting av bil for brannvernet.

Astaddalen bhg- tilbygg/ heis

Det settes av 2 mill. kr. for påkrevet tilbygg og med heis i 2018.

Vassforsyning

Forbedring av Øre vassverk gjennomføres først i 2019 av økonomiske grunner. Det settes av 1 mill. kr. til formålet dette året.

Grunnkjøp og opparbeiding utbyggingsområder

Da aktuelle områder for grunkjøp er Øra Vest og Nåstad settes det av kr. 300.000 i 2017 og kr. 200.000 i 2019.

Rehabilitering av kommunale bygg

Vedlikeholdsbudsjett for våre bygg og anlegg har vært ned-pint i en årekke. Det medfører et akkumulert behov for rehabilitering. Det settes av kr. 500.000 i 2017 og kr. 500.000 i 2019 til dette. Hvilke oppgaver som prioriteres blir gjort på et senere tidspunkt.

Utbedringen betinger standardheving og skal ikke være i stedet for forsømt vedlikehold.

I budsjettprosessen og i etterkant av framleggelsen av økonomiplanen og budsjettet, har det kommet fram behov for endring av foreslått investeringsbudsjett. Formannskapet har i f-sak 92/15 i møte 01.12.15 vedtatt å ta disse investeringsoppgavene inn i budsjettet for 2016 og økonomiplanen 2016-2019:

Nåstad omsorgsbolig- rehabilitering fasade

Leilighet i 1.etasje syd i «gammel bygget» har i en periode blitt utsatt for fuktighet med resultat at begroing i vinduer er blitt et problem. I tillegg er det registrert dårlig innluft i deler av leiligheten.

Det er gjennomført prøvetaking med tanke på muggsopp. Analysen viser små mengder muggsopp av forskjellige typer.

Her er en oppsummering av innholdet i rapporten, mottatt 29.10.2015:

«Tiltak vil være å utelukke at det ikke er andre faktorer inne i bildet her(vannlekkasje e.l.) hovedsakelig med en visuell befaring. Synlig mugg på gulv/vegger/tak må selvsagt fjernes. Om nødvendig må det foretas avdekking av lukkede konstruksjoner for kontroll med hensyn på muggsoppvekst der det er mistanke om tidligere eller nåværende fukt.»

Ved nærmere undersøkelse av konstruksjonen utvendig vegg viser det seg at oppbygningen av veggren er uheldig utført. Det er registrert dårlig lufting bak kledning, beslag over vinduer leder vann inn i konstruksjonen. Dette har medført at vindu og kledning har blitt påført råteskader.

Kledning, lekter og muligens plater samt 2. stk. vinduer må skiftes. Det er også fare for at isolasjon er blitt utsatt for fuktskader og må utskiftes.

Forholdet er registrert som avvik i kvalitetssystemet.

Utbedringen har høy prioritet og rådmannen mener at dette bør igangsettes i begynnelsen av 2016. Med de kjente tiltakene som må gjøres, er dette kostnadsberegnet til ca. kr. 150 000,- ekskl. mva.

Batnfjord samfunnshus- rehabilitering fasade

Batnfjord samfunnshus, bygget i 1974, har fasade av betongstein kombinert med kledning av trepanel i vindusfelter. Ny kledning på del av vegg syd-vest ble utført i 2002.

Rehabilitering av fasade på Batnfjord samfunnshus er planlagt gjennomført i 2 byggetrinn med oppstart høsten 2015 og fullføring mars 2016.

Byggetrinn 1, som omfatter fasade syd-vest samt del av fasade nord-vest i 1.etasje, er finansiert innenfor tildelt ramme «rehabilitering bygg 2015» og er kostnadsberegnet til kr. 500 000,- ekskl. mva.

Byggetrinn 2, som omfatter platekledning av betongstein, er kostnadsberegnet til kr.650 000,- Det er et sterkt ønske om å få gjennomført rehabilitering av hele fasaden på samfunnshuset fortløpende. Dette vil gi en besparelse på ca. kr. 60 000,- ekskl. mva. i riggkostnader og besparelse ved samlet innkjøp av materialer.

Anbudskonkurranse er gjennomført og entreprenør er valgt. Igangsetting av byggetrinn 2 betinger politisk godkjenning.

Vinduer i kjøkkenavdelingen er nå «punktert» og har råteskader. Betongstein i fasade trekker vann og forvitring har startet. Det er også registrert en taklekkasje som er relatert til området gesims syd, noe som fører til innlekking av vann i gymnastikksal.

Rådmannen mener at rehabilitering av fasade på Batnfjord samfunnshus bør gjennomføres fortløpende for fase 1 og 2, allerede f.o.m. januar 2016. Dette vil gi besparelse og redusert anleggsperiode. Entreprenøren har godkjent ei slik mulig endring av framfritsplan.

Torvikbukt slamavskiller- ferdigstillelse

Slamavskilleren i Torvikbukt var beregnet fullført inneværende år. Flere uforutsatte forhold har oppstått, noe som har medført vesentlige forsinkelser og ferdigstilling av renseanlegget er først klart i april 2016. Omlegging av grøfter og reasfaltering vil bli gjort i mai/juni 2016.

De uforutsatte forholdene relatert til grunnforholdene har medført at anlegget måtte prosjekteres på nytt, og avtale med ny grunneier om plassering måtte inngås.

Inneværende års budsjetttramme på dette prosjektet var satt til 2,5 mill. kr. Etter gjennomført anbudskonkurranse ble dette justert til 2,9 mill. kr. Med de endringer som måtte gjøres vil anlegget få en total kostnad på ca. 3,5 mill. kr.

Rådmannens vurdering er at Torvikbukt renseanlegg må ferdigstilles i 2016. I hovedsak er det fremføring av spillvannsledning fra øst, legging av sjøledning, reasfaltering av parkeringsplass for Gjøco og opprydding, som blir gjenstående til neste år.

Dette arbeidet er beregnet å ha en kostnad på 1,1 mill. kr. Rådmannen ber om at prosjektet og denne kostnaden tas inn i budsjettet for 2016.

Renholdstjenesten- innkjøp renholdsmaskiner

I dag finnes det nesten ikke noe maskinelt utstyr til å rengjøre gulvene i de kommunale byggene.

Resultatet av dette er slitte og dårlige gulv rundt om på de fleste bygg, og disse er tunge å rengjøre med mopp. Gulvvaskemaskiner må derfor innkjøpes for å skure opp gulvene, før de behandles med dertil egnet produkt avhengig av gulvtype.

Kommunen har i dag high- speedmaskiner på Batnfjord skole og på Helse- og omsorgssenteret. Dette er maskiner som benyttes til å beholde gulvene vedlike etter skuring/polering. Slike maskiner bør benyttes ofte og er lite egnet for å flytte fra bygg til bygg.

Behovet er stort for high- speedmaskiner på Angvik skole/Angvik barnehage, Solsida barnehage og Bergsøy barnehage.

På Helse- og omsorgssenteret, hvor det er store gulvflater og stor belastning på gulvene, er det stort behov for maskin som besørger oppskuring og gulvbehandling i en og samme operasjon.

Ergonomisk er det et stort pluss for de som utfører jobben med renhold at slike maskiner er tilgjengelig og bør brukes daglig. Dette reduserer slitasjen på skuldre og armer, og vi kan unngå langtidssykmeldinger.

Med slik hyppig bruk er leie av rengjøringsmaskiner lite aktuelt, medfører mye intern transport, og er lite effektivt.

Etterrådmannens vurdering bør rengjøringsmaskiner innkjøpes snarest råd til renholdstjenesten. Slike maskiner vil forlenger levetiden på gulvene og samtidig gjør arbeidet for renholderne lettere. Dette kan også være et vesentlig bidrag for å få ned sykefraværet.

Avdelingsleder mener at behovet for renholdsmaskiner skal bli dekt innenfor en kostnadsramme på kr. 100.000.

Nye garderober ved hjemmetjenesten og sykehjemmet.

I fjor vår ble det gjennomført tilsyn fra arbeidstilsynet, som meldte avvik på garderobe-forholdene ved hjemmetjenesten, sykehjemmet og kjøkkenet. Garderobeforholdene ved kjøkkenet er utbedret. Det står igjen å skaffe låsbare garderobeskap til alle ved sykehjemmet og hjemmetjenesten. Dette dreier seg ca. 90 skap, i tillegg må det finnes et annet rom enn det de har i dag ved hjemmetjenesten. Prosjektet vil koste ca. kr. 100.000.

Rådmannen foreslår at garderobeforholdene slik nevnt overfor utbedres så snart som råd i 2016 innenfor en kostnadsramme på kr. 100.000, og at pålegget fra arbeidstilsynet dermed kan lukkes.

Matmerkingssystem ved kjøkkenet

Mattilsynet har satt krav om næringsdeklarasjon ved kjøkkenene i kommunene. Kommunen har frist til 13. desember i 2016 å få på plass et matmerkingssystem av mat som leveres til hjemmeboende og institusjon. Dette vil koste kommunen ca. 250.000 kr., men en samarbeidsordning med andre kommuner kan få ned kostnadene. ROR samarbeidet skal investere i et matmerkingsprogram, som kommunene Gjemnes, Tingvoll, Kristiansund,

Nesset og Sunndal kan hekte seg på. Kostnadene vil da reduseres til 50.000 kr. i investering og leie. I tillegg kan det påregnes bruk av ressurser til å legge inn alle data. Eksempelvis har Kristiansund kommune avsatt ¼ stilling i 2016 til dette arbeidet.

For Gjemnes sin del kan det påregnes 100.000 kr. til sammen med arbeid og investeringer.

Rådmannen ser det som viktig at pålegget fra Mattilsynet lukkes i god tid før oppgitt tidsfrist, og at prosjektet gjennomføres innenfor en kostnadsramme på kr. 100.000.

Nye senger og madrasser ved sykehjemmet.

Det er behov for 3 – 4 nye senger ved sykehjemmet, samt 5 luftmadrasser, som vil koste til sammen ca. 100.000 kr.

Skifte til lydisolerte dører

Mellom kontorene til psykisk helse, demenskoordinator og møterom er det veldig lytt. Disse kontorene har dører mellom kontorene i tillegg til dør ut i gangen. Dørene mellom kontorene er ikke isolert. Avdelingsleder mener at det er behov for å skifte disse tre dørene til en kostnad på ca. kr. 100.000.

Rådmannen finner ikke å gjennomføre prosjektet nå, og utsetter utskifting av dører til 2017.

Inventar og utstyr- Kontorstoler

Helse- og omsorg har behov for 5 nye kontorstoler ved kjøkken, sykehjem, legesenteret og Nåstad omsorgsboliger. Nåstad har også behov for en pult og et par låsbare skap. I tillegg er det behov for utskifting av møbler på møterommets.

I forslaget til investeringsbudsjett ligger kr. 300.000 for kjøp av inventar og utstyr til alle enheter. Det er bedt om å sende inn behov fra enhetene. Rådmannen vil sette opp prioritersliste over de som trenger møbler, kontorutstyr etc. mest. HMS vil også bli vektlagt.

Konklusjon i f-sak 92/15

Skjematisk settes overnevnte investeringsprosjekter opp slik:

A	Nåstad omsorgsbolig	Rehabilitering fasade	Kr. 150.000
B	Batnfjord samfunnshus	Rehabilitering fasade, f. 1 + 2	Kr. 1.100.000
C	Torvikbukt renseanlegg	Slamavskiller- ferdigstillelse	Kr. 3.500.000
D	Renholdstjenesten	Nye renholdsmaskiner	Kr. 100.000
E	Sykehjem/ hjemmetjenesten	Nye garderober	Kr. 100.000
F	Kjøkkenet sykehjemmet	Matmerkingssystem	Kr. 100.000
G	Sykehjemmet	Nye senger	Kr. 100.000
	TOTALE kostnader		Kr. 5.150.000
	Finansiering		
1	Søvik boligfelt- asfaltering	Utgår 2016- flyttes til 2017	-Kr. 100.000
2	Brannvern- utskifting av bil	Utgår 2016- flyttes til 2017	-Kr. 250.000
3	Astad renseanlegg- prosjektering	Utgår 2015- Finansieres fra avløpsfond	-Kr. 200.000
4	Batnfjord samfunnshus	Rehabilitering fasade, fase 1	- Kr. 500.000
5	Torvikbukt renseanlegg	Slamavskiller- ferdigstillelse	-Kr. 2.500.000
	Sum finansiering		Kr. 3.550.000
	Rest	EGENKAPITAL- ubundet investeringsfond	Kr. 1.600.000

Ut i fra tabellen utgår to prosjekter fra framlagt budsjett/ økonomiplan: Søvik boligfelt-asfaltering og innkjøp av brannbil. Prosjektering av Astad renseanlegg er tatt ut av investeringsbudsjettet for 2015, men dekkes over avløpsfond i driftsregnskapet i 2016.

Torvikbukt renseanlegg sluttføres i 2016, og er finansiert i 2015 og 2016. Prosjektet vedr. Batnfjord samfunnshus flyttes i sin helhet til 2016.

Rådmannen har i sitt budsjettforslag vært svært restriktiv mht. nye prosjekter. Under budsjettkommentarene er flere av prosjektene omtalt.

I en tid kommunen har vært meldt inn i ROBEK, går det lett på bekostning av bl.a. vedlikehold av bygg. Rådmannen har gjort forsøk på å begrense opptak av nye lån. Lavere finanskostnader frigir midler til tjenesteproduksjon. Overskudd i regnskapet gir avsetning til egenkapital/ fond.

Flere av prosjektene som tas inn i investeringsbudsjettet er gjenstand for pålegg fra bl.a. Arbeidstilsynet og Matilsynet.

Rådmannen vil ikke foreslå utvidelse av lånerammen på 8,4 mill. kr. i dette budsjettforslaget. Restfinansieringen på 1,6 mill. kr. foreslås blir tatt av allerede oppspart egenkapital plassert som disposisjonsfond/ investeringsfond.

7. KOSTRA

KOSTRA skal forenkle rapporteringen fra kommunene til staten ved at data rapporteres bare en gang, selv om de skal brukes til ulike formål. All rapportering fra kommunene til SSB skjer ved elektronisk datautveksling. Nedenfor blir enkelte tjenesteområder belyst, sammen med enkelte finansielle nøkkeltall. Nøkkeltall kan leses på mange måter, og kan brukes sammen med andre indikatorer og erfaringstall til å vurdere kvalitet og innhold i vår tjenesteproduksjon.

I KOSTRA er kommunene delt inn i 10 forskjellige grupper, basert på tre forskjellige forhold, hvorav den første er folkemengde. Her skiller det mellom små kommuner (under 5000 innbyggere), mellomstore kommuner (5000 – 19 999 innbyggere) og store kommuner (20 000 eller flere innbyggere). Videre vurderes bundne kostnader pr innbygger. Dette er et mål på kommunens kostnader for å innfri minstestandarder og lovpålagte oppgaver. Det siste området er frie disponible inntekter pr innbygger. Dette sier noe om hvor stor del av inntektene kommunen har til disposisjon etter at de bundne kostnadene er dekket.

Gjennom tilhører kommunegruppe 2: «Små kommuner med middels bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponible inntekter»

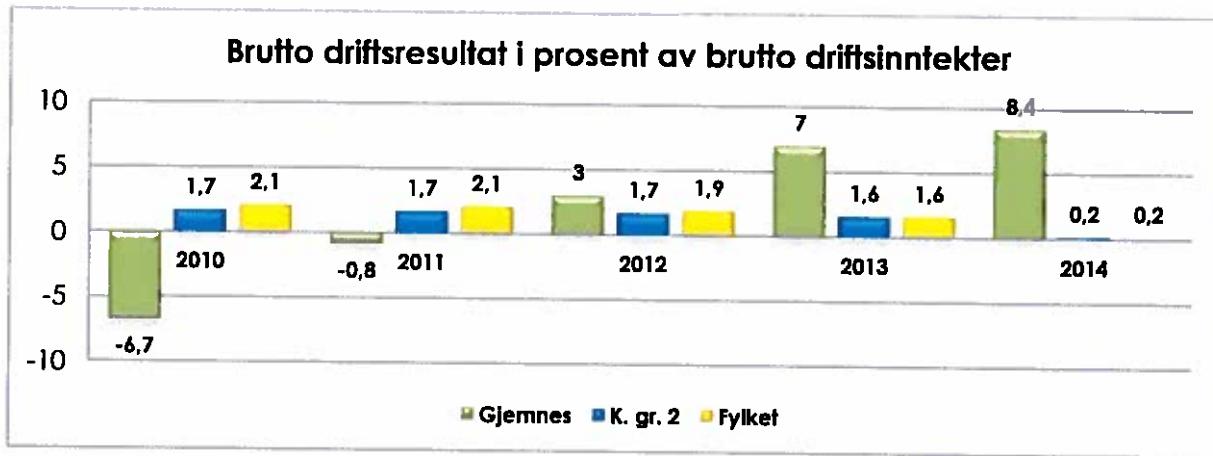
7.1 Nøkkeltall fra KOSTRA

Brutto driftsresultat

Differansen mellom de løpende driftsinntektene og de løpende driftsutgiftene tillagt avskrivninger, er kommunens brutto driftsresultat. Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter er for kommunen 8,5 %. Utviklingen har vært denne de siste årene:

År	Brutto. dr.res %	År	Brutto dr.res %
2014	8,4	2009	-4,5
2013	7,0	2008	-8,4
2012	3,0	2007	0,4
2011	-3,4	2006	3,8
2010	-8,0	2005	5,5

Grafisk presenteres brutto driftsresultat på denne måten, og sammenlignet med KOSTRA-gruppe 2 og fylket:

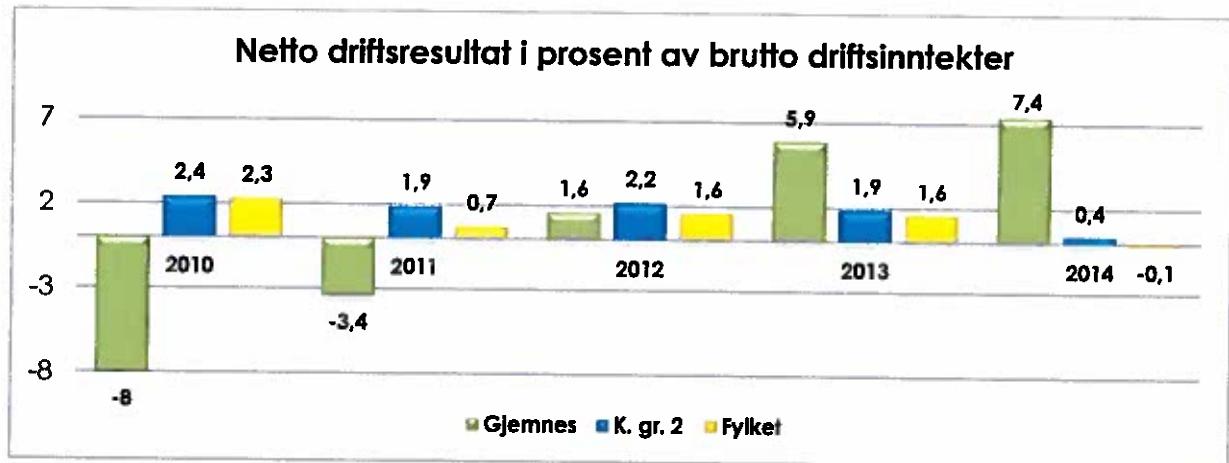

Netto driftsresultat

Trekkes netto renteutgifter, gjeldsavdrag og utligning av avskrivninger fra brutto driftsresultat, får vi netto driftsresultat. Netto driftsresultat sier noe om kommunens handlefrihet. Kommunen hadde i 2014 et netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter på 7,4 %. Dette er et av de beste resultatene kommunen har hatt på mange år, og det er få kommuner i fylket som har et bedre resultat enn Gjemnes for 2014. Utviklingen har vært slik de siste årene:

År	Nto. dr.res %	År	Nto. dr.res %
2014	7,4 ☺	2009	-4,5
2013	5,9 ☺	2008	-8,4
2012	1,6	2007	0,4
2011	-3,4	2006	3,8
2010	-8,0	2005	5,5

Grafisk presenteres netto driftsresultat på denne måten, og sammenlignet med KOSTRA-gruppe 2 og fylket:

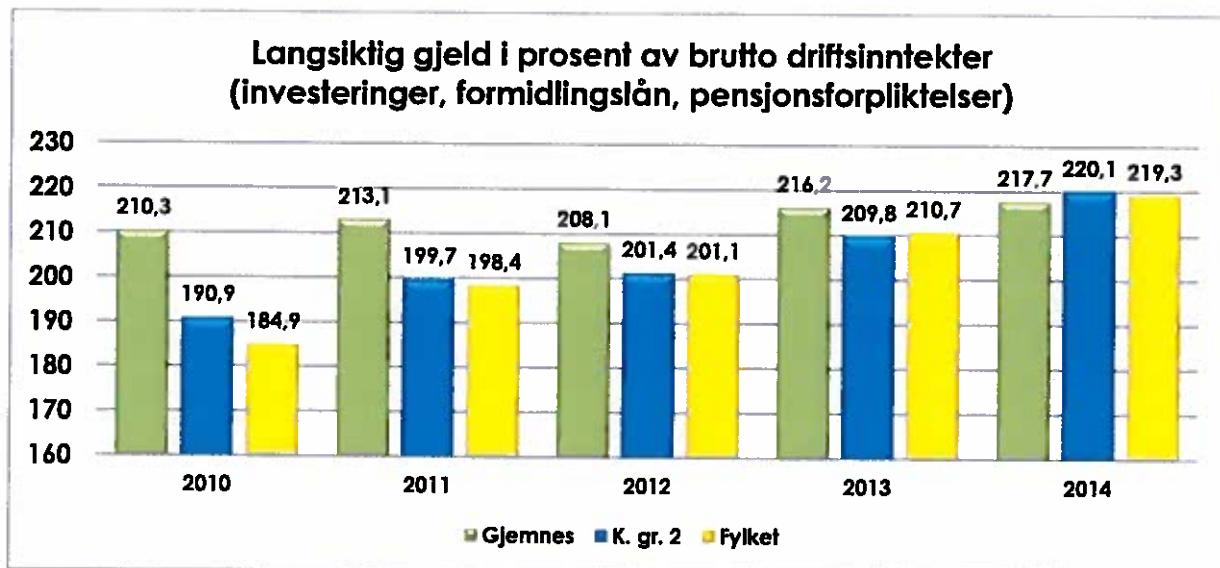

Langsiktig gjeld

KOSTRA- rapporteringen for Gjemnes for 2014 viser at vi har noe lavere langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter (investeringer, formidlingslån, pensjonsforpliktelser) enn sammenlignbare kommuner i kommunegruppe 2 og fylket:

År	Nto. gjeld %	År	Nto. gjeld %
2014	217,7	2010	210,3
2013	216,2	2009	202,1
2012	208,1	2008	206,3
2011	213,3	2007	190,8

Grafisk presenteres langsiktig gjeld på denne måten, og sammenlignet med KOSTRA-gruppe 2 og fylket:

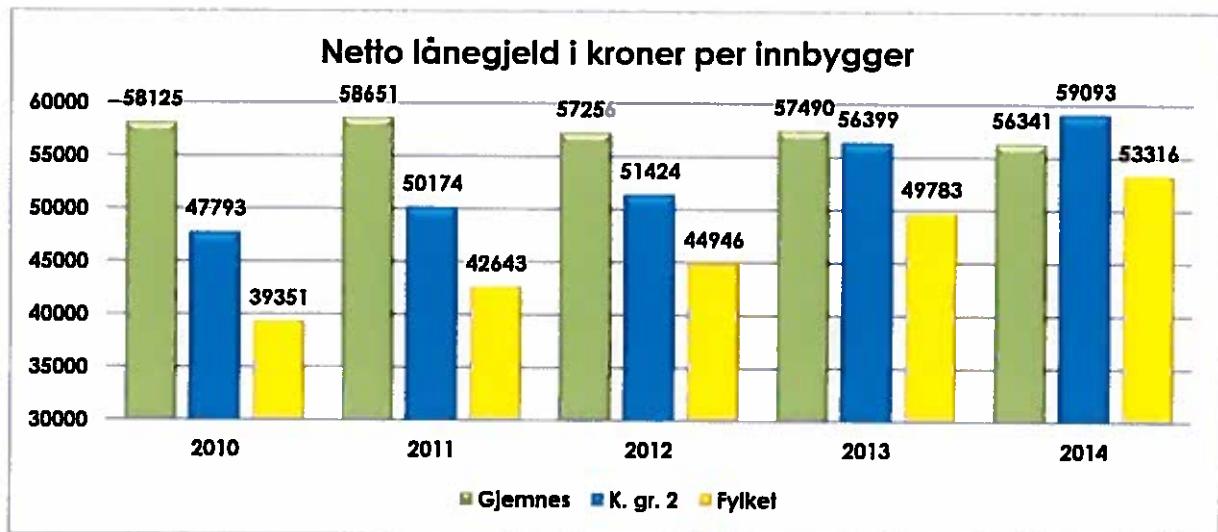

Netto lånegjeld i kr. pr. innbygger viser slik utvikling for Gjemnes:

År	Nto. lånegjeld kr	År	Nto. lånegjeld kr
2014	56 341	2010	58 125
2013	57 490	2009	55 322
2012	57 256	2008	49 163
2011	58 651	2007	43 533

Lånegjeld pr. innbygger er nokså stabil de siste årene, men fortsatt høyt pr. innbygger ift. fylket, men lavere enn kostragruppe 2.

Grafisk presenteres netto lånegjeld i kr. pr. innbygger på denne måten, og sammenlignet med KOSTRA-gruppe 2 og fylket:

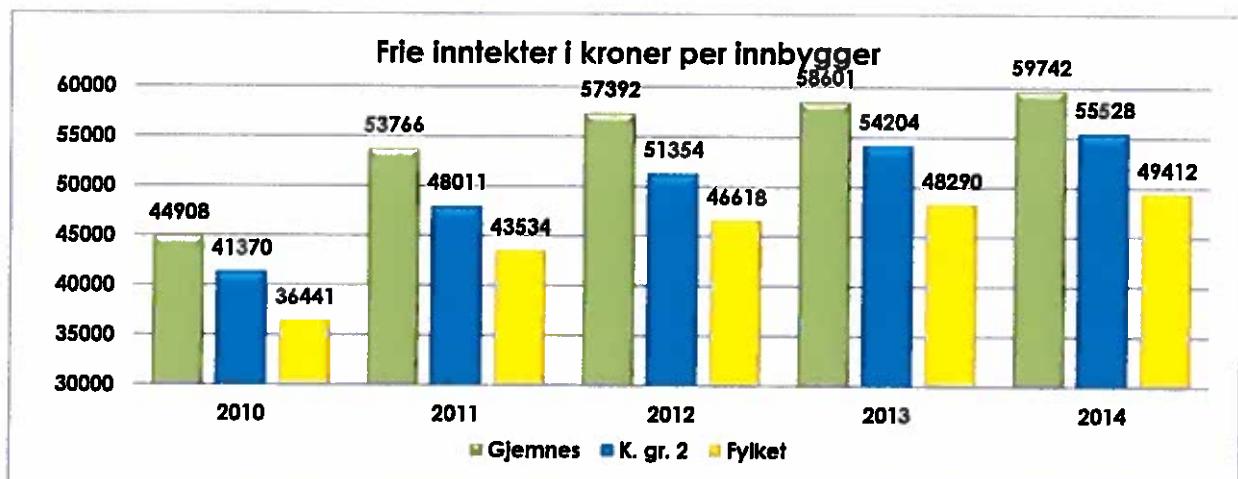
Frie inntekter

De frie inntektene pr. innbygger er også større enn både fylket og sammenlignbare kommuner:

År	Frie inntekter i kr.	År	Frie inntekter i kr.
2014	59 742	2010	44 908
2013	58 601	2009	42 339
2012	57 392	2008	37 691
2011	53 766	2007	36 223

Gjemnes kommune har hatt en stor økning i de frie inntektene de siste årene, selv om inntektene har flatet ut noe fra 2012.

Grafisk presenteres frie inntekter i kroner pr. innbygger på denne måten, og sammenlignet med KOSTRA-gruppe 2 og fylket:

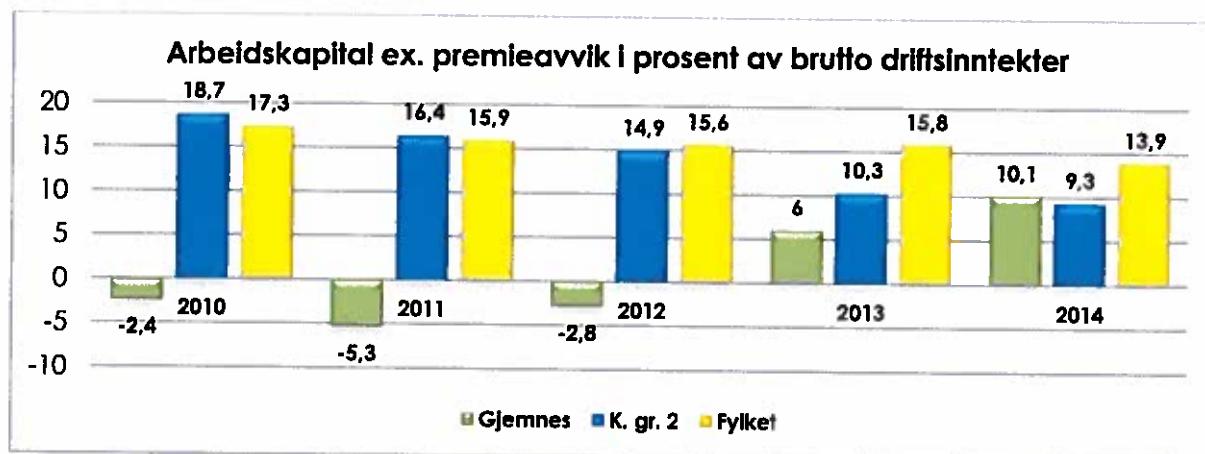

Arbeidskapitalen

Arbeidskapitalen sier noe om endring av anskaffelse og anvendelse av alle midler i kommuneregnskapet (drift og investering). Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter har bedret seg kraftig de siste årene, men er fortsatt lavere enn fylket (fratrukket premieavvik):

År	Arbeidskapital i % av brutto driftsinntekter i kr.
2014	10,1
2013	6,0
2012	- 2,8
2011	- 5,3

Grafisk presenteres arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter på denne måten, og sammenlignet med KOSTRA-gruppe 2 og fylket:

7.2 KOSTRA – tall for utvalgte tjenesteområder

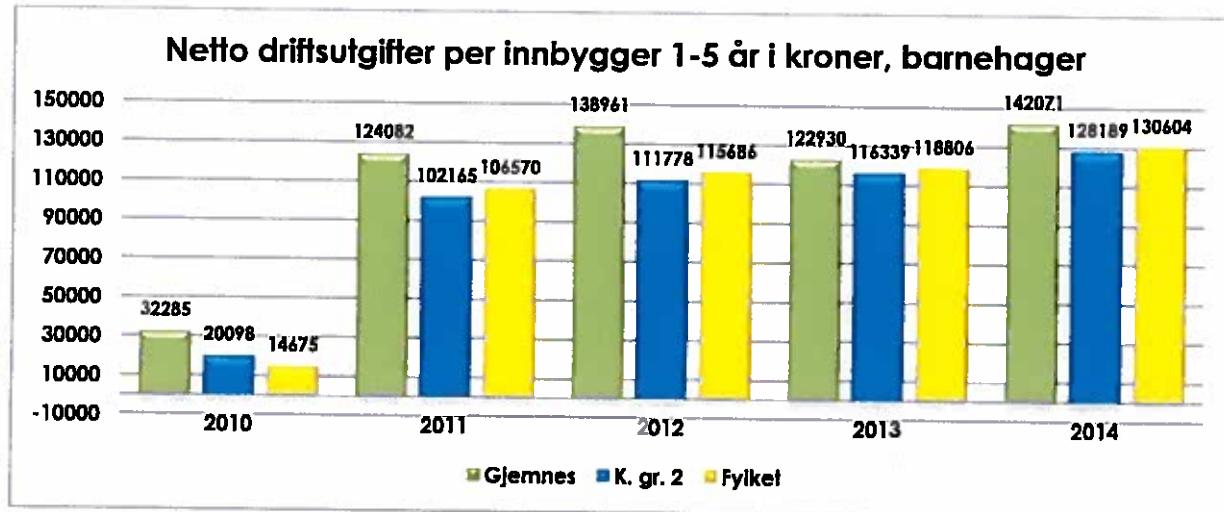
Barnehage

Netto driftsutgifter pr. innbygger 1-5 år i barnehage ligger høyere enn gjennomsnittet i fylket. Utviklingen har vært slik de siste årene:

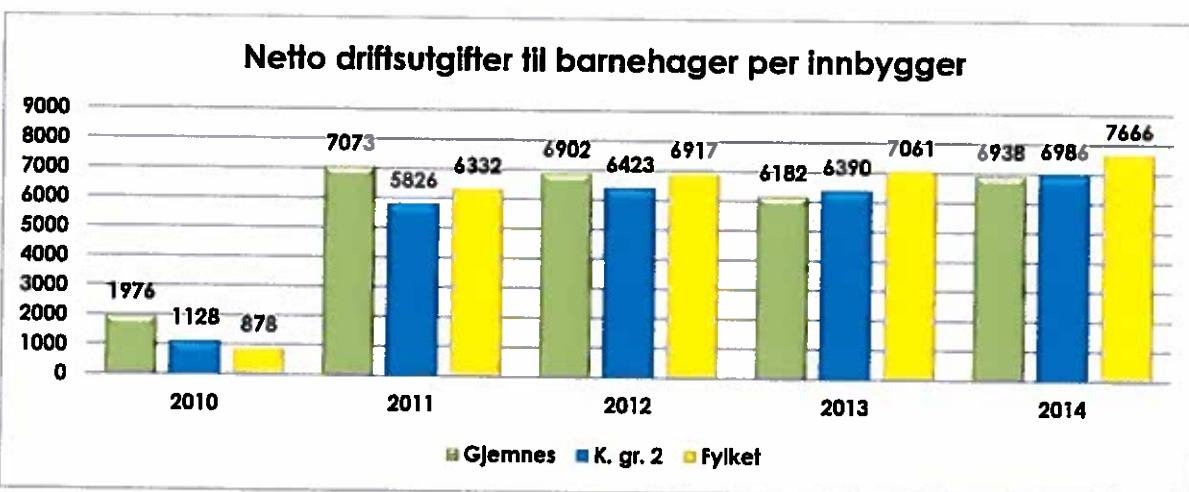
År	Nto. dr.utg. pr. innbygger 1-5 år	År	Nto. dr.utg. pr. innbygger 1-5 år
2014	142 071	2010	32 285
2013	122 930	2009	23 782
2012	138 961	2008	32 672
2011	124 082	2007	17 989

Øremerket statstilskudd ble innlemmet i rammeoverføringene f.o.m. 2011.

Grafisk framkommer netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år slik, og sammenlignet med kommunegruppe 2 og fylket:

Sammenlignes netto driftsutgifter per innbygger ligger kommunen lavere enn kommunegruppe 2 og fylket:

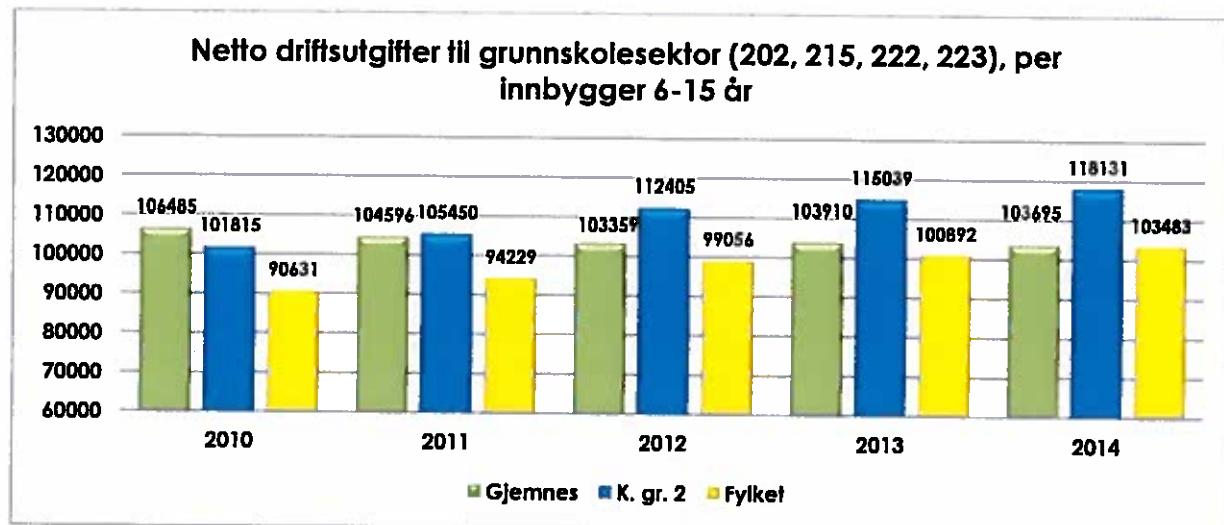

Undervisning

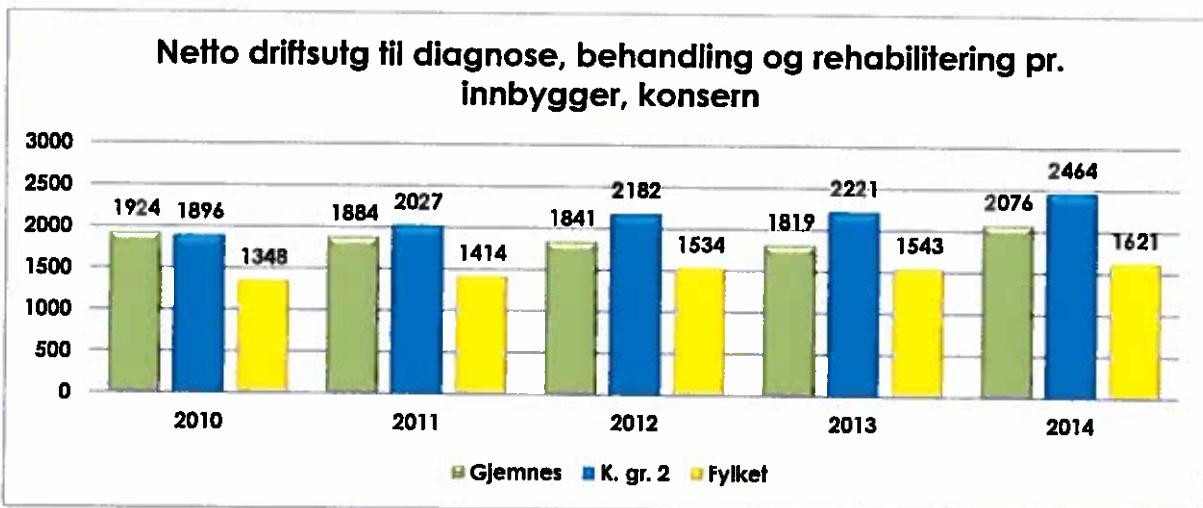
For undervisning viser netto driftsutgifter pr. innbygger for 6-15 år i Gjemnes kommune:

År	Nto. dr.utg. pr innbygger 6-15 år	År	Nto. dr.utg. pr innbygger 6-15 år
2014	103 695	2010	106 485
2013	103 910	2009	110 435
2012	103 359	2008	103 728
2011	104 596	2007	100 212

Dette viser at netto driftsutgifter til grunnskolen 6-15 år har stabilisert seg, samtidig som kronebeløpet ligger under kommunegruppe 2. Men beløpet er fortsatt høyere enn fylket og landet for øvrig.

Helse

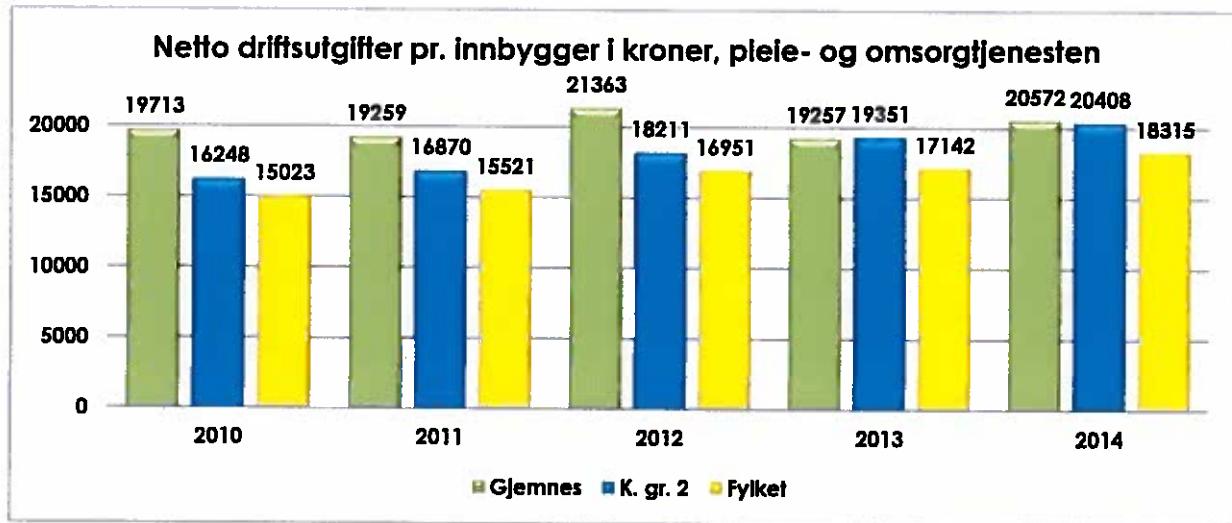

Her viser tallene at kommunen ligger lavere enn kommunegruppe 2 i hele perioden, men høyere enn fylket.

Pleie og omsorg

Netto driftsutgifter pr. innbygger for pleie- og omsorgstjenesten viser dette:

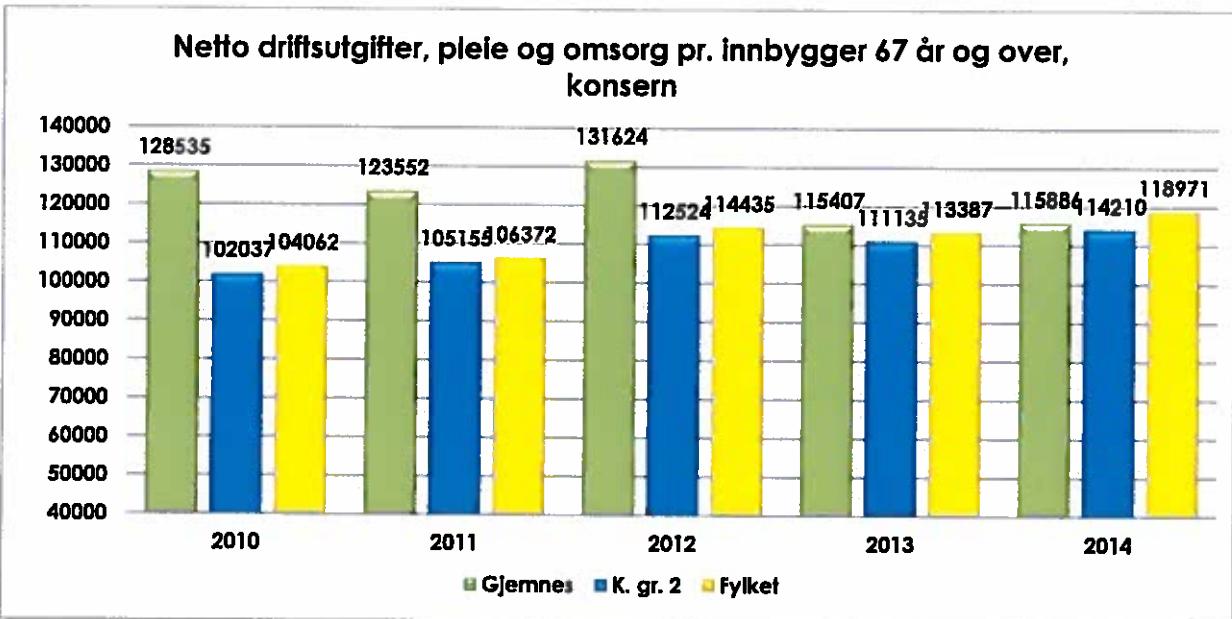
År	Nto. dr.utg pr innbygger	År	Nto. dr.utg pr. innbygger
2014	20 572	2010	19 713
2013	19 257	2009	15 524
2012	21 363	2008	15 029
2011	19 259	2007	12 597

I teorien kan høye tall her forklares med høy andel innbyggere over 67 eller 80 år. Imidlertid ligger vi nå omtrent på samme nivå som fylket og kommunegruppe for aldersgruppen 67 år og over. Det samme gjelder for aldersgruppen 80 og over. Som tabellene nedenfor viser har netto driftsutgifter sunket en god del fra 2012.

Netto driftsutgifter pr innbygger 67 år og over:

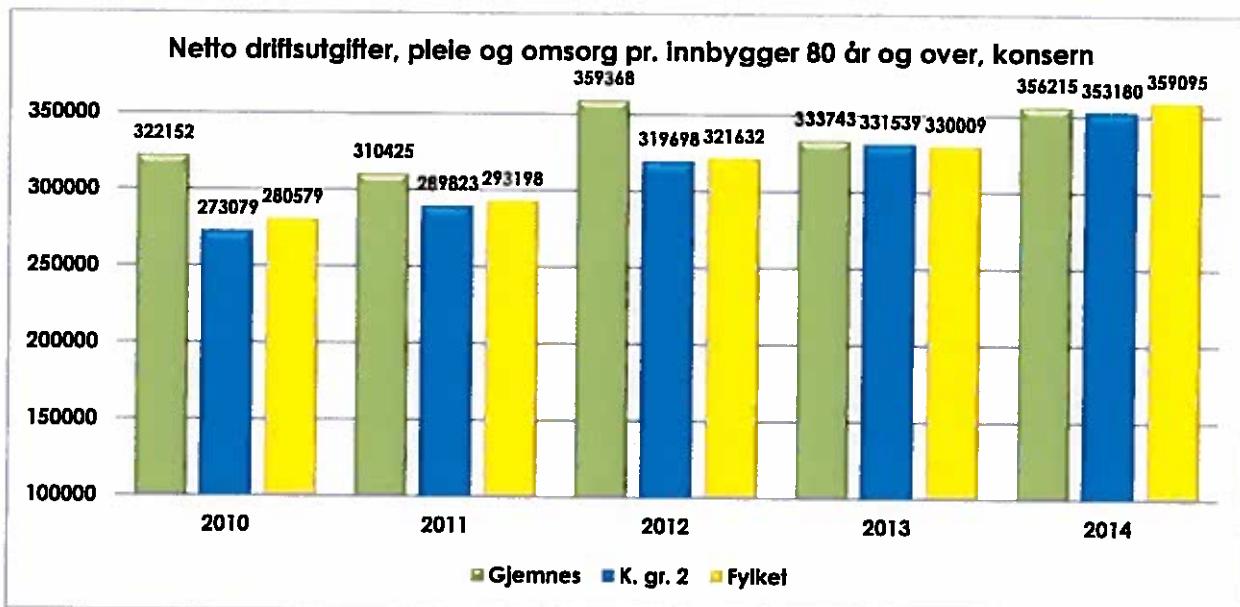
År	Gjemnes	Møre og Romsdal	Kommunegruppe 2
2014	115 886	118 971	114 210
2013	115 407	113 243	111 210
2012	131 624	114 405	112 516
2011	123 552	106 468	105 120
2010	128 535	104 146	102 015

Netto driftsutgifter pr innbygger 80 år og over:

År	Gjemnes	Møre og Romsdal	Kommunegruppe 2

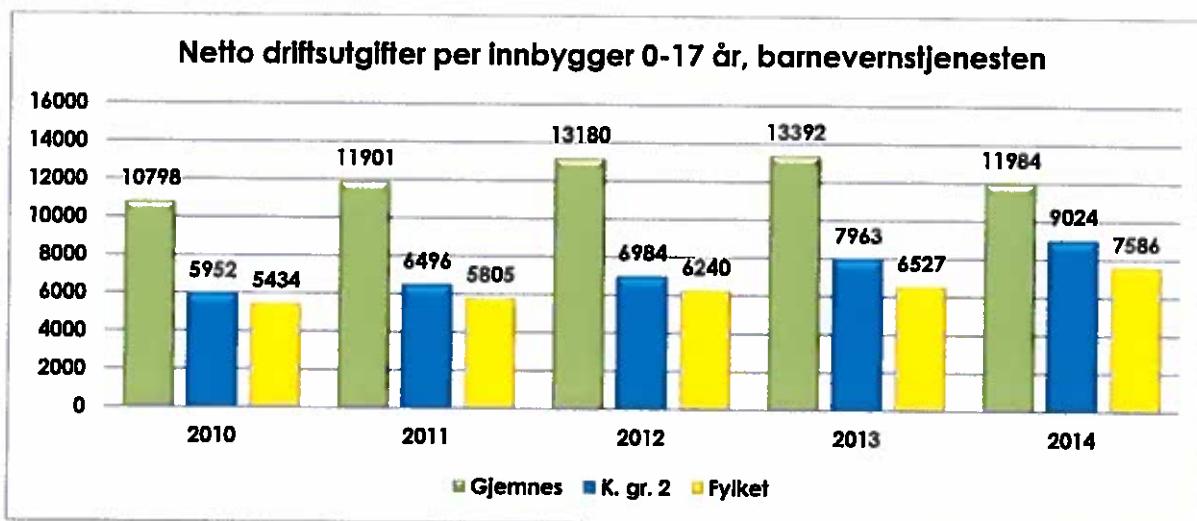
2014	356 215	359 095	353 180
2013	333 743	330 009	331 539
2012	359 368	321 632	319 698

Barnevern

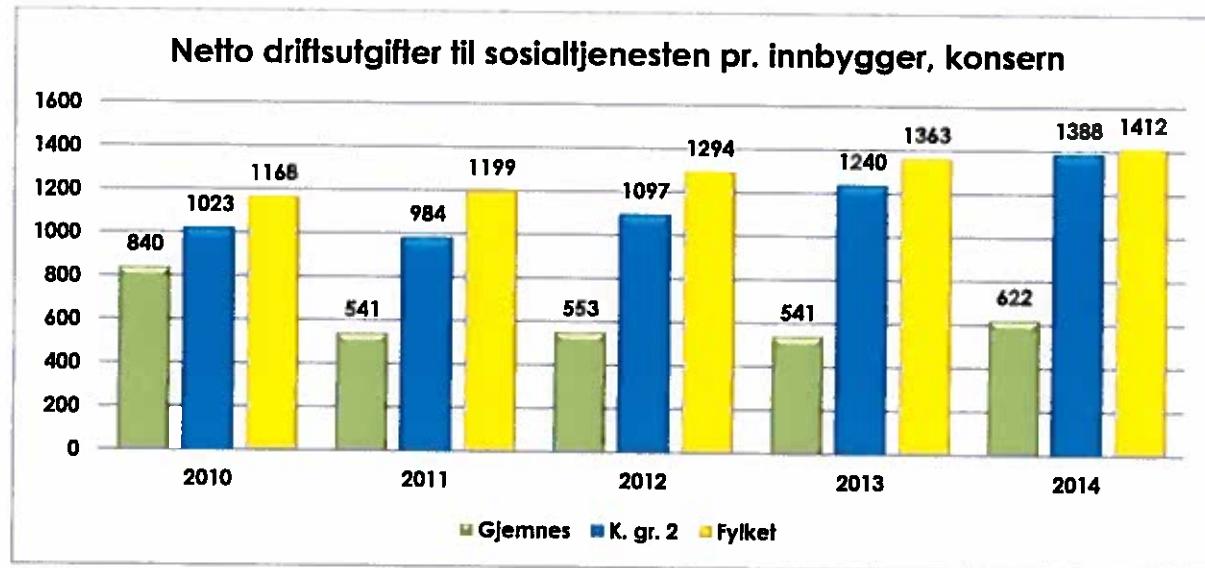
Innen barnevern er netto driftsutgiftene pr. innbygger 0-17 år:

År	Dr.utg. pr. innbygger 0-17 år	År	Dr.utg. pr. innbygger 0-17 år
2014	11 984	2010	10 798
2013	13 392	2009	8 529
2012	13 180	2008	8 700
2011	11 901	2007	5 812

Utgifter til barnevern har gått ned de to siste årene fra "toppåret" 2013. Samtidig går utgiftene til kommunegruppe 2 og fylket opp i hele perioden.

Sosialtjenesten

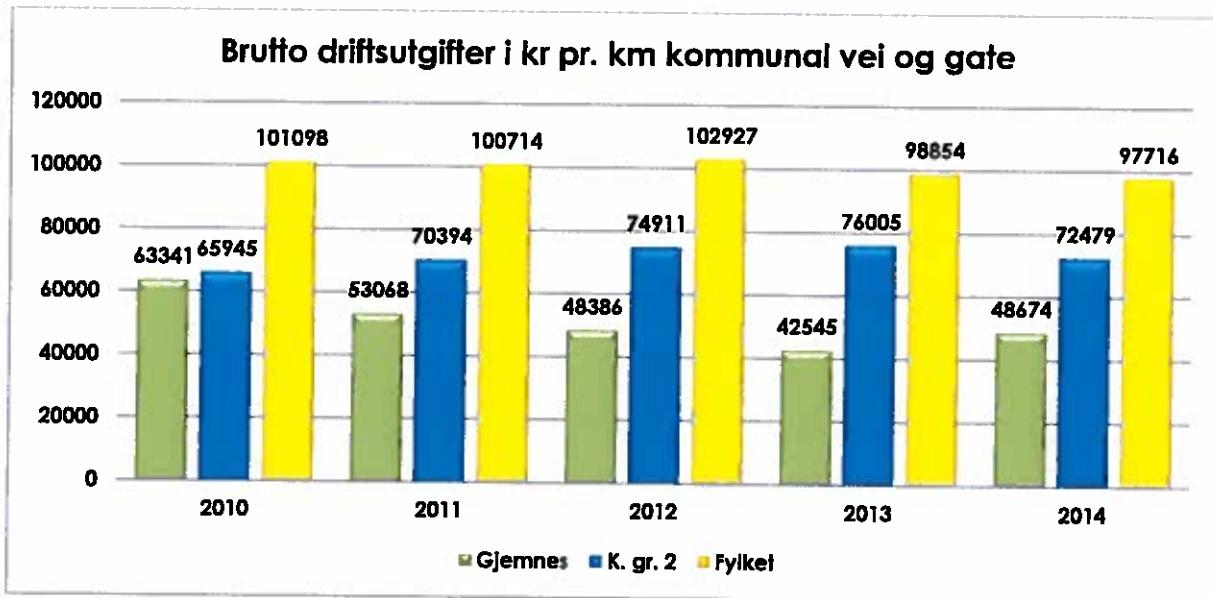
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger ligger lavere enn kommunegruppe 2 og fylket i hele perioden.

Kommunal vei

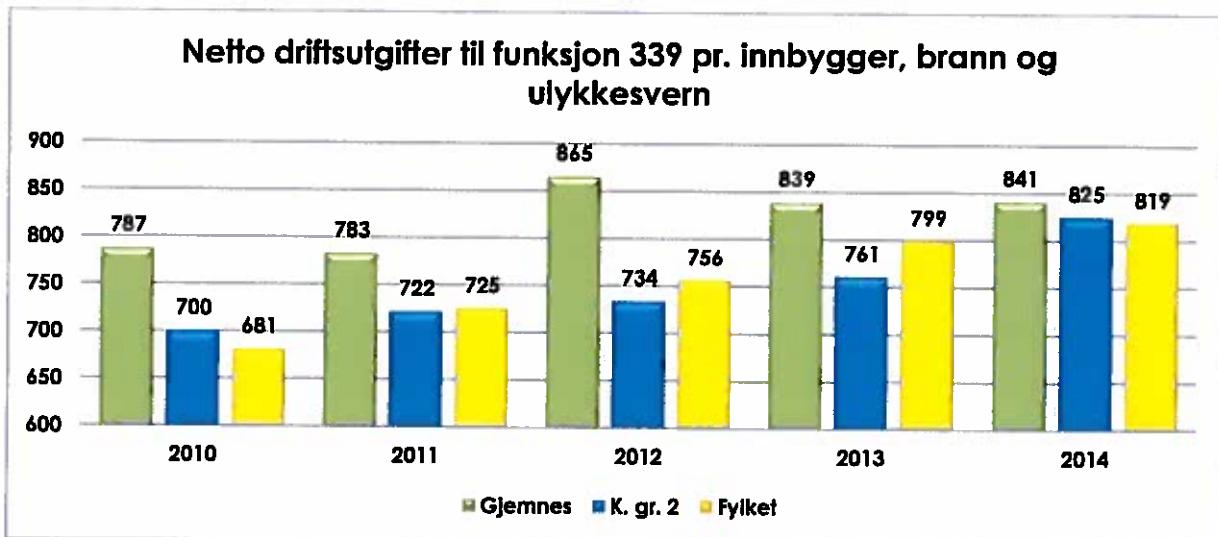
Brutto driftsutgifter i kroner pr. kilometer kommunal vei, gir et bilde på hva Gjemnes kommune bruker på dette feltet, sammenlignet med andre:

År	Gjemnes	Møre og Romsdal	Kommunegruppe 2
2014	48 674	97 716	72 479
2013	42 545	98 854	77 104
2012	48 386	102 927	74 911

Kommunen bruker til dels betydelig mindre beløp pr. km. veg sammenlignet fylket, landet og kommunegruppe 2.

Brannvern

Den grafiske framstillingen viser at netto driftsutgifter til brann og ulykkesvern pr innbygger er høyere enn kommunegruppe 2 og fylket.

7.3 Rådmannens kommentar til KOSTRA – tallene

Overfor er det prøvd å vise til noen utplukkede kostra-tall fra og med 2014 og noen år tilbake i tid. Større utplukk av kostra- tall og analyser er presentert overfor kommunestyret under folkevalgtopplæringen, og i økonomiprosjektet.

Slik rådmannen ser det virker det som at mange tjenester har en reduksjon i sine kostnader de siste årene. Dette stemmer også bra for den perioden da kommunen nedbetalte sine akkumulerte underskudd.

Kostra- tallene gir ikke alle svar, men er en pekepinn på hvor i “landskapet” kommunen står sammenlignet med andre kommuner i fylket og/ eller sammenlignet i kommunegruppe 2.

Kommunen har på noen år snudd store underskudd til positive regnskapstall. Kommunen har kommet ut av ROBEK- lista to år før tiden. Brutto- og netto driftsresultat for 2013/2014 er blant de beste i fylket. Det er ikke tvil om at det har vært gjort en innsats for å redusere driftsutgiftene

Men rådmannen konstaterer også at kommunen har større utgifter på enkelttjenester. Det er flere faktorer enn bare størrelsen på reduksjonen som må vurderes – nemlig: **På hvilket nivå lå utgiftene når reduksjonen startet? Og hvilket driftsnivå skal tjenesten ligge på?** Det er mange spørsmål som bl.a. det pågående økonomiprosjektet skal prøve å gi svar på. Rådmannens oppfatning er at driftsnivået fortsatt kan reduseres, uten at det blir uforsvarlig nivå på tjenestene.

Problemet med å ha for høyt driftsnivå er at vi ikke får muligheter til å ivareta vår rolle som samfunnsutvikler. Gjemnes kommune har også et ensidig næringsliv, og relativt få kompetansearbeidsplasser. Kommunen må derfor være aktiv i forhold til næringsutvikling og tilrettelegging/disponering av arealer i kommunen slik at vi kan oppnå vekst. Dette fordrer at vi har økonomisk spillerom.

Arbeidet med kommuneplanen vil også gi mange avklaringer og svar. Kommunen har her en stor mulighet å påvirke den utvikling/ retning vi ønsker.

Konklusjonen er at vi fortsatt har noe å hente på reduksjon av driftsnivået innenfor flere tjenesteområder. På denne måten kan vi frigjøre midler til å utføre andre oppgaver som nå ikke kan prioriteres. Dette krever en overordnet strategisk styring og gjennomtenkt prioritering. Reduserende tiltak må gjennomføres i kontinuerlig dialog både med ansatte og innbyggere.

7.4 Mål for økonomiforvaltningen

Kommunestyret vedtok i 2012 at det skulle budsjetteres med et netto driftsresultat på 3 %. Denne målsettingen er videreført i handlingsplanen for kommende år, men ikke realisert i budsjettet for 2016. Det kom en del endrede forutsetninger i statsbudsjettet og andre krav om oppfyllelse av bestemmelser i lovverket.

Rådmannen er likevel av den oppfatning at målsettingen må stå fast, både når det gjelder 3 % netto driftsresultat, og kravet til 30 % egenkapital til investeringer.

8. Rådmannens avsluttende kommentarer

Gjemnes kommune har fylkets laveste vekst i frie inntekter. Dette medfører blant annet at vi ikke kan kompensere budsjettene til virksomhetene med full lønns- og prisvekst. Det medfører en realnedgang. Tidligere år har vi ikke lagt ut lønns- og prisvekst som et ledd i innsparingen for å komme ut av Robek- listen. For 2016 er det et resultat av den lave veksten i frie inntekter. I tillegg har staten lagt til grunn en urealistisk høy skatteinngang. For å komme en svikt i inntektsanslaget i forkjøpet, har vi valgt å redusere inntektsnivået i utgangspunktet, heller enn å ta en smell midt i året.

Budsjettet for 2016 er stramt, og det skal lite til i form av uforutsette utgifter for å skape ubalanse. Vi fortsetter imidlertid med avsetninger fra driftsbudsjettet til finansiering av investeringer, med mål på 30 % egenkapital. Rådmannen tilrår at eiendomsskatten beholdes uendret i 2016, dersom det blir et overskudd for 2015, ut over det som budsjettet, kan dette avsettes til investeringsfond, og vi kan vurdere reduksjon av eiendomsskatten i 2017. Rådmannen vil ikke anbefale å ta avsetningen på forskudd, eller for gitt!

Batnfjordsøra, 5. november 2015

Birgit Eliassen
Rådmann

Per Olav Eide
Økonomisjef

9. Rådmannens forslag til vedtak

1 Kommunestyret godkjenner den framlagte handlingsplan og økonomiplan for 2016- 2019 og årsbudsjettet for 2016, og de framlagte nettorammer av driftsbudsjettet fordelt på de enkelte ansvarsområder 1000-5100 med til sammen 150,324 mill. kr.

2 Med hjemmel i eiendomsskattelovens §§ 2 og 3 utskrives det eiendomsskatt i Gjemnes kommune. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen inntil videre tidligere vedtatte skattevedtekter.

-Med henvisning til eiendomsskatteloven § 13 vedtar kommunestyret at skatteøret settes til 7 promille av eiendomsskattetakstgrunnlaget for "Verker og bruk" og «Næringseiendommer» for 2016.

4. Med henvisning til eiendomsskatteloven § 13 vedtar kommunestyret at skatteøret settes til 5,25 promille av eiendomsskattetakstgrunnlaget for boliger og fritidsboliger for 2016.

5 Eiendomsskatten skal betales i 2 terminer, jfr. eiendomsskatteloven § 25 for skatteåret 2016.

6a Kommunestyret godkjenner en samlet brutto investeringsramme for perioden 2016- 2019 på inntil kr. 33 550 000, og en samlet låneramme på kr. 23 100 000.

6b Kommunestyret godkjenner at det blir tatt opp lån på kr. 8 000 000 til finansiering av investeringsoppgaver for 2016.

Avdragstid på lån stipuleres til ca. 25 år. Rådmannen får fullmakt til å godkjenne lånevilkåra

7 Kommunestyret godkjenner at det blir tatt opp Startlån i Den Norske Stats Husbank på inntil kr. 2 000 000 til videreformidling av lån i år 2016.

Rådmannen får fullmakt til å godkjenne lånevilkåra.

Batnfjordsøra, 5. november 2015

Birgit Eliassen
Rådmann

Behandling i Formannskapet - 10.11.2015

Enstemmig forslag til vedtak:

1 Kommunestyret godkjenner den framlagte handlingsplan og økonomiplan for 2016- 2019

og årsbudsjettet for 2016, og de framlagte nettorammer av driftsbudsjettet fordelt på de enkelte ansvarsområder 1000-5100 med til sammen 150,324 mill. kr.

2 Med hjemmel i eiendomsskattelovens §§ 2 og 3 utskrives det eiendomsskatt i Gjemnes kommune. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen inntil videre tidligere vedtatte skattevedtekter.

-Med henvisning til eiendomsskatteloven § 13 vedtar kommunestyret at skatteøret settes til 7 promille av eiendomsskattetakstgrunnlaget for "Verker og bruk" og «Næringseiendommer» for 2016.

4. Med henvisning til eiendomsskatteloven § 13 vedtar kommunestyret at skatteøret settes til 5,25 promille av eiendomsskattetakstgrunnlaget for boliger og fritidsboliger for 2016.

5 Eiendomsskatten skal betales i 2 terminer, jfr. eiendomsskatteloven § 25 for skatteåret 2016.

6a Kommunestyret godkjenner en samlet brutto investeringsramme for perioden 2016- 2019 på inntil kr. 167 850 000, og en samlet låneramme på kr. 57 400 000.

6b Kommunestyret godkjenner at det blir tatt opp lån på kr. 8 400 000 til finansiering av investeringsoppgaver for 2016.

Avdragstid på lån stipuleres til ca. 25 år. Rådmannen får fullmakt til å godkjenne lånevilkåra

Avdragstid på lån stipuleres til ca. 25 år. Rådmannen får fullmakt til å godkjenne lånevilkåra

7 Kommunestyret godkjenner at det blir tatt opp Startlån i Den Norske Stats Husbank på inntil kr. 2 000 000 til videreformidling av lån i år 2016.

Rådmannen får fullmakt til å godkjenne lånevilkåra.

Handlingsplan

Overordnede mål

Økonomi

Gjemnes kommune skal ha en økonomi med årsbudsjett i balanse. Det skal årlig budsjetteres med 3,0 % netto driftsresultat, samt at kommunen skal ha 30 % egenkapital på alle investeringer fra budsjettåret 2017. For 2016 budsjetteres det med 1,5 % av netto driftsresultat.

Personal

Gjemnes kommune sin personalpolitikk bygger på følgende fundament:

Gjemnes kommunes verdigrunnlag slik dette kommer til uttrykk i kommuneplanen og etiske regler

Gjemnes kommunes arbeidsgiverpolitikk som har som målsetting:

- Å være en attraktiv arbeidsgiver som rekrutterer, utvikler og beholder kvalifiserte ledere og medarbeidere som ser kommunale utfordringer og oppgaver som interessante og utviklende arbeidsoppgaver.
- Å se sine ledere og medarbeidere som aktive deltakere i prosessen fra utforming av mål og strategier til konkret gjennomføring av utviklingsoppgaver, myndighetsutøvelse og tjenesteproduksjon.
- Å ta i bruk delegering av myndighet som prinsipp for ansvarliggjøring, utvikling og vekst for ledere og medarbeidere.

Sykefraværet i Gjemnes kommune skal reduseres til 5,5 % i 2016, jfr. IA-avtalens handlingsplan.

Gjemnes kommune skal arbeide aktivt for å redusere ufrivillig deltid gjennom å utarbeide handlingsplan for temaet i 2016.

Universell utforming/miljø

I planprogrammet for kommuneplanen, vedtatt 29.10.2015, er et av fokusområdene universell utforming. Målsettinger på dette området vil framkomme i kommuneplanen – både samfunnssdelen som skal ferdigstilles i løpet av 2016, og arealdelen som vi planlegger ferdigstilt i 2017.

Vekst

Innen utgangen av 2017 skal folketallet i Gjemnes være økt til 2600 innbyggere.

Delmål

Gjemnes kommune skal bedre sitt omdømme gjennom å yte bedre service til befolkningen gjennom etablering av flere selvbetjente dataløsninger, foreløpig svar på alle henvendelser som ikke kan behandles innen 3 uker, og kompetanseheving på servicekontoret, slik at flere henvendelser kan behandles i førstelinjen.

Delmål

I kommuneplanens arealdel skal det prioriteres areal til boligbygging. Det skal også angis arealer til næringsutvikling – fordelt i kommunen.

Delmål

Kommunen skal innen 2017 ha bredbånd via fiberkabel til de bedriftene i kommunen som er avhengig av dette.

NAV

NAV sine kommunale oppgaver er rettighetsbasert, men målet er gjennom en god tiltaksbruk og «arbeid først» å løse våre oppgaver innenfor de eksisterende budsjetttrammer.

Alle på kontoret skal gjennomføre de kurs som er nødvendig for at vi til en hver tid skal være oppdatert på kunnskap vi trenger for å levere gode tjenester.

NAV skal gi innbyggerne i Gjemnes deres rettighetsbaserte plikter og krav i.h.t lov om sosiale tjenester i arbeids og velferdsforvaltninga. NAV skal også utføre arbeidet med bostøtteordningen fra Husbanken.

Handlingsmål for grunnskolen

Overordna mål: Gi et godt, tilpassa og inkluderende skoletilbud til alle elevene våre slik at de blir godt rusta til å gjennomføre videregående skole. Hovedmålet er en gjennomføringsprosent på VGS for Gjemnes-elever på 80%, som er gjennomsnitt for fylket. Det vil vi få til både på kort og lang sikt gjennom å nå disse delmåla:

1:Økonomi/Ressurser-mål for 2016:

Opprettholde god lærertetthet i 1-4 klasse slik at vi ikke reduserer i timeressurs pr. elev fra 2015/16 til 16/17.

Dreie ressursbruk i spesialundervisning fra de eldste elevene og ned til 1-4.trinn: Tidlig innsats! Minst 10 % av samla ressurs skal flyttes ned i 2016/17.

Økonomi: Holde ramma som er tildelt oss i 2016. Øke midler til lærermiddel og vedlikehold i 2017.

2:Arbeidsmiljø/personal: Målet for 2016: Sjukefravær under 4 % på årsbasis. Ingen personalsaker/ konflikter som må løftes opp på høyere nivå.

3:Universell utforming:

Elever med nedsatt funksjonsevne skal ha samme utbytte av opplæringa i skolen som funksjonsfriske elever. Når vi får slike elever midt i skoleåret, skal fysiske tiltak være på plass innen 4 uker, og personalressurs må omdisponeres innen 1 uke. Når vi er varsle i god tid om

at elever med slikt behov skal begynne hos oss, skal tilrettelegginga være på plass når de kommer.

4a:Mål fagområde:

Læringsresultat-mål for 2015:Nasjonale prøver 5.klasse- gjennomsnittsnivå over 1,8 (Variasjonsbredde fra 1-3,snitt nasjonalt 2, fylket 1,9)

Nasjonale prøver 8.klasse-gjennomsnittsnivå over 2,9 (Variasjonsbredde 1-5, snitt fylke/nasjonalt 3-3,1)

Nasjonale prøver 9.trinn- gjennomsnittsnivå over 3,1 (Variasjonsbredde 1-5, snitt fylke/nasjonalt 3,3-3,4)

Grunnskolepoeng etter 10.trinn: minst 41 poeng. (Snitt fylke/nasjonalt er 40)

Ha så godt vurderingssystem at vi får mindre enn 2 skriftlige klager på standpunktcharakterene.

4b:Mål fagområde Læringsmiljø-mål for 2015:

På Elevundersøkelsen, tatt hver høst for 10. og 7. trinn, er målet å ligge på eller bedre enn snittet nasjonalt. Mindre enn 2 mobbesaker pr. år. Mobbesaker som blir meldt skal vi ta tak i straks, og seinest innen 3 dager.

Fravær for elever bør være under 3 %

Elev og foreldreklager: Mindre enn 2 skriftlige klager pr år. Skriftlige klager til rektor skal rektor ta fatt i så snart som råd, og seinest innen ei uke.

Barnehagene

Økonomi

Barnehagene i Gjemnes skal holde budsjetttrammene sine, og være med å bidra til en sunn og god økonomi i kommunen.

Personal og kompetanse

Ingen dispensasjoner fra kravet om pedagogisk kompetanse som barnehagelærer i løpet av barnehageåret 2015/16.

For mål angående sykefravær følger vi felles mål for kommunen.

Vi ønsker å opprettholde bemanningsnorm på 1 voksen pr. 6 plasser, og minimum 1 pedagog pr. 18 plasser, styrers administrasjonstid skal holdes utenfor denne normen.

Mål for tidlig innsats

Oppdage om det er barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp i førskolealder, og iverksette de nødvendige tiltak for de barn det gjelder.

Mål for å holde fokus på språkutvikling

Ved hjelp av kartlegging og observasjon finner vi ut hvor mange barn som er innenfor normalområdet når det gjelder språkutvikling. Vi har et mål om at 90 % av 5 – åringene skal være innenfor normalområdet i løpet av 2015.

Mål for uteområdene i barnehagene

Uteområdene i barnehagene trenger etter mange år uten vedlikehold opprusting på ulike områder. Arbeidet med dette er startet opp og vil avsluttes i løpet av 2016.

Mål for universal utforming

Ved bygningsmessige endringer skal det tas hensyn til:

Barn med nedsatt funksjonsevne skal ha samme utbytte av oppholdet i barnehagen som funksjonsfriske. Behov for tilrettelegging for ansatte med nedsatt funksjonsevne skal vurderes. Det skal også tas hensyn til universal utforming i presentasjoner og skriv som blir brukt i barnehagen.

Lene Holten, Gro Monika Gjermundnes, Jeanette Rønning, Else Brit Gaupset
Barnehagestyrere

Helse og omsorg

Økonomi

Mål 1.

Bemanningsbyrå

Unngå bruk av bemanningsbyrå i 2016

Mål 2.

Overtidsbruk

Målsettingen for 2016 er en halvering av overtidsbruken i forhold til 2015.

Delmål 1.

Alle vakanser skal være oppdelt i samsvar med bemanningsplan for 2016.

Delmål 2.

Ferie avvikles uten bruk av overtid

Personal

Mål 1.

Arbeidsmiljø

Bedre score på arbeidsmiljøprofil sett i forhold til 2015.

Mål 2.

Sykefravær

Samlet sykefravær for Helse og omsorg 2016 under 7.0 %

Miljø og universell utforming

Mål**Belysning**

Tilfredsstillende belysning rundt og i Helse og omsorgsbygget.

Fag**Mål 1.****Hverdagsrehabilitering**

Redusere samlet tjenestebehov i 2016 ut ifra Iposregistrert behov i 2015.

Mål 2.**Legemiddelhåndtering**

Med utgangspunkt i antall rapporterte avvik for 2015, skal halvere antall legemiddelhåndteringsavvik.

Mål 3.**Skolehelsetjeneste**

Alle elever som har behov for samtaler med helsesøster skal få det.

Mål 4.**Utfordrende atferd**

Redusere antall avvik knyttet til utfordrende atferd med 25 % i forhold til rapporterte avvik for 2015.

Ragnhild Kleive

Avdelingsleder for helse og omsorg

Areal- og drift

Økonomi

Ved månedlig budsjettkontroll i 2016 vurderes tiltak dersom avvik er større enn 10 %.

Alle kvartalsrapporter skal baseres på fordelte fellesutgifter.

Leieinntekter (f.eks. husleie) faktureres månedlig for å kontrollere om avvik er over 5 %.

Personal

Det fokuseres på arbeidsmiljøtiltak for å redusere sjukefraværet med 5 % fra 2015 til 2016.

Universell utforming (UU)

I all behandling av plan og byggesaker med krav om UU skal det dokumenteres at UU er vurdert.

Fagområder areal og drift

Generelt

Foreløpig svar skal i 95 % av alle saker sendes innen 3 uker fra mottatt søknad med stipulert behandlingstid dersom det tar over 3 uker for endelig svar/vedtak foreligger.

Alle brukere av nytt kvalitetssystem i avdelinga skal registrere minst 2 dokumenter for godkjenning månedlig i systemet.

Plansak

Overholde frister for behandling satt i PBL(plan- og bygningsloven) for 80 % av private reguleringsforslag og dispensasjonssøknader i 2016.

Unngå at omfanget av restanser øker mer enn 30 % første halvår 2016.

Byggesak

Gjennomføre tilsyn i 5 % av byggesakene i 2016, jfr. PBL § 25-1.

Overholde saksfrist satt i PBL for 90 % av bygge- og delesøknadene i 2016.

Overholde saksfrist satt i forurensningsforskriften for 90 % av utslippsøknadene i 2016.

For 80 % av tiltak som skal matrikkelføres, skal føring i matrikkelen skje senest 5 dager etter at vedtak er fattet etter PBL (jfr. matrikkelforskriften § 60).

Eiere av "bygningsvrak" skal i 80 % av tilfellene følges opp innen 3 uker fra registrering med varsel om sikring/istandsetting/riving, pålegg og ev. tvangsmulkt.

Kart og oppmåling

Restanser mht. mottatte krav om retting av eiendomsgrenser skal reduseres med 20 % til 01.06.16 og ytterligere 10 til 31.12.16.

Fullføre adresseringsprosjektet (ekskl. områdeadressering) innen 01.07.16.

Oppmålingssaker skal gjennomføres innen fastlagt frist i 97 % av oppdragene i målesesongen 2016.

Etterslep for matrikkelføring for Statens vegvesen tas inn i løpet av 2016.

Landbruk

Redusere antall manuelle utbetalinger for produksjonstilskott og RMP (regionalt miljøprogram) til maks 10 tilfeller i 2016.

Behandle SMIL(spesielle miljøtiltak i landbruket)- og dreneringssøknader innen 5 uker etter komplette søknader foreligger for å legge til rette for rask oppstart av tiltakene.

Ferdigbehandle søknader om sjukeavløsning innen 2 uker fra **nødvendig dokumentasjon** er mottatt (NAV har ofte svært lang behandlingstid).

Behandle søknader om skogkulturtiltak og skogsveger innen 4 uker fra komplett søknad foreligger.

Naturmangfold / viltforvaltning

Uttale gis innen 3 uker i 90 % av plansaker i 2016.

Nye bestandsplaner skal være ferdig behandlet 08.06.16

Alle ordinære fellingstillatelser for høsten 2016 sendes ut før 15.06.16.

Kommunale bygninger

Tilstandskontroll for 60 % av de kommunale bygninger med tilhørende tekniske anlegg registreres i systemet for FDV(forvaltning, drift og vedlikehold) innen 01.10.14.

Renhold

Avgjørt med kommunal drift skal 95 % av alle gulv skures opp og behandles med voks/polish i løpet av 2016 for å lette renholdet.

Forebygging av brann og ulykker

Gjennomføre tilsyn i samsvar med forskrift om brannforebyggende tiltak for 75 % av særskilte brannobjekter i 2016.

Gjennomføre tilsyn i 2016 for 25 % av fyringsanlegg i boliger i samsvar med forskrift. Gjennomføre feiing for 75 % av alle fyringsanlegg i boliger i 2016.

VA-anlegg

For Søvik, Øre og Flemma vassverk: Alle vassprøver innenfor anbefalte verdier i 2016.

For Høgset vassverk skal fargetall i maks 4 analyser ligge over verdien 20.

For Torvik vest skal ny slamavskiller tas i bruk og fjerne alt avløpssøppel innen 01.05.16.

Innen 01.10.16 skal 80 % av etterslep mht. ledningskartlegging ferdigstilles forutsatt at planlagt prosjekt gjennomføres.

Slambehandling

Gjennomføre tilstandskontroll av minst 20 private anlegg for slam-behandling innen 01.10.16.

Kommunale veger

Tilstandskontroll for bruer, kulverter, stikkrenner m.m. utvides fra 60 til 80 % innen 01.10.16.

Olav Inge Hoem / Alf Høgset

Areal og drift

Kultur

Økonomi

Det økonomiske målet for avdelinga er å halde seg innanfor dei økonomiske rammer som er gitt i budsjettet.

Personale

Ta vare på dei tilsette i avdelinga. Gje dei nødvendig opplæring/kurs for å kunne utføre den jobben dei er sett til.

Miljø og universell utforming

Sørg for å følgje lovverket som til ein kvar tid gjeld.

Gjennom:

- Tilrettelegging av universelt utforma turløyper
- Meir lydbøker på biblioteket
- Fleire brukargrupper i svømmehallen

Fagområde

Målsetting Idrett- og friluftsliv

Alle i Gjemnes skal gjevast tilbod om fysisk aktivitet og naturopplevingar ut frå eigne behov, føresetnader og for å betre folkehelsa. Barn og ungdom skal prioriterast.

Delmål Idrett- og friluftsliv

- Stabilt eller auka besøk i svømmehallen
- Etablere og merke minst 2 nye turstiar, og minst 8000 registrerte på Stikk UT i 2016.
- Øvrige mål i samsvar med kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv.
- Tilbod om bruk av svømmehallen til kommunalt tilsette og andre bedrifter i kommunen
- Tilskot til drift og preparering av skiløyper og turløyper
- Ferdigstille byggetrinn 1 på Ikornneset med turløype, gjestebrygge, toalettbygg og infotavler.

Målsetting kommunale idretts- og kulturbygg

Alle kommunale kulturbygg skal vere kulturelle og sportslege møteplassar, som er godt tilrettelagt for dei ulike aktivitetane som husa skal nyttast til.

Delmål idretts- og kulturbygg

- Stabil utleige og bruk av idretts- og kulturbygga våre

Målsetting bibliotek

Utvikle folkebiblioteket til å vere tenleg for alle kundegrupper i kommunen, og ta fleire steg for å bli eit moderne og tidsmessig bibliotek

Delmål bibliotek

- 10 % auke i utlån og besøk på biblioteket

Målsetting historie og fornminner

Gjennom gode møteplassar/arena, fagleg kompetanse/kunnskap og ved bruk av tilgjengeleg materiale skal historia til kommunen vår formidlast vidare til komande generasjonar.

Delmål historie- og fornminner

- Utgjeving av Gjemnes Minne
- Etablere gode museums- og historieformidlingstilbod i Astaddalen
- Godkjent kommunedelplan for kulturminner i Gjemnes.

Målsetting Frivillig kulturarbeid og kulturformidling

Kommunen ynskjer å styrke dei økonomiske vilkåra for lag og organisasjonar i kommunen, særleg innan barne- og ungdomsarbeid.

Kommunen skal hjelpe til med å legge til rette arena for både lokal og nasjonal kulturformidling

Delmål frivillig kulturarbeid

- Få øyremerka minimum kr. 50.000,- på kulturbudsjetten som frie kulturmidlar i løpet av planperioden (2016– 2019)
- Ungdomsklubben skal bestå.
- Arrangere UKM i samarbeid med nabokommunar
- Sommarkonsertane i Angvik
- Julekonsert
- Dyregod dagane.

Olav Bjørn Nilssen
kulturleiar

Kulturskolen

Visjon

Kulturskolen i Gjemnes og Nesset skal være en arena for læring og opplevelse

Mål økonomi

Kulturskolens kjernevirksemhet, musikk, dans og visuelle kunstfag, skal gi tilbud til minimum 25 % av elevene i grunnskolen i 2016 og 30 % innen 2017. Gruppe- eller enkeltundervisning med en maxpris på kr. 1400 pr. semester.

Kulturskolens nettoramme skal være lik fylkesgjennomsnittet av kommunenes nettobudssett til kulturskole basert på KOSTRA tall.

Kulturskolen bør tilføres midler tilsvarende 50 % stilling for å kunne gi fritt musikkterapitilbud ut fra behov.

Mål personal

Kulturskolen skal tilby alle medarbeidere mulighet for videre- og etterutdanning i perioden

Mål fag

Kulturskolen skal tilby undervisning i visuelle kunstfag i Gjemnes og strykeopplæring i Nesset innen 2017

Nasjonal rammeplan for kulturskolene skal implementeres innen 2017 og det skal lages en lokal rammeplan innen 2018.

Edvin Eriksen
kulturskolerektor

Budsjettkommentarer/ønsker og tabeller

Nedenfor følger budsjettkommentarer for virksomhetene. I kommentarene er det beskrevet tiltak for å komme ned på rammen, samt konsekvensene av tiltakene. Der er videre en del tiltak/ønsker virksomhetene mener er nødvendige for å komme opp på et annet driftsnivå, eller for å få ønsket utvikling innenfor virksomheten.

Noe av det som framkommer som investeringsbehov er hensyntatt, og framkommer i tabellene i dokumentet over. Investeringsønskene er samlet innledningsvis – deretter følger kommentarene til driftsbudsjettet.

Investeringsbudsjettet

Skolene

IKT

Vi ønsker å satse mer offensivt på bruk av IKT i opplæringa- Smart læring!

Vi har nå ca. 1 pc pr. 4 elever. Andre kommuner i Nettverk Nordmøre satser på 1:1 (u-trinn Surnadal og Rindal har dette allerede på plass), og alle har vel minst målsettinga 1:2 på 5-10.trinn.

Surnadal kjøper nå en bærbar PC til hver elev på 8.trinn hvert år, og omprioriterer noe penger fra skolebøker til PC. De driver uten bøker i to fag dette året. Nå har Surnadal-skolene hatt god dekning fra før gjennom prioriterte midler fra kommunen. Vi ligger så langt bak med dekning at vi må ha økte midler en periode for å komme oss opp på et brukbart nivå. Vi har utvikla oss godt på bruk av IKT i klasserommet, vi ligger på nivå med kommunene i nettverket der, men vi blir hemmet pga manglende utstyr som Smartboard i klasserommet og god nok tilgang på PCer for elever.

Skal vi nå måla i kunnskapsløftet mht grunnleggende ferdigheter, må vi også opp på nivået 1:2. I U-skolen vil vi ha 1:1 som målsetting. Vi har jo nå også digitale løsninger til eksamen, krav til bruk av dataprogram til eksamen i matematikk, nasjonale prøver mv, og elevene trenger å ha tilgang på en PC når de har bruk for den.

Dette innebærer kjøp av ca 120 bærbare PCer, noe som gir en sum på 768 000

Dersom vi så vil forsyne 8.trinnet hvert år fremover, innebærer det ca 30 PCer pr år, en sum på 200000 hvert år videre fremover.

Vi kan da ta vekk datarom og gjøre det om til et nytt klasserom i stedet.

Vi ber om at kommunestyret vurderer dette og prioriterer oss på investeringsbudsjettet. Vi har en samla investeringspott på IKT som fordeles mellom de ulike behovene i kommunen. Det er stor variasjon på tildelinga fra år til år som også gjør det vanskelig å arbeide planmessig på dette feltet.

Renovering av skolebygg.

Gjennom vedtatt handlingsprogram er det satt av økonomiske midler til forprosjektering og renovering av skolebygg. Byggekomite for Angvik skule startet arbeidet i vår med å ta opp igjen eksisterende planer. Med det ene møtet og sannsynligvis ny sammensetning av komiteen både politisk og delvis administrativt, er det mye som tyder på at planlegginga må starte forfra igjen. Det er viktig at renovering av skolene blir realisert, og at forberedelsen i byggekomite tas opp raskt.

Det er ventet at forprosjektering for Batnfjord skule starter opp på nyåret 2016.

Investeringsønsker 2016 for areal og drift

Kommuneplan 700'

Planprogrammet legger opp til at hovedtyngden av arbeidet med rullering av samfunnssdelen og arealdelen skal skje i 2016. Parallelt med dette skal arbeidet med sjøarealplanen gjennomføres med første høring tidlig 2016. I tillegg kommer kulturminneplanen som egen kommunedelplan.

Ledningskart 150'

Det er behov for en oppgradering av eksisterende ledningskart, inkl. innlegging av etterslep og opplæring med rutiner for ajourhold. Flere tidligere forsøk på å prioritere dette har strandet.

Prosjektering og bygging Angvik skole 8.000'

Tidligere igangsatt planlegging (utkast til forprosjekt før ROBEK) er fortsatt aktuelt.

Prosjektering Batnfjord skole, 200'

Tidligere igangsatt planlegging tas opp igjen (utkast før ROBEK)

Rengøringsmaskiner 100'

Utstyr for ny avdeling under oppbygging.

Rehabilitering kommunale bygg og anlegg 1.400'

Vedlikeholdsbudsjett for våre bygg og anlegg har vært ned-pint i en årekke. Det medfører et akkumulert behov for rehabilitering vokser. Følgende foreslås utført innenfor en ramme på 1,4 mill. kr så langt budsjettet rekker:

- Batnfjord skole – Nye vinduer i vestveggen, 300'
- Batnfjord samfunnshus – Ny kledning for fasader, 600'
- Nåstad omsorgsboliger – Ny kledning og vinduer for vær-vegg, 150'
- Gjenneshallen – Port, 100'.
- Flata 7A – rehabilitering bad, 150'
- Hjorten – Kledning fasade SV, 150'
- Kommunehuset – Kledning vær-vegg, 150'
- Sjukeheimen – elektroniske lås, 200'

- Astaddalen barnehage, universell utforming (UU) for adkomst 2. etasje, prosjektering, 100'
- Ørstua – fullføre fasade øst, 100'

Grunnkjøp og opparbeiding utbyggingsområder 500'

Aktuelle områder er Øra Vest og Nåstad.

Renseanlegg Torvik vest 1,000'

Ferdigstilling av renseanlegg.

Geovekst-prosjekt 100'

Avtaler med Statens kartverk.

Renseanlegg Astad 200'

Gjelder prosjektering av utbedring/oppgradering.

Driftsbil til vaktmester 100'

Medfører at bruk av privat bil opphører.

Brannvern 470'

Ny rednings- og røykdykkertil.

Søvika boligfelt, asfaltering 100'

Gjelder siste del av boligvegen.

Driftsbudsjettet

Sentraladministrasjonen – ansvar 1000 – 1400

Hovedendringer fra 2015

Folkevalgtes budsjett er økt fra 2015 pga forventet økt møteaktivitet vedr kommunereformen, og med pensjon ordfører (den forrige var nådd aldersgrense for politikere på 65 år... og følgelig billigere i drift)

Rådmannens budsjett er økt pga kommunereform, beredskapsarbeid (opplæring og ROS-analyse), stilling som personalsjef i 100 % igjen fra 2016 (fordelt rådmannen og personalsjef). Rådmannens budsjett er redusert tilsvarende utgifter til valg.

Økonomisjefens ramme er økt som følge av stilling på økonomikontoret som er gått fra prosjektfinansiering til ordinær drift.

Personalsjefens ramme er økt til full stilling igjen i 2016.

Skolefaglig kompetanse – ansvar 2000

Tjeneste 2020 Grunnskole

Tjenesten omfatter lønnsutgifter knyttet til skolefaglig kompetanse. I 2015 ble dette ansvaret definert til 30 % stilling som er delt mellom rektorene i grunnskolen.

Gjemnes har i flere år hatt utgifter til barn som får opplæringstilbudet i andre kommuner. Prinsippet er at heimkommunen betaler gjennomsnitt av elevkostnad der eleven bor, i tillegg til eventuelle andre utgifter som spesialundervisning og assistent. Disse utgiftene synes nå å være nedadgående. Fra mer enn 2 mill kr er dette nå budsjettet til under 1,5 mill. kr. Tjenesten dekker videre spesialundervisning og tiltak til minoritetsspråklige barn ved privat skole i Torvibukt.

Det har vært stor utskifting av undervisningspersonell i løpet av de siste åra. Selv om utskiftinga avtar, vil det fortsatt være behov for å rekruttere nye lærere. Stipendordning for lærere som tar grunn – eller videreutdanning er styrket. Det er ikke alle som kommer inn under statlige stipendordninger, samtidig som kommunen har ansatte i engasjement, og som kan være interesserte å sikre kompetansen for framtidig arbeid i grunnskolen.

Tjeneste 2022 Felles PPT

Utgiftene er bundet til avtale om felles PP-tjeneste med Eide og Fræna. Utgiftene er fordelt etter barnetall i grunnskolen med enn mindre prosent fordelt etter **førskolebarn**.

Tjeneste 2024 Spesialundervisning

Kommunene i Romsdalsregionen eier og driver Tøndergård skole i Molde. Som en del av avtalen abonnerer Gjemnes på en plass. I perioder der den ikke blir benyttet, selger kommunen plassen til andre. I inneværende skoleår benytter Gjemnes flere plasser, og har dermed også høyere utgifter enn det ene abonnementet. Utgifter utover den ordinære skoleplassen, kan det også være utgifter til assistent.

2026 Leirskole

Tjenesten er utgifter grunnskolen har i forbindelse med leirskole. Staten yter tilskudd til undervisningsutgifter, tilsvarende 27,5 timer med lærer på bemannet leirskole for 1-2 grupper.

2130 Voksenopplæring

Voksenopplæringa er delt på 2 hovedområder, spesialundervisning for voksne og norskopplæring for minoritetsspråklige. Det har i flere år vært bra interesse for norskopplæringa, og budsjettforslaget for 2016 er ei videreføring av nåværende drift. Med mottak av flyktninger vil imidlertid aktiviteten øke. Introduksjonsprogrammet krever aktivitet utover det som er lagt til grunn i budsjettet. Dette gjelder særlig dersom mange flyktninger skal gjennom introduksjonsprogrammet samtidig.

2230 Skoleskyss

Utgiftene til skoleskyss har økt de siste åra. Dette gjelder generelt billettpris, men også andre strekninger for transport til andre skoler enn nærskolen.

Barnehagefaglig kompetanse - ansvar 2050

Fellesområdet for barnehagen dekker lønnsmidler til ansatte som er knyttet til barn/barnegrupper som trenger styrking ut i fra barnehageloven og opplæringsloven. Dette gjelder for både kommunale og private barnehager.

Høsten 2015 ansatte vi en spesialpedagog i 100 % stilling som lønnes fra dette området. Vedtak i kommunestyret. I tillegg er det behov for en del ressurser i form av ekstra bemanning på de ulike barnehagene. Dette for å sikre at barn som trenger ekstra oppfølging får dette på en forsvarlig måte. I tillegg er det tilskudd til de private barnehagene som dekkes av dette budsjettet. Tilskuddet reguleres av Rundskriv Udir-7-2014: Forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager. Denne gjelder fra 1. januar 2015.

Inntekter for dette ansvarsområdet er i hovedsak refusjon for barn som går i barnehage i Gjennom men som tilhører andre kommuner. Dette tallet har nå gått ned og dermed får vi mindre inntekt. I forhold til årets barnetall vil det utgjøre en inntekt på om lag 724 000 kr. En nedgang på om lag 275 000 kr sammenligna med fjoråret.

Utgifter for dette ansvarsområdet er hovedsakelig styrkingsmidler til barn som trenger ekstra hjelp og støtte slik at de får et godt utbytte av barnehagetilbudet. Dette utgjør utgifter på 1,6 millioner kroner. Summen av inntekter og utgifter viser at vi vil få et negativt resultat på 1,26 millioner kroner.

Reduksjonstiltak med konsekvenser. Dersom det må kuttes i budsjettet for fellesutgifter barnehager må det tas fra lovpålagte oppgaver. Både styrking av barnehagetilbudet i forhold til enkeltvedtak og tilskudd til private barnehager er regulert av lov og forskrifter, og dersom det reduseres i disse utbetalingene vil det føre til lovbrudd. Oppfølging av barn som trenger ekstra hjelp og støtte kan ikke uten videre gjøres innenfor de rammene barnehagene har til grunnbemanning, det er derfor det er bevilget ekstra ressurser i form av enkeltvedtak. De private barnehagene må få det tilskuddet de har krav på etter forskriftene, så det er ikke mulig å redusere på noe der. Vedtak som er gjort i forhold til styrking av barnehagetilbudet gjøres i samsvar med barnehageåret, fra august til juni. Vedtak som allerede er gjort fram til august 2016 står fast. Det er slik at behovet for styrking alltid er tilstede i større eller mindre grad, og det er ikke mulig å forutse hvordan behovet blir fra år til år. Behovet for ekstra hjelp og støtte oppstår gjerne i løpet av barnehagetiden, men til varierende tider. Det står beskrevet i handlingsplan for barnehagene at vi skal legge vekt på tidlig innsats, slik at barn har en best mulig utvikling før de begynner på skolen. Midler til styrking av barnehagetilbudet er avgjørende for å få til dette. Det er gjerne barn som trenger mye støtte til sin utvikling som nyter godt av det, og med mindre hjelp og støtte i barnehagen blir det vanskeligere for de på skolen. Drøftingsmøte med tillitsvalgte ble holdt 28.09.2015.

Angvik skule – ansvar 2100

Reduserte driftstiltak for Angvik skule er 1 %. Ved starten av dette skoleåret økte elevtallet til 58. Et forholdsvis stort årskull i 1. klasse, fører også til et økt behov for tilrettelegging, tilpasninger og særlig oppfølging. Det blir forsøkt gjennomført innenfor ressursene skolen rår over, men går da også utover deling av klasser med to årstrinn i basisfag, - norsk, engelsk og matte. Samtidig er det en generell økning i behovet for spesialundervisning. Konsekvensene er at dette kan gå utover andre klasser og elevgrupper. Skolen er organisert med 4 klasser som før.

Det har vært en viss utskifting i undervisningspersonalet i løpet av de siste åra, noe som også er tilfelle i år. Noe av løsningen pr. dato er engasjement eller vikariat, men skolen har likevel god oppdekking av kvalifiserte lærere.

Angvik skole har for tiden ikke plassstillsvalgt for Utdanningsforbundet som representerer den største arbeidstakergruppa. Skolens behov som kommer fram gjennom budsjettprosessen, drøftes jevnlig i personalet, og gjelder i særlig grad timeressurs og fordeling, men også pedagogiske hjelpemiddel og ikt.

Tjeneste 2020 grunnskole

Redusjonstiltak på 1 % utgjør 2-3 årstimer. Skolen har fortsatt reduserte lønnskostnader på grunn av vikariat og midlertidig tilsetting.

Tjeneste 2024 Spesialundervisning

Utgifter til spesialundervisning dekker samlet det spesialpedagogiske tilbuddet som kommunen gir ved skolene i Angvik og Torvikbukt.

Tjeneste 2150 SFO

Etterspørsel etter plass i SFO har økt betydelig i dette skoleåret, og vil fortsatt være høy de neste åra. Flere barn med plass, har ført til ei viss omprioritering av assistentressurs fra skole til SFO. Skolen har ikke åpent SFO i skoleferier og i skolefrie dager. Dette skaper tydelig vansker for foreldre der mange har signalisert at de ønsker et SFO-tilbud som har åpent hele året. For skolen er dette et økonomisk spørsmål som ikke kan gjennomføres innenfor nåværende økonomiske ramme.

Tjeneste 2220 Skolelokaler

Endringer i budsjett samsvarer med de organisatoriske endringene som er gjennomført innenfor renhold.

Terje Humstad
Rektor Angvik skule

Batnfjord skule – ansvar 2200

Innleiing

Batnfjord skule med SFO er ein 1-10-skule, 14 klassar, med 40 tilsette og heile 32,8 stillingar. Ca 92 % av budsjettramma vår går til lønn.

Vi har 249 elevar, så vi har store behov for å kunne fornye inventar og utstyr og læremiddel med jamne mellomrom. Vi har også store behov for lærar-ressursar som kan brukast til ekstra gruppedelingar og tilpasningar for enkeltelevar og små grupper.

Vi brukar fleire hus, (Bedehuset, Hjorten, Samfunnshuset/ Kulturstuå i tillegg til våre eigne) og har derfor store utgifter til husleige.

Grunnressurs for alle klassar utgjer 13908 årstimer. Utanom det brukar vi 2128 årstimer til administrasjon/rådgiving/teamleiarar, 528 årstimar til andre oppgåver (IKT, elevråd, tillitsvald, samlingsstyrar), 599 årstimar til kontaktlærarar, 2014 årstimar til spesialundervisning, 2964 årstimar til deling/tilpassing og 304 årstimar til norsk2.

Etter drøftingar med tillitsvald ligg no ressursen til byrdefull undervisning inne som deletimar, for vi vurderer det som mest rettferdig måte å dele byrdene på. Dette utgjer 228 årstimar av dei som er medregna ovanfor.

Samla brukar skulen 22306 årstimar skuleåret 2015/16. Det er 604 færre timer enn førre skuleår, noko som utgjer ca 80 % stilling.

På skulen har vi i år 654 % assistentressurs. Den har auka 30 % frå i fjar pga assistenter som hadde redusert stilling men som frå 01.08.15 gikk inn i den vanlige stillinga si. Ressursen er delt på skule og SFO.

På SFO brukar vi 119 % assistentstilling, 20 % mindre enn i fjar. Det er 16 barn i SFO, og vi har ope 24,7 timer i veka.

Inntekter

Inntektene våre er sjukepengar, inntekter på SFO og tilskott frå fylke/stat når vi driv eit prosjekt. Elles har vi, som i fjar, refusjon for leiar i UDF i 20 % stilling.

Budsjeterte inntekter blir lavare for SFO enn inneverande år, og vi budsjetterer ikkje med sjukepengar. Vi har heller ingen prosjekt vi får tilskott på dette året. Lavare inntekter har sjølsagt innverknad på ramma.

Utgifter

Utgiftene våre er i hovudsak lønn. Her er vi inne i eit skuleår som det er lagt planer for og gjort faste avtalar fram til 01.08.16. Dersom vi skal justere på lønnsutgiftene, må derfor det gjerast for hausthalvåret, frå og med 1. august.

Andre store utgifter er strøm, husleie, skulemateriell, inventar og utstyr og læremiddel. Her slit vi med å få fornya både inventar, utstyr og lærebøker i takt med elevane sine behov, og slikt som smartboard i klasseromma samt betre dekning med PC-ar til elevbruk burde vi snart ha på plass.

Reduksjonar

Vi får ein reduksjon på ramma med 300 000. Vi må ta dette på lønn frå 01.08.16, og må derfor redusere vesentlig meir på heilårsbasis. Det vil da utgjere 720 000. I tillegg har vi ein inntektsreduksjon på 231 000.

Konsekvensar

Vi har drøfta konsekvensane i teamleiar møte 01.10.15 og med tilltsvald for UDF og Fagforbundet 23.09.15. Når vi må redusere ramma, finn vi berre lønn vi kan redusere på. Budsjettet for Batnfjord skule er da sett opp med ei nødvendig innsparing frå 01.08.16, som tilsvrar 80 % assistentstilling og 40 % lærarstilling.

Dette vil utgjere ca 12 timer med lærar og 33 timer med assistent pr. veke. Årstimar: 456 årstimar lærar og 1254 årstimar assistent. Desse timane må takast frå dei lærartimane som vi kan disponere fritt for å dele klassar i mindre grupper og dei assistent-timane vi kan bruke for å styrke vaksentettleiken i vanleg klasse for dei minste elevane.

12 lærartimar er 16 % av dei timane vi i 2015/16 kan bruke til gruppedeling og tilpasningar til elevar som trenger litt ekstra hjelp, medan 33 assistent-timar er omlag dei frie ressursane vi har til ekstra vaksentettleik på 1. og 2.trinn. Her må vi nok også redusere tildeling til spesialundervisning eller SFO.

Sjøl om det ikkje gir ulovleg drift å redusere på dei, er desse "frie" ressursane viktige for oss. Dei det gjer det mogleg å få til fleksibilitet i undervisninga ved at vi kan styrke nokre klassar ei periode og andre klassar neste periode, alt etter kven som treng mest hjelp. Dette førebyggjer større behov for spesialundervisning. Vi brukar også av desse ressursane for å kunne dele i forsvarlege grupper i fag som kunst og handverk, mat og helse, nokre gonger kroppsøving/svømming og valfag. (jfr. Opplæringslova § 8.2)

Skulen blir stadig stilt overfor nye krav. Ungdoms-trinnet har no 30,75 timer på alle trinn for å ivareta det nye valfaget. Vi har, i samråd med foreldra, innført frivillig leksehjelp på 4-7.trinn i staden for som det var før med 1.-4.trinn. Dette ga regjeringa grønt lys for i vår.

Naturlegvis blir det da fleire som brukar leksehjelp, og vi må bruke meir timeressursar på det. I tillegg til dette har skulen i haust fått fleire nye elevar, og nokre av dei har ekstra behov. Desse behova, som utgjer 10 timer ekstra med lærer og 5-7 timer med assistent, må vi no dekkje opp av eiga ramme. Dei behova var ikke kjent da budsjettet for 2015 blei lagt. Oppmeldingane til PPT har auka mykje det siste året, og vi ser at vi vil få ein auke på tilråding til spesialundervisning for 2016/17 - mykje fordi elevar med problem ikke kan nytte seg godt nok av det ordinære opplæringstilbuet når stadig fleire "frie" timer til tilpasningar blir borte.

Investeringsbudsjett Batnfjord skule:

Vi skal i gang med planlegging av renovering og utbygging i 2016, og vi ser svært mykje fram til det. Vi ønskjer å få alle elevane våre samt SFO inn under «eige tak», og vi gler oss til at lærarane skal få betre plass enn det dei har no. Vi håpar planleggingsarbeidet blir raskt starta opp på nyåret!

Mari Unhjem
Rektor Batnfjord skule

Angvik Barnehage - ansvar 2500

Årsverk

Angvik barnehage har 5,1 årsverk, med en økning til 5,5 årsverk fra januar 2016. (0,3årsverk er dekt av barnehagefaglige midler.) Antall årsverk er avhengig av antall barn, og siden et budsjettår er to halve barnehageår vil det kunne forekomme endringer i årsverk. Dette er først klart ved hovedopptak barnehage i mars 2016. Ut i fra beregninger med utgangspunkt i dagens barnegruppe vil det være sannsynlig at vi må beholde like mange årsverk fra høsten 2016.

Antall barn

Barnehagen har pr dags dato 19 barn i barnehagen, opp til 25 plasser. Øker til 22 barn og 31 plasser i januar. Vi er usikker på hvor mange barn som ønsker plass fra neste barnehageår. Antall barn har betydning for hvor mange voksne vi trenger og med full gruppe kan vi beholde en godt innarbeidet og stedig personalgruppe.

Personal

Vi har dette året ikke klart å få tak i en forskolelærer for å fylle ei 60 % stilling, det vil bli lyst ut etter barnehagelærer snarest.

Ramme:

Rammene vi har fått for budsjettet i 2016 er små og jeg har for å få det til å gå opp underbudsjettet med 100.000. (30 % assistent stilling)

Konsekvens

Skulle første halvår vise at vi ikke klarer å holde den økonomiske rammen, må konsekvensene være at vi ikke kan ta i mot alle nye søkerne for barnehageåret 2016/2017.

Konklusjon

Ut i fra beregninger av kjente tall ser det ut som at Angvik Barnehage kan klare å holde ramme som er gitt for 2016 hvis barneantallet ikke øker.

Gro Monika Gjermundnes
styrer i Angvik barnehage

Solsida barnehage - ansvar 2600

Solsida barnehage har 3 avdelinger, 2 avdelinger med 18 plasser hver, og 1 avdeling med 24 plasser, totalt 60 plasser. Barnehagen er godkjent for 64 plasser, pr. sept 2015 er det 58 plasser i bruk, fra januar 2016 vil alle plassene være tatt i bruk. Dersom det blir behov for flere plasser kan det åpnes for det, men da må det søkes om tilleggsbevilgning. Vi har organisert en avdeling til småbarnsavdeling, der teller alle barna 2 plasser hver (alle barn under 3 år teller 2 plasser), dvs. at det går 9 barn på småbarnsavdelinga. De 2 andre avdelingene er organisert som aldersblandete grupper med barn mellom 2 og 5 år, der går det 34 barn til sammen. Vi har 10 årsverk i grunnbemanning. I tillegg er det en 100 % stilling avsatt til administrasjon.

Driften er stabil, det er 60 plasser i bruk i Solsida barnehage inneværende barnehageår. Det er ikke mulig å forutsi hvor mange plasser som vil bli tatt i bruk neste barnehageår. Fra august 2015 økte vi aktiviteten med 6 plasser, noe som utløste krav om å ansette en barnehagelærer til. Det er sannsynlig at det vil være behov for samme antall barnehageplasser og antall ansatte som i 2015 også i 2016. Bemanningsnormen vi følger her i kommunen er 1 voksen pr. seks plasser, det er i henhold til forslaget om bemanningsnorm som etter hvert vil bli vedtatt på landsbasis. Dersom behovet for barnehageplasser går ned vil bemanningen bli justert deretter.

I 2014 og 2015 har barnehagen vært feriestengt i påskeuka, romjula og 2 uker på sommeren. Dette tiltaket ble satt i gang som et innsparingstiltak, og det ble vedtatt inn i vedtekten til de kommunale barnehagene i 2013. Det vil dermed si at barnehagene er feriestengte inntil noe annet blir vedtatt.

Inntekter

Det er foreldrebetaling som utgjør inntektene til barnehagen, og med videreføring av dagens drift ligger det an til en inntekt på kr. 1 060 000,- I tillegg kan det budsjetteres med kjent refusjon av sykepenger på kr. 615 000,-

Utgifter

Det er lønnsutgifter som er den store utgiftsposten for barnehagen. Dette utgjør kr. 4 639 000,- I tillegg til dette kommer det utgifter til drift av barnehagen på kr. 965.600,-

Reduksjoner

Vi foreslår å videreføre feriestengt barnehage som gjennomført i 2014 og 2015, dette gir en innsparing på om lag kr. 50 000,- for Solsida barnehage sin del.

Etter at statsbudsjettet ble kjent ble budsjettet til Solsida barnehage justert ned med kr. 437 000,- i forhold til budsjettet for 2015. Styrkingstiltak i forhold til barn som krever ekstra oppfølging har delvis vært ført på Solsida barnehages eget budsjett, det blir nå fra og med 2015 ført på fellesutgifter barnehagene. Når endringen er gjennomført vil den reelle reduksjonen for Solsida barnehage beløpe seg til kr. 129 000,- For fellesutgifter barnehagene vil det bli en økning i utgifter. Se egen budsjettkommentar for dette området.

Lønn er den store utgiftsposten, og reduksjonstiltak i en slik størrelsesorden må komme i form av mindre utgifter til lønn. For Solsida barnehage vil denne summen tilsvare en reduksjon på en 40 % stilling i helårsvirking. Siden barnehageåret begynner på nytt i august hvert år, er det vanskelig å gjennomføre endringer i stillinger før i august. Gjennomføres endringen fra august tilsvarer det en 100 % stilling. En vil da ikke kunne opprettholde en bemanningsnorm på 1 voksen pr. 6 plasser.

Et annet reduksjonstiltak er å innskrenke aktiviteten, det vil si å ta inn færre barn fra nytt barnehageår. Dette henger også sammen med reduksjon i stillinger. Dersom vi må redusere en 100 % stilling fra august, tilsvarer dette 6 færre barnehageplasser. Færre barnehageplasser gir et inntektstap på mellom kr. 35 000,- og kr. 70 000,- for høsten 2016, avhengig av om det er barn under/over 3 år som i utgangspunktet skulle hatt plassene. I Batnfjordsområdet er det i 2015 født 11 barn som har rett til barnehageplass fra og med august 2016, dersom de ønsker

det. Med ingen reduksjoner vil Solsida barnehage ha 20 ledige plasser i august 2016, med reduksjon vil det være 14 plasser ledig. I tillegg til barn med rett til barnehageplass søker det som regel barn som ikke har rett til barnehageplass, men som likevel har et like stort behov for barnehageplass. Hovedopptaket for barnehageplass foregår i mars, det er umulig å si hvor mange som vil søke før dette er gjennomført.

Konsekvenser

Reduksjon i stilling vil føre til færre barnehageplasser fra august, det vil bli satt barn på venteliste, og Gjemnes kommune vil ikke kunne oppfylle lovkravet om rett til barnehageplass. Det ligger an til et fødselstall på rundt 30 barn i Gjemnes kommune i 2015, av disse er det 19 barn i Batnfjordsområdet. 19 1-åringar utgjør 38 barnehageplasser, så å redusere i aktiviteten vil få store konsekvenser for disse familiene. 11 av barna har rett til barnehageplass, det utgjør 22 plasser. Opprettholder vi dagens aktivitetsnivå vil Astaddalen og Solsida barnehager til sammen ha ledig kapasitet til de med rett til barnehageplass, og i tillegg noen av de uten rett til plass. Blir det reduksjon i antall plasser vil flere av disse få avslag på plass.

Samtidig vil en reduksjon av antall plasser i forhold til antall ansatte opprettholde bemanningsnormen på 1 voksen pr. 6 plasser. Bemanningsnormen er avgjørende for å kunne opprettholde det pedagogiske tilbuddet vi gir i dag. En svekking av denne normen vil føre til dårligere oppfølging av det enkelte barn, og av barnegruppa som helhet. Det vil bli vanskeligere å opprettholde målsettingene om tidlig innsats i forhold til barn som trenger ekstra oppfølging. Likedan er det vanskeligere å holde fokus på å legge til rette for god språkutvikling dersom det blir færre ansatte i forhold til antall barn. Forskrift om pedagogisk bemanning § 1, sier at det skal være en pedagogisk leder på maksimum 18 plasser, det vi si at så lenge den 19. plassen tas i bruk skal det settes inn en pedagogisk leder i 100 % stilling. Det vi i praksis si at enten må vi ta forholde oss til 18 plasser pr. avdeling, eller vi kan benytte 24 plasser på en avdeling slik vi har det i dag. Opprettholdes forslaget til budsjetttramme må vi redusere til 18 plasser pr. avdeling.

Reduksjonstiltak og konsekvenser er drøftet med tillitsvalgte.

Konklusjon:

Dersom budsjettvedtaket blir å redusere budsjetttrammen til Solsida barnehage med kr. 129 000,- må de overnevnte reduksjonstiltak settes i verk. For å opprettholde driften på dagens nivå må budsjetttrammen til Solsida barnehage tilføres kr. 129 000,-

Lene Holten, 20.10.15
Styrer Solsida barnehage

Bergsøy barnehage – ansvar 2800

Årsverk

Bergsøy barnehage er en enavdelings bhg som i dag har 3,4 årsverk. Antall årsverk er avhengig av antall barn. Et budsjettår fordeler seg over to halve barnehageår, og det vil da kunne forekomme endringer i årsverk, i løpet av kommende budsjettår. Dette er først klart ved hovedopptak for barnehagene i februar/ mars 2016. Ut i fra beregninger med utgangspunkt i

dagens barnegruppe og kjent vekst i ytre Gjennnes, så vil barnetallet holde seg stabilt også neste år, sett at fødte barn med rett til plass søker seg inn i bhg.

Antall barn

Barnehagen har pr. dags dato og frem til høsten 2016 én ledig plass for barn over 3 år. Vi er 13 barn med totalt 17 plasser. Antall barn har betydning for hvor mange voksne vi trenger fra nytt barnehageår og med full barnegruppe kan vi beholde en godt innarbeidet og stedig personalgruppe. Med én pedagog kan man ha 18 plasser, så snart man bikker 18 plasser så utløser man behovet for to barnehagelærere. Bemanningsnormen vi følger i Gjennnes kommune er 1 voksen (uansett utdanning) pr. 6 plasser, det er i henhold til forslaget om bemanningsnorm som etter hvert vil bli vedtatt på landsbasis. I Bergsøy bhg er det en del som ikke har 100 % plass, og det er derfor noe ulikt antall plasser. Det gir også mindre inntekter for bhg samlet sett.

Personal

Styrer er i mammapermisjon frem til februar 16, og det er ansatt vikar som har fått fast stilling i kommunen. Bhg har tidligere år manglet barnehagelærer i 40 % stilling, som da har avdelingsansvar når styrer har administrasjonstid 40 %. Skal man følge barnehageloven ang. bemanning, så kreves det 100 % førskolelærer tilstede på avdeling hver dag. Det er ikke behov for like mange antall årsverk sett ut ifra barnegruppa, når styrer er tilbake, om det lykkes å ansette en 40 % bhg.lærer. Andre barnehager i kommunen har behov for 100 % bhg.lærer og Bergsøy sin bhg.lærer vil bli overflyttet. Vi mangler da igjen 40 %, og det må utlyses for å ikke bryte loven. Det budsjetteres med barnehagelærer i 40 % med full ansiennitet.

Ramme

Rammen for 2016 var tildelt på 1 861 000 kr. Bergsøy bhg manglet 68 858 kr for å komme ned på opprinnelig ramme med lik drift. Etter at statsbudsjettet ble kjent ble budsjetttrammen til bhg justert ned med kr. 170 000,- i forhold til budsjettet for 2015, og 238 858 kr mangler på å nå rammen. For å nå rammen vil det bli noen konsekvenser.

Konsekvens:

Målet er å opprettholde lik drift, da Bergsøy bhg har vært i vekst de siste årene. Bhg var tidligere stengt en dag i uken som et foreslått sparetiltak fra FAU, men har nå vært et fulltidstilbud, som en bhg bør være. Målet er å få tak på en barnehagelærer i 40 %, for å dekke opp når styrer har administrasjonstid. Det er likevel sjeldent man får tak på kvalifisert bemanning til en så liten stilling, og får man ikke det, må man søke om dispensasjon for ett år. Får man en bhg.lærer inn, så har man ikke behov for alle dagens ansatte sett ut fra barneantallet, og en 60 % stilling vil bli overflødig, og må da sies opp. Å si opp en 60 % stilling vil gi en ansatt en stillingsprosent på 20 %, som ikke er realistisk i hele tatt, og man må regne med at 80 % forsvinner helt. Bhg. har likevel behov for 20 %, som kan vurderes å legges på en av de to andre stillingene som er 80 %, eller legge det til bhg.lærer 60 %, for å gjøre stillingen mer attraktiv.

Et reduksjonstiltak på 80 % vil utgjøre ca. 421 900 kr inkludert sosiale utgifter. 20 % fagarbeider utgjør ca. 105 400 kr og bhg.lærer i 40 % med full ansiennitet utgjør ca. 227 800kr. Viser det seg at man ikke får tak på kvalifisert personale til bhg.lærer stillingen, så har bhg behov for å beholde 60 % fagarbeider.

Som sparctiltak må det også videreføres sommer-, jul og påkesteng bhg, som dagens vedtekter går ut i fra. Dette er gjort som en vedtektsendring, og vil stå til noe annet blir vedtatt.

Det er kjent to fødte barn i 2015 som sokner til bhg og har eldre søsken der, og som har rett på plass fra høsten 2016. Søker disse seg inn i bhg, vil man ha en barnehgruppe på 13 barn som utgjør 18 plasser. Da er barnehagen full, og har ingen ledige plasser før neste bhg.år. Eneste sparetiltaket for å komme ned på rammen er å kutte lønnskostnader, og å si opp ansatte, enten helt eller delvis. Vi har ikke stort å spare på drift da marginene der er små, og det utgjør små summer i helheten. Vi har tidligere år vært litt overbemannet, og med reduksjon på rammen, så må vi kutte på lønn. Det virker mer drastisk enn det kanskje er med et kutt på fagarbeider og likeså ha et behov for bhg.lærer, men det er hele tiden barnehgruppen som bestemmer antall årsverk.

Konklusjon

Ut i fra beregninger av kjente tall er budsjettet i balanse og Bergsøy barnehage vil klare å holde rammen for 2016. Konsekvenser vil fra februar 2016 være overflytting av bhg.lærer til annen bhg, og oppsigelse av en fagarbeider 60 %, så fremt man får ansatt en bhg.lærer i 40 %.

Jeanette Rønning

Styrer Bergsøy barnehage

Astaddalen barnehage – ansvar 2900

Astaddalen barnehage har i dag 3,8 årsverk og 22 plasser, noe som er en liten økning fra forrige barnehageår. Antall årsverk er avhengig av antall barn som har plass i barnehagen. Et budsjettår er to halv barnehageår og etter hovedopptaket i mars vet vi hvor mange vi må tilby plass i august. Astaddalen barnehage har pr dags dato fylt opp plassene vi har kapasitet til med dagens bemanning, vi kan ta opp flere barn hvis bemanninga blir økt tilsvarende. Vi har nå fått en forskolelærer i stillinga som pedagogisk leder og styrer har 40 % administrasjon i barnehagen og 20 % for å ivareta oppgavene som barnehagefaglig ansvarlig. Vi følger en bemanningsnorm på en voksen pr seks barn og en pedagog pr 18 plasser. Denne normen er foreslått vedtatt på landsbasis. Går barnetallet ned vil bemanninga reduseres tilsvarende.

Inntekter

Barnehagens inntekter er det vi får i form av foreldrebetaling, et beløp på kroner 407 000 på årsbasis. Refusjon av sykepenger budsettes det bare med om det er kjent. Det blir ikke budsettet med dette i år.

Utgifter

Den største utgiftsposten er det som går til lønn og deretter er det generelle driftsutgifter. Lønnsutgiftene er på 1 493 000,- I tillegg til dette kommer det utgifter til drift av barnehagen på kr 413 000,-.

Reduksjoner

Vi foreslår å fortsette med feriestengte barnehager som har vært gjennomført i to år. Det vil si at vi stenger to uker på sommeren og jul og påskeuka. Det er vanskelig å komme med en nøyaktig sum som vi sparer på dette tiltaket fordi det henger så nære sammen med når barna tar ferie og kan derfor variere fra år til år. I år brukte vi ferievikar i fire dager. Det vi sparer mest på er å stenge jul og påskeukene. Da kan alle ta ut ferie samtidig, og vi slipper å bruke mye ressurser på å holde åpent for få barn. Med ytterlige reduksjoner, på 145 000 kr må det tas av lønn til ansatte, det er lite å hente på drift. Dette tilsvarer ca en 40 % stilling

Konsekvenser

I og med at opptaket for dette barnehageåret er gjort vil det være uforsvarlig å kutte i bemanning med det barnetallet vi har i dette barnehageåret. Driften kan videreføres ved å ikke ta inn nye søker i august 2016 og samtidig kutte ned på åpningstiden. Vi er en liten barnehage og de ansatte vil bli gående for lenge alene med mange barn om vi har den åpningstiden vi har i dag. Om vi ikke tar inn nye søker så vil barnetallet være slik at vi ikke trenger full bemanning, men det kan hende at vi må kutte i åpningstiden for at personalet ikke skal være alene med barna i flere timer. Færre barn vil også gi et inntektstap på ca 100 000,- Vi vet nå at det er født omtrent 30 barn i 2015. 19 av disse søker til Batnfjordsområdet og 11 av disse barna har rett på barnehageplass. Dette til opplysning.

Else Brit Gaupset, 19.10.15

Helse og omsorg – ansvar 3000

Budsjettramme for Helse og omsorg 2016

I budsjettskriv fra rådmann framgår det at rammen for Helse og Omsorgsavdelingen skal reduseres med 641 000 kroner for 2016. Helse og omsorg skal legge fram forslag til tiltak tilsvarende dette beløpet med stikkordsmessig konsekvenser. Disse ble drøftet med tillitsvalgte den 22.9.2015.

Helse og omsorg har et revidert budsjett for 2015 - kroner **64 177 000**.

Endrede forutsetninger for 2016 - kroner **500 000 (økt ressurs Nåstad)**.

Utgifter til Ø- hjelp er innarbeidet i rammen med kr. 340.000.

Reduserte driftstiltak - kroner - **641 000**

Lærlinger - overført til ansvar **1100 -200.000**

Ny netto driftsramme for 2016 - kroner **63 836 000**

Forslagene til kostnadsreduserende tiltak som er beskrevet nedenfor har tatt utgangspunkt i en reduksjon på 641 000, samt økte behov for ressurser i 2015 og 2016.

Økt behov

Krav om utvidede stillinger

Helse og omsorg har i løpet av 2015 mottatt krav om utvidet stilling tilsvarende 3,5 årsverk utover eksisterende årsverk i bemanningsplan. Dette gjelder Sykehjemmet med 2,2 årsverk og Nåstad med 1,3 årsverk. Dette utgjør til sammen ca. **2 100 000** kroner I tillegg har Helse og omsorg opprettet 2,7 årsverk sykepleiere i vikarpool som skal være vikarer ved sykehjem og hjemmetjenesten. Disse stillingene er finansiert i vikarbudsjettet.

20 % økning av skolehelsetjenesten

I følge *Forskrift om kommunens helse fremmende og forebyggende arbeid i helsestasjon – og skolehelsetjenesten* bør skolehelsetjenesten være en integrert del helsestasjonsvirksomheten. Dette arbeidet innebærer oppfølging og samarbeid med skole med tanke på det psykososiale miljøet, der en også tilbyr samtaler med elever. Det ble påbegynt et arbeid i år der det ble avtalt trefftid på skolene, men det viser seg at helsestasjon har for lite kapasitet til å få til en kontinuerlig oppfølging av dette arbeidet. Ved å øke helsesøstertjenesten med 20 % stilling vil kommunen kunne følge opp kravene i forskrift. Økningen vil utgjøre ca. **120 000 kroner**

Økt behov for bemanning ved hjemmetjenesten på kveldstid på helg

Fredag-, lørdag- og søndagskveld er bemanningen ved hjemmetjenesten tre mot fire på hverdager. Det har vist seg at denne bemanningen ikke dekker behovet for tjenester, og det har derfor blitt leid inn ekstra personal for å degge opp behovet. For å kunne dekke behovet må bemanningen økes med en ca. 50 % resurs på helg. Dette tilsvarer ca. **300 000 kroner**

Ny leiebil ved hjemmetjenesten (hjemmehjelper)

Hjemmehjelpene skal som hovedregel ha oppmøte ved Helse og omsorgsbygget for at hjemmetjenesten skal kunne koordinere alle sine ressurser opp mot brukerne som mottar hjemmetjenester. Kommunen må da stille bil til disposisjon for hjemmehjelpene når de skal ut i oppdrag. Leie av en bil vil komme på ca. **50 000 kroner**.

Sammen med krav om reduksjon på 641 000 vil tiltakene tilsammen utgjøre ca. 3 200 000 kroner utover ny budsjetttramme for 2016

Kostnadsreduserende tiltak

Redusere bemanningen tilsvarende krav om utvidet stilling utover bemanningsbehovet i grunnturnus.

3,5 årsverk.

Konsekvens: Oppsigelser. En del av disse ressursene må likevel leies inn i form av vikarvakter

Ytterligere reduksjoner med til sammen 1,7 % årsverk

20 % reduksjon Kjøkken

Konsekvenser: Økt arbeidsbelastning for de ansatte.

35 % reduksjon Sykehjem

Konsekvenser: Økt arbeidsbelastning for de ansatte. Kan medføre at en ikke kan ta imot utskrivningsklare pasienter fra sykehuset, noe som igjen kan føre til døgnbøter. Kan gå utover kvaliteten på tjenestene, samt at en ikke får tid til å utføre lovpålagte oppgaver. Kan gå utover kompetansen. Mulige oppsigelser

35 % reduksjon Hjemmetjenesten

Konsekvenser: Økt arbeidsbelastning for de ansatte. Kan medføre at en ikke kan ta imot utskrivningsklare pasienter fra sykehuset, noe som igjen kan føre til døgnbøter. Kan gå utover kvaliteten på tjenestene, samt at en ikke får tid til å utføre lovpålagte oppgaver. Kan gå utover kompetansen. Mulige oppsigelser

75 % reduksjon Nåstad

Konsekvenser: Økt arbeidsbelastning for de ansatte. Kan miste tilskudd på ressurskrevende brukere. Ikke utførte lovpålagte oppgaver. Kan gå utover kompetansen. Mulige oppsigelser

Til sammen utgjør disse innsparingstiltakene ca. 3 200 000 kroner

Konklusjon

Økte behov 2015 med helårsverkning for 2016 utgjør	kr. 2 100 000
Økte behov i 2016 utgjør	kr. 470 000
<u>Krav om reduksjon i budsjett for 2016</u>	<u>kr. 641 000</u>
<u>Til sammen</u>	<u>ca kr. 3 200 000</u>

Redusjonstiltak med til sammen 5,2 årsverk utgjør ca 3 200 000

Prosessen med utarbeiding av nye bemanningsplaner er igangsatt. Om tiltakene er forsvarlig utredes gjennom denne prosessen.

Forslag om kostnadsreduserende tiltak tilsvarer krav til reduksjon for å kunne holde ny budsjettramme for 2016 på 63 836 000 kroner.

21.10.2015

Ragnhild Kleive

Avdelingsleder for Helse og omsorg

Areal og drift – ansvar 4000 og 6000

Ansvar 4000

Sammendrag

Grunnlaget for forslag til budsjett 2016 er revidert budsjett 2015 og regnskap 2015 pr. 30.09.15. Når felleskostnadene på tjenestene 1900, 1902 og 1903 er fordelt, er det lite igjen til å dekke materialkostnadene til vedlikehold.

Utvending maling og beising har i mange år vært forsømt. Dette er ikke bare et estetisk problem. Det fører til at verdien av bygningsmassen reduseres. Vi har heller ingen buffer for ekstra utgifter ved havari for teknisk utstyr. Manglende vedlikehold medfører økt behov for rehabilitering.

Hovedutfordringer for øvrig er reduserte gebyrinntekter samt økte utgifter til brannvern.

Inntekter (merinntekter og mindreutgifter)

Det er forutsatt at overordna ROS-analyse gjennomføres som del av planlagt kvalitetssikringsarbeid med overføring fra tjeneste 1900.

Omfangen av prosjektarbeid/byggeledelse vil øke pga. økt omfang og forberedelse av nye investeringsoppgaver (skolebygg og sjukeheim). Dette kan gi noe merinntekt for tjeneste 1210 og 3010.

For 2010 Plansaksbehandling forventes at kommuneplanarbeid medfører økte inntekter fra prosjekt.

Det er lagt til grunn at status for kommunale veier opprettholdes i hovedsak uendret i 2016. Opplæring av mannskaper er forsinket. Budsjett for 2016 reduseres derfor.

Utgifter (mindreinntekter og merutgifter)

Helårsvirking for administrasjon av felles renhold legges inn.

Gebyrinntekter

I 2015 har vi registrert nedgang i aktiviteten for fritidsboliger. Med økt arbeidsledighet og permisjoner er det grunn til å anta at dette også vil prege 2016. Det vil medføre reduserte gebyrinntekter for planarbeid, deling og byggesak. Varslet endring av plan- og bygningsloven kan medføre endringer i gebyrgrunnlaget for reguleringsplaner.

Rutiner for husleie forutsettes endret.

Nye oppgaver ifølge lov og forskrifter for landbruksforvaltning forventes å medføre en utfordring kapasitetsmessig. Vi forutsetter at det inngås ny avtale for salg av landbrukstjenester til Kristiansund kommune.

Nytt nødnett medfører at utgifter til varsling og kommunikasjon for brannvern om lag dobles. Naturforvaltning omfatter både naturmangfoldloven (NML), forurensning, forsøpling og viltforvaltning. Erfaringer med NML viser svært omfattende krav til saksbehandling for å unngå å få saker i retur ved klagebehandling hos Fylkesmannen.

Andre vurderinger ansvar 4000

Etterslep i regnskapet for «tilfeldig fakturering» medfører usikkerhet for noen inntektsposter. Denne usikkerheten reduseres dersom det legges inn halvårlig eller månedlig overføring i stedet for årlig fakturering i etterkant.

Det er besluttet politisk at antall brannlag opprettholdes i påvente av utredning for brannvernsamarbeid i ORKidé. Dette arbeidet ser ut til å ha stoppet opp.

Rammer for ansvar 4000 kan medføre at alle lovpålagte oppgaver ikke blir gjennomført, jfr. rapporter fra ulike tilsyn.

Ansvar 6010-6050 VARSF- området (vann, avløp, renovasjon, slam, feiing)

Det legges til grunn for gebyrberegnning at tilskott til vassforsyning reduseres fra kr.400 000,- til kr. 350 000,-

Olav Inge Hoem
Avdelingsleder areal og drift

Kulturkontoret – ansvar 5000

Skriving og trykking av jubileumsbok for Gjemnes

Viser til K.sak 2/15.

Det er vedteke eit totalbudsjett på kr. 450.000,- Dette skal finansierast gjennom bruk av kr. 300.000,- i ubrukte lånemidlar og kr. 150.000,- i sal av jubileumsboka. (Objekt 3008)
Dette er lagt inn i investeringsbudsjettet og er ikkje tatt med i driftsbudsjettet.

Husleige kulturskulen

Det er budsjettet med kr. 50.000,- i husleigeinntekter for kulturskulen sin bruk av Kulturstuå og samf.huset. (teneste 3860 og konto 11900).

Kulturminneplan

Kommunen har fått kr. 100.000,- i tilskot frå fylkeskommunen – kulturavdelinga
Deler av dette vil bli brukt i 2015, medan reste er overført til 2016 og vil for det alle meste blir brukt av administrasjonen til å fullføre plana. (teneste 3650)

Biblioteket

Alle lønsmidlane er tatt ut av budsjettet og overført til 13500 kjøp frå kommunar i samsvar med vedtak i K.styre sak 42/15. Meirkostnad knytt til reise og lønsoppgjer 2016, gjer at det er behov for å tilføre ramma kr. 40.000,- Dette går på bekostning av midlar til idrettstiltak.

Forbruksmateriale (11206)

Kr 10.000,- er tilført Gjemneshallen teneste 3810 og kr. 9.000,- er tilført teneste 3860 Samfunnshuset.

Gjemneshallen

Som sparetiltak er det lagt opp til at Gjemneshallen skal være stengt for all bruk i perioden 1. juni til 1. sept. Det er normalt svært lite bruk av hallen denne perioden. Den einaste faste lejetakar som vil lide av dette er ungdomsklubben som normalt har aktivitet fram til skulen sluttar kring 20. juni og startar opp når skulen startar 20. aug.

Tilskot til idretts- og friluftsanlegg

Kommunen har forplikta seg til å gje kommunalt tilskot med 20% av tildelte spelemidlar til nye idretts- og friluftsanlegg. Ut i frå tildelingar, skal det utbetalast kr. 40.000,- i tillegg til inngått avtale med Batnfjord i.l. og Angvik kunstgrasbane om kr. 200.000,- i leige av kunstgrasbanar. Kr 40.000,- er tatt ut av budsjettet. Det er med andre ord ikkje midlar til å oppfylle kommunen sine forpliktingar knytt til vedtak og plan.

Konklusjon

Med dette budsjettet er det ikkje råd å drive skikkeleg kulturarbeid. Det finns ikkje midlar til å stimulere til frivillig kulturarbeid. Vi stenger Gjemneshallen i sommarmånadane, vi får ikkje drive museumsarbeid og vi pressar prisane på utleige på idretts- og kulturyggja til ei grense der lag og foreiningar ikkje ser seg råd til å leige. Med andre ord ein vond sirkel!

Det vesle som er att, blir i stor grad finansiert gjennom eksterne prosjektmidlar.
 Her er ei oppstilling over situasjonen dersom vi skal nå dei målsettingane som er laga for kulturavdelinga

Tekst	Reduksjon	Behov
Husleige Gjemneshallen	kr -20 000	
Redusert strøm m.m. Gjemneshallen	kr -10 000	
Kjøp biblioteknester		kr 40 000
Redusert støtte idrettsanlegg	kr -40 000	
Reduserte billettinntekter samf.huset	kr -15 000	
Kommunale kulturmiddlar (eiga f.sak)		kr 100 000
Konsert/arrangementstilskot		kr 30 000
Tilskot til idrettsanlegg i samsvar med plan		kr 100 000
Museumstiltak (Astaddalen/Nordmøre museum)		kr 100 000
Oppgradering scene samfunnshuset		kr 40 000
Reduksjon i husleigesatsane for idretts- og kulturbrygg		kr 50 000
Sum	kr -85 000	kr 460 000

Med andre ord: I staden for å redusere budsjettet med kr. 85.000,- er det behov for ei auke av rammene på kulturbudsjettet med kr. 460.000,-

Kulturkontoret 23.10.2015

Olav Nilssen

Kulturskolen – ansvar 5100

For 2016 ble kulturskolens ramme i Gjemnes redusert med kr. 10 000 av administrasjonen.

Konsekvenser: Beløpet tilsvarer 25 min. undervisning gjennom skoleåret. For skoleåret 2015/16 dekkes dette ved økte salgsinntekter.

I realiteten har kulturskolen behov for en liten øking i rammen for 2016. Dette begrunnes slik: Kulturskolen bruker i dag dataprogrammet Visma kulturskole. I tillegg brukes elektronisk søknadsskjema fra Sem og Stenersen. Dette programmet blir lite oppdatert og er i dag lite anvendelig som hjelpemiddel. 40 % av kulturskolene i Norge har skiftet til danske «Speedadmin» fra Speedware. Alle kulturskolene på Nordmøre ønsker å bytte program. Årspris for nytt program er det samme som for Visma kulturskole, men det vil påløpe konverteringsutgifter på ca. 15 000

Fordeler: Felles opplæring av brukerne i hele regionen vil bli besparende. Systemet er web-basert og kan benyttes både av ansatte og elever.

Konsekvenser:

Å utsette skiftet vil medføre at vi blir ensom svale i Visma og at et senere skifte vil medføre større opplæringskostnader.

Å opptre er en naturlig del av undervisningen og for å kunne gi en god opplevelse må vi ha godt utstyr. Vi mangler et lydanlegg som er enkelt og lett å forflytte. I tillegg ønsker mange av musikkelevene å gjøre opptak av egne prestasjoner og det er ønskelig at kulturskolen disponerer slikt utstyr. Et av kulturskolens el-piano må skiftes ut på grunn av slitasje. Samlet pris for dette er kr. **90 000**

Konsekvenser: Dersom midlene ikke tilføres medfører det at vi ikke kan tilby kulturelle innslag som krever lydanlegg og at vi ikke kan tilby våre elever opptak av egne prestasjoner. El-piano er et daglig arbeidsredskap for ansatte.

Kulturskolen bruker alle kommunens piano til undervisning og konserter. Det er ikke avsatt midler til stemming av disse og vi ber om at det settes av kr. **10 000** til formålet.

Konsekvenser: Dersom midlene ikke tilføres må vi slite med ustemte instrumenter. Dette er belastende spesielt for ansatte som bruker dette som arbeidsredskap.

Kulturskolen har i alle år brukt kommunenes skole- og kulturbygg vederlagsfritt til undervisning.

Fra 2016 signaliserer kulturleder i Gjemnes at kulturskolen vil bli belastet med kr. 50 000 i husleie i kulturbygg. Rammen for kulturskolen Gjemnes er økt med 50 000 for 2016.

Kulturskolen har i dag 40 elever på visuelle kunstfag. Vi har ikke egne lokaler men får innplass i grunnskolelokaler. For å utvikle faget har vi behov for å kjøpe følgende utstyr:

1 stk. Dyptykkspresse	kr. 12 000
5. stk. Ipad	kr. 20 000
Valser til grafiske trykk	kr. 2 000
6 stk. staffeli a 1500	kr. 9 000

Oppsummering

Skifte av dataprogram	kr. 15 000
Lyd / instrument	kr. 90 000
Pianostemming	kr. 10 000
Utstyr kunstfag	kr. 43 000

Batnfjordsøra 25.09.15

Edvin Eriksen
Rektor

HOVEDOVERSIKT

ØKONOMIPLAN 2016 - 2019

ÅRSBUDSJETT 2016

**Statsbudsjett- rammer/ skatt
Ansvarsområder- rammer
Oversikt skatteinntekter 10 siste år
Investeringsbudsjett
Låneoversikt- renter, avdrag**

STATSBUDSJETTET 2016

(i hele 1000 kr.)																		
	6	5	4	3	2	1	6	5	4	3	2	1	6	5	4	3	2	1
RNB	Budsjett	Budsjett	Till. St.bud.	Statsbud.	Budsjett	Regnskap	Regnskap	Regnskap	St.prop 16	RNB 15	16-15	1 %	Regnskap	Regnskap	Regnskap	St.b.-prog	Regnskap	
AR 2016	Folketall 15	AR 2016	St.prop 16	RNB 15	16-15	1 %	AR 2014	AR 2014	AR 2014	St.b.-prog	Regnskap							
Innbyggertilskudd																		
Utgiftsutjevning	58 280	57 942	57 273	1 007	1,8	58 363												
Tilskudd særskilt fordeling- skole, hels	20 609	21 451	21 050	-441	-2,1	22 006												
Inntektsgarantitilskudd	468	465	334	134	40,1	245												
Sum innbyggertilskudd- utgiftsutjevn.	274	0	581	-307	-52,8	451												
Endringer i RNB statsbudsjetten	0	0	0	0	-268													
Regionaltilskudd	5 475	5 475	0	0,0	5 316													
Rammeoverføringer fast del	85 106	85 333	84 713	393	0,5	86 113												
+ Øremerket tilskudd psykisk helse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
+ Revidert nasjonalbudslett	0	0	0	0	0	0	0	48	438	-438		71						
+ Komp. MVA. 2005- just. overg. ordin.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
+ Komp. MVA. 2004- engangskomp.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
+ Endringer statbudsjetten 2015	0	0	0	0	0	0	0	207	-103	103	0	0	0					
Sum overgangsordn./ kompens.	0	255	335	-335	71													
+ ekstraord. skjønn- Tiltakspakken 09	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
+ ekstraordinært skjønnstilskudd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
+ lokalt skjønn	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	0	0,0	500					
+ ordinært skjønnstilskudd KRD	3 022	3 022	3 022	3 022	3 022	3 022	3 022	0	3 804	-782	-20,6	5 350						
Sum skjønnstilskudd	3 522	500	4 304	-782	-18,2	5 850												
Sum rammeoverføringer	88 628	86 088	89 352	-724	-0,8	92 034												
+ løpende inntektsutjevning	7 692	7 693	7 694	7 692	7 692	7 692	7 692	6 885	6 823	669	12,7	6 887						
Sum inntektsutj./ rammeoverfør.	96 320	96 321	96 322	96 320	96 320	96 320	96 320	92 973	96 175	145	0,2	98 921						
+ skatt på inntekt og formue	60 541	60 542	60 543	60 541	60 541	60 541	60 541	57 255	56 739	3 802	6,7	54 164						
Sum skatter/ rammeoverføring	156 861	156 863	156 865	156 861	156 861	156 861	156 861	150 228	152 914	3 947	2,6	153 085						

Batnfjordsøra, 19.08.2015, revidert 08.10.15
Per Olav Eide, Økonomisjef

Økonomiplan 2016- 2019, årsbudsjett 2016

Versjon 2

Budsjettrammer 2016 med utg.pkt. rev budsjetttrammer 2015 (hovedrev.) og estimert lønns- og prisvekst Statsbudsjettet 07.10.2015

Ansvar	Folkevalgte	Ramme		Opr.	Rev.	Ramme	Endring	Ramme	Endring	Ramme	Lønns-	Ramme II	Lønns-	Ramme	Endr.	Kst.	Kst.-Ramme	
		2015	2015	Opr.Rev	15	forutsett	16	H.pr.	2016	2016	H.pr.	forutsett	16	vekst	15	2016	2016	2016
1000 Folkevalgte																		
Utgifter	2 552 000	2 569 000	17 000		430 000						-25 000		0			0		
Inntekter	-37 000	-37 000	0		0						0		0		0		0	
Nettoramme	2 515 000	2 532 000	17 000		430 000	0		2 962 000		-25 000		0	2 937 000		0	2 937 000		
1100 Rådmannen																		
Utgifter	5 535 000	5 794 000	259 000		583 000					-42 000		0			0			
Inntekter	-1 313 000	-1 513 000	-200 000		0					0		0		0	0	0	0	
Nettoramme	4 222 000	4 281 000	59 000		583 000	0		4 864 000		-42 000		0	4 822 000		0	4 822 000		
1200 Økonomisjef																		
Utgifter	6 237 000	6 322 000	85 000		295 000					-50 000		0			0		0	
Inntekter	-1 237 000	-1 237 000	0		0					0		0		0	0	0	0	
Nettoramme	5 000 000	5 085 000	85 000		295 000	0		5 380 000		-50 000		0	5 330 000		0	5 330 000		
1300 Personalsjef																		
Utgifter	2 556 000	2 610 000	54 000		250 000					-22 000		0			0		0	
Inntekter	-320 000	-320 000	0		0					0		0		0	0	0	0	
Nettoramme	2 236 000	2 290 000	54 000		250 000	0		2 540 000		-22 000		0	2 518 000		0	2 518 000		
1400 NAV-kontoret																		
Utgifter	1 822 000	2 040 000	218 000		-90 000					-21 000		0			0		0	
Inntekter	-100 000	-100 000	0		0					0		0		0	0	0	0	
Nettoramme	1 722 000	1 940 000	218 000		-90 000	0		1 850 000		-21 000		0	1 829 000		0	1 829 000		
2000 Skolefaglig kompetanse																		
Utgifter	6 999 000	7 559 000	560 000		-125 000					-75 000		0			0		0	
Inntekter	-25 000	-25 000	0		0					0		0		0	0	0	0	
Nettoramme	6 974 000	7 534 000	560 000		-125 000	0		7 409 000		-75 000		0	7 334 000		0	7 334 000		
2050 Barnehagefaglig kompetanse																		
Utgifter	7 041 000	7 077 000	36 000		80 000					-56 000		0			0		0	
Inntekter	-1 400 000	-1 400 000	0		0					0		0		0	0	0	0	
Nettoramme	5 641 000	5 677 000	36 000		80 000	0		5 757 000		-56 000		0	5 701 000		0	5 701 000		

Ansvar	Ramme Opr.		Rev. Ramme		Endring		Endring		Ramme		Lønns-		Ramme II		Endr. Kst. Kst.-Ramme	
	2015	2015	Opr-Rev 15	forutsetn 16	H.pr. 2016	2016	forutsetn 16	H.pr. 2016	2016	reduksjon	vekst 15	2016	vekst 15	2016	2016	2016
2100 Rektor Angvik skole																
Utgifter	6 445 000	6 605 000	160 000	0					-64 000	0					0	0
Inntekter	-160 000	-160 000	0	0					0	0				0	0	0
Nettoramme	6 285 000	6 445 000	160 000	0	0	6 445 000	0	-64 000	0	6 381 000	0	0	6 381 000	0	0	6 381 000
2200 Rektor Batnfjord skule																
Utgifter	23 631 000	24 152 000	521 000	-50 000					-231 000	0				0	0	0
Inntekter	-982 000	-982 000	0	0					0	0				0	0	0
Nettoramme	22 649 000	23 170 000	521 000	-50 000	0	23 120 000	0	-231 000	0	22 889 000	0	0	22 889 000	0	0	22 889 000
2500 Styrer Angvik bhg.																
Utgifter	3 400 000	3 483 000	83 000	-120 000					-29 000	0				0	0	0
Inntekter	-535 000	-535 000	0	0					0	0				0	0	0
Nettoramme	2 865 000	2 948 000	83 000	-120 000	0	2 828 000	0	-29 000	0	2 799 000	0	0	2 799 000	0	0	2 799 000
2600 Styrer Solsida bhg.																
Utgifter	6 710 000	7 378 000	668 000	-281 000					-56 000	0				0	0	0
Inntekter	-1 431 000	-1 717 000	-286 000	0					0	0				0	0	0
Nettoramme	5 279 000	5 661 000	382 000	-281 000	0	5 380 000	0	-56 000	0	5 324 000	0	0	5 324 000	0	0	5 324 000
2800 Styrer Bergsøy bhg.																
Utgifter	2 061 000	2 452 000	391 000	-120 000					-18 000	0				0	0	0
Inntekter	-243 000	-573 000	-330 000	0					0	0				0	0	0
Nettoramme	1 818 000	1 879 000	61 000	-120 000	0	1 759 000	0	-18 000	0	1 741 000	0	0	1 741 000	0	0	1 741 000
2900 Styrer Astaddalen friluftsbhrg.																
Utgifter	2 175 000	2 433 000	258 000	-120 000					-20 000	0				0	0	0
Inntekter	-337 000	-337 000	0	0					0	0				0	0	0
Nettoramme	1 838 000	2 096 000	258 000	-120 000	0	1 976 000	0	-20 000	0	1 956 000	0	0	1 956 000	0	0	1 956 000
3000 Avd.leder helse og omsorg																
Utgifter	74 583 000	79 161 000	4 578 000	300 000					-641 000	0				0	0	0
Inntekter	-13 735 000	-14 984 000	-1 249 000	0					0	0				0	0	0
Nettoramme	60 848 000	64 177 000	3 329 000	300 000	0	64 477 000	0	-641 000	0	63 836 000	0	0	63 836 000	0	0	63 836 000
4000 Avd.leder areal og drift																
Utgifter	18 627 000	19 149 000	522 000	417 000					-118 000	0				0	0	0
Inntekter	-7 090 000	-7 314 000	-224 000	0					0	0				0	0	0
Nettoramme	11 537 000	11 835 000	298 000	417 000	0	12 252 000	0	-118 000	0	12 134 000	0	0	12 134 000	0	0	12 134 000

Budsjetttram-Rådm-2016-versj. 2.xls

Side 3

Ansvar		Ramme	Opr.	Rev.	Ramme	Endring	Ramme	Lønns-	Ramme II	Endr.	Kst.-Ramme
		2015	2015	Opr-Rev	15 forutsetn 16	H.pr. 2016	2 016	reduksjon	vekst 15	2 016	2 016
5000 Kulturkontoret											
Utgifter		2 460 000		2 745 000		285 000	40 000		-17 000	0	0
Inntekter		-779 000		-1 021 000		-242 000	0		0	0	0
Nettoramme		1 681 000		1 724 000		43 000	40 000	0	1 764 000	-17 000	0
5100 Kulturskolen											
Utgifter		3 160 000		3 226 000		66 000	50 000		-10 000	0	0
Inntekter		-2 220 000		-2 220 000		0	0		0	0	0
Nettoramme		940 000		1 006 000		66 000	50 000	0	1 056 000	0	1 046 000
6010 Avd.leder drift- VAR vann											
Utgifter		1 623 000		1 297 000		-326 000	0		0	0	0
Inntekter		-1 939 000		-1 939 000		0	0		0	0	0
Nettoramme		-316 000		-642 000		-326 000	0	0	-642 000	0	-642 000
6020 Avd.leder drift- VAR avløp											
Utgifter		1 919 000		1 934 000		15 000	0		0	0	0
Inntekter		-2 059 000		-2 059 000		0	0		0	0	0
Nettoramme		-140 000		-125 000		15 000	0	0	-125 000	0	-125 000
6030 Avd.leder drift- VAR slam											
Utgifter		920 000		920 000		0	0		0	0	0
Inntekter		-430 000		-430 000		0	0		0	0	0
Nettoramme		490 000		490 000		0	0	0	490 000	0	490 000
6040 Avd.leder drift- VAR renov											
Utgifter		4 474 000		4 474 000		0	0		0	0	0
Inntekter		-4 458 000		-4 458 000		0	0		0	0	0
Nettoramme		16 000		16 000		0	0	0	16 000	0	16 000
6050 Brannsjef- VAR feling											
Utgifter		505 000		511 000		6 000	0		0	0	0
Inntekter		-524 000		-524 000		0	0		0	0	0
Nettoramme		-19 000		-13 000		6 000	0	0	-13 000	0	-13 000
7000 Kommunestyrets reservepost											
Utgifter		4 259 000		134 000		-4 125 000	4 116 000		0	0	0
Inntekter		0		0		0	0		0	0	0
Nettoramme		4 259 000		134 000		-4 125 000	4 116 000	0	4 250 000	0	4 250 000
Sum netto driftsram.		148 340 000		150 140 000		-1 800 000	5 655 000	0	155 795 000	-1 495 000	0
									0	154 300 000	0
										154 300 000	

Ansvar	Ramme Opr.		Rev. Ramme		Endret Opr-Rev 15	Endret forutsetn 16	H.pr. 2016	Ramme reduksjon	Lønns- vekst 15	Ramme II 2016	Endr. Kst. 2016	Kst.-Ramme 2016
	2 015	2 015										
8000 Skatt, rammeoverføringer												
Utgifter	0	0	0	0					0		0	0
Inntekter	-162 383 000	-163 245 000	-862 000					0	0		0	0
Nettoramme	-162 383 000	-163 245 000	-862 000	-4 450 000	0	-167 095 000	0	-167 695 000	0	-167 695 000	0	-167 695 000
9000 Finans, avskrivninger, resultat m.v.												
Utgifter	15 037 000	14 099 000	-938 000					0			0	0
Inntekter	-994 000	-994 000	0					0			0	0
Nettoramme	14 043 000	13 105 000	-938 000	290 000	0	13 395 000	0	13 395 000	0	13 395 000	0	13 395 000
Sum netto driftsram.	-148 340 000	-150 140 000	1 800 000	-4 160 000	0	-154 300 000	0	-154 300 000	0	-154 300 000	0	-154 300 000
Netto budsjettrammer	0	0	0	1 495 000	0	1 495 000	-1 495 000	0	0	0	0	0
Fellesrådet- selskap 5												
Ansvar	Ramme Opr.	Rev. Ramme	Endring	Endret Opr-Rev 15	Endring	Ramme reduksjon	Ramme reduksjon	Ramme reduksjon	Lønns- vekst 15	Ramme II 2016	Endr. Kst. 2016	Kst.-Ramme 2016
5500 Fellesrådet - tilskudd												
Utgifter	2 394 000	2 394 000	0					0			0	0
Inntekter	-2 394 000	-2 394 000	0					0			0	0
Nettoramme	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kommunalt tilskudd	1 690 000	1 690 000	0					0	13 000	1 703 000	0	1 703 000
Tjenesteytingsavtale	286 000	286 000	0					0	286 000	0	298 000	0
SUM kommunalt bidrag	1 976 000	1 976 000	0					0	1 976 000	0	2 001 000	0

Økonomiplan 2016-2019 basert utifra rev. budsjett 2015, og korrigert på bakgrunn av statsbudsjettet

Detaljerte endringer mht driftsrammer

Ansvær	Endring- tiltak	Beløp	Delsum
1000 Folkevalgte			
Nettoramme		2 532 000	
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	-25 000		Generell ramme trukket inn
Kommuneref / folkearvstem	150 000		Fylkesmannen statstilskudd kr. 100.000
Kontingent Orkide- økning	50 000		Endret driftsramme foruts. 2016
Pensjon ordfører	130 000		Endret driftsramme foruts. 2016
Møtegodtgj./ reisegodtgj.	100 000		Endret driftsramme foruts. 2016
Lønnsvekst 2015	0	2 937 000	
1100 Rådmannen			
Nettoramme		4 281 000	
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	-42 000		Generell ramme trukket inn
Fellesrådet- økt ramme	25 000		Lønns- og prisvekstvekst
Flyktningekontor	2 000 000		Utgifter mht. flyktninger
Flyktningekontor- fonds	-2 000 000		Bruk av fonds mht. flyktninger
Kommunevalg	-150 000		Endret driftsramme foruts. 2016
Byregionprogrammet	20 000		
Kvalitetssystem- beredsska	100 000		Kvalitetsløsen og beredsskapsarbeid
Beredskap fra ansvar 4000	88 000		Beredskapsarbeid ansvar lederdriftsavd.
Læringer	500 000		Fellespost hentet fra andre ansvarsrammer
Lønnsvekst 2015	0	4 822 000	
1200 Økonomisjef			
Nettoramme		5 085 000	
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	-50 000		Generell ramme trukket inn
Økonomikonsulent	400 000		Endret driftsramme foruts. 2016
Konsulent eskatt 15%	-105 000		Overført ansvar 40000/ 3020
Lønnsvekst 2015	0	5 330 000	
1300 Personalsjef			
Nettoramme		2 290 000	
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	-22 000		Generell ramme trukket inn
Vakanse - nyttilsetting	250 000		Endret driftsramme foruts. 2016
Lønnsvekst 2015	0	2 518 000	

1400 NAV kontoret	Nettoramme	1 940 000	
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	-21 000		Generell ramme trukket inn
Reduksjon ramme	-90 000		Sosialhjelp m.v.- endret driftsramme forutsetning 2016
Lønnsvekst 2015	0	1 829 000	
2000 Skolefaglig kompetanse	Nettoramme	7 534 000	
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	-75 000		Generell ramme trukket inn
Skolefaglig komp	75 000		Endret driftsramme foruts. 2016
Redusert driftsramme	-200 000		
Lønnsvekst 2015	0	7 334 000	
2050 Barnehagefaglig kompetanse	Nettoramme	5 677 000	
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	-56 000		Generell ramme trukket inn
Barnehagefaglig komp.	80 000		Endret driftsramme foruts. 2016
Lønnsvekst 2015	0	5 701 000	
2100 Rektor Angvik skole	Nettoramme	6 445 000	
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	-64 000		Generell ramme trukket inn
Lønnsvekst 2015	0	6 381 000	
2200 Rektor Batnfjord skule	Nettoramme	23 170 000	
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	-231 000		Generell ramme trukket inn
Lærling	-50 000		Overført ansvar 1100
Lønnsvekst 2015	0	22 889 000	
2500 Styrer Angvik bhg.	Nettoramme	2 948 000	
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	-29 000		Generell ramme trukket inn
Reduksjon driftsramme	-120 000		Konsekvens statsbudsjett- overskudd 2015
Lønnsvekst 2015	0	2 799 000	

2600 Styrer Solsida bhg.				
Nettoramme	5 661 000			
Endret forutsetning:				
Endret driftsnivå 2015	-56 000			Generell ramme trukket inn
Lærting	-15 000			Overført ansvar 1100
Reduksjon driftsramme	-266 000			Konsekvens statsbudsjett- overskudd 2015
Lønnsvekst 2015	0			5 324 000
2800 Styrer Bergsøy bhg.				
Nettoramme	1 879 000			
Endret forutsetning:				
Endret driftsnivå 2015	-18 000			Generell ramme trukket inn
Reduksjon driftsramme	-120 000			Konsekvens statsbudsjett- overskudd 2015
Lønnsvekst 2015	0			1 741 000
2900 Styrer Astaddalen friluftsbhg.				
Nettoramme	2 096 000			
Endret forutsetning:				
Endret driftsnivå 2015	-20 000			Generell ramme trukket inn
Reduksjon driftsramme	-120 000			Konsekvens statsbudsjett- overskudd 2015
Lønnsvekst 2015	0			1 956 000
3000 Avd.leder helse og omsorg				
Nettoramme	64 177 000			
Endret forutsetning:				
<u>Endret driftsnivå 2015</u>	<u>-641 000</u>			Generell ramme trukket inn
Nåstad oms.b. ressurs	500 000			
Lærting	-200 000			Overført ansvar 1100
Lønnsvekst 2015	0			63 836 000
4000 Avd.leder areal og drift				
Nettoramme	11 835 000			
Endret forutsetning:				
Endret driftsnivå 2015	-118 000			Generell ramme trukket inn
Økt ressurs 15%	105 000			Fra ansvar 1200/ eskalt- 15%
Brannvern-komp.krav m.v.	-500 000			Endret driftsramme foruts. 2016
Finansiering av vedlikehold	1 000 000			Beredskapsarbeid ansvar lederdriftsavd.
Beredskap fra ansvar 4000	-100 000			Endret driftsramme foruts. 2016
Nødnett	-88 000			
Lønnsvekst 2015	0			12 134 000
5000 Kulturkontoret				

Nettoramme	1 724 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	-17 000		
Visit NR	90 000	Generell ramme trukket inn	
Tilskudd kulturmidler	50 000	Endret driftsramme forums. 2016	
Fond kulturmidler	-50 000	Fond integreringsmidler	
Leieintekt kulturskolen	-50 000	Kulturstuga	
Lønnsvekst 2015	0		1 747 000
5100 Rektor musikk- og kulturskolen			
Nettoramme	1 006 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	-10 000	Generell ramme trukket inn	
Leieutgift kulturskolen	50 000	Kulturstuga	
Lønnsvekst 2015	0		1 046 000
6010 Avd.leder drift- VAR vann			
Nettoramme	-642 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	0		
Lønnsvekst 2014	0		-642 000
6020 Avd.leder drift- VAR avløp			
Nettoramme	-125 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	0		
Lønnsvekst 2015	0		-125 000
6030 Avd.leder drift- VAR slam			
Nettoramme	490 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	0		
Lønnsvekst 2015	0		490 000
		Netto VARSF	
		-274	
6040 Avd.leder drift- VAR renovasjon			
Nettoramme	16 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	0		
Lønnsvekst 2015	0		16 000
6050 Avd.leder drift- VAR feiring			
Nettoramme	-13 000		

Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2015	0		
Lønnsverkst 2015	0	-13 000	
7000 Kommunestyrets reservepost			
Nettoramme	134 000		
Kommunens reservepost	250 000		
Lønnsoppst 2016	3 866 000	4 250 000	Samme lønnsoppst som for 2015
Sum endring drift	154 300 000	154 300 000	0

Ansvar	Endring- titak	Beløp	Delsum
8000 Skatt, rammeoverfl.			
Nettoramme	-163 245 000		
Endret forutsetning:			
Konsesjonskraft	0		Reduksjon i inntekter
Kommunereform	-300 000		Statstilskudd
Skatteinntekter- endring	-3 851 000		Økte skatteinntekter med utg.pkt i skatteinnmang 2014
Reduksjon skatteinntekter	500 000		Statsbudsjettets skatteanslag reduseres
Rammetslik. statsbudsj.	389 000		Reduksjon i rammeoverføringene
Inntektsstjevn. statsbudsj.	-740 000		Reduksjon i inntektsstjeving
Tiltakspakke vedlikehold	-248 000		Statsbudsjettet 2016
Eiendomsskatt boliger	-100 000		Økt skatteanslag med 5,25 pr.
Flykningekontor. Triskudd	-2 000 000		Integregeringstilskudd
Flykningekontor. Fonds	2 000 000		Avsetning til fonds- til bruk under ansvar 1100 mfl.
Rentekomp.skoleanlegg	-100 000	-167 695 000	Redusert inntekt- lavere renter
9000 Finans, avskrivning, resultat			
Nettoramme	13 105 000		
Endret forutsetning:			
Reduksjon renter lån	-500 000		
Utbytte RIR	-100 000		Overskudd 2015 RIR
Økning avdragsutgifter	90 000		
Avsetning til disposisj.fond	800 000		Avsetning til egenkapital til investeringer 2016-2019
Inndekn undersk. tidi. år	0	13 395 000	
Sum endring drift	-154 300 000	-154 300 000	
SUM endret ramme	0	0	

Endring forutsetning ANSVAR 8000, 9000 for 2014

Ansvar 8000 Skatt, rammeoverføring mv.

	R 2010	R 2011	R 2012	R 2013	R 2014	Rev. B 2015	Endring	B 2016	B 2017	B 2018	B 2019
Tjeneste 3200 Komm. næringsvirksomhet											
18770 Konsesjonsavgift	-66	-66	-66	-66	-29	-60	0	-60	-60	-60	-60
18920 Konsesjonskraftinntekt	-153	-83	-80	80	0	0	0	0	0	0	0
Sum	-219	-149	-146	14	-29	-60	0	-60	-60	-60	-60
Tjeneste 8000 Skatt på inntekt											
11906 Byggesaksgebyr	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
14709 Tap på krav	0	0	0	0	164	0	0	0	0	0	0
15007 Andre renteutgifter	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0
18700 Skatteinntekter	-50 432	-45 772	-51 828	-54 748	-54 164	-56 686	-3 351	-60 037	-60 037	-60 037	-60 037
18740 Eiendomsskatt-næring/verk/bruk	-1 482	-1 642	-9 833	-9 702	-2 449	-2 446	0	-2 446	-2 446	-2 446	-2 446
18750 Eiendomsskatt-bolig/fritid m.v.	0	0	0	0	-7 515	-7 042	-100	-7 142	-7 142	-7 142	-7 142
Sum	-51 914	-47 414	-61 649	-64 450	-63 964	-66 174	-3 451	-69 625	-69 625	-69 625	-69 625
Tjeneste 8400 Rammeoverføringer											
15400 Avsetning bundne fond	0	0	47	0	50	0	0	0	0	0	0
15700 Overfør. til investeringsregnsk.	252	609	240	262	0	0	0	0	0	0	0
17280 SUM Momskompens. fra inv. -netto	-1 262	-1 520	-400	-338	0	0	0	0	0	0	0
18000 Rammeoverføring	-57 588	-83 482	-88 415	-89 835	-91 881	-89 017	389	-88 628	-88 628	-88 628	-88 628
18000 Kommunereform- skjønn tilskudd	0	0	0	0	0	0	-300	0	0	0	0
18100 Statlige overføringer- tiltakspakke	0	0	0	0	0	0	-248	0	0	0	0
18001 Løpende inntektsutjevning	-7 933	-9 411	-6 508	-5 728	-8 090	-6 959	-740	-7 699	-7 699	-7 699	-7 699
18102 Kompl.liisk. omsorgssekt	-797	-811	-740	-719	-728	-700	0	-700	-700	-700	-700
18104 Investeringstilsk. Reform 97	-216	-222	-218	-204	-201	-200	0	-200	-200	-200	-200
18106 Rentekomp. Skoleanlegg	-201	-210	-157	-130	-163	-135	-100	-235	-235	-235	-235
19400 Avsatt momskomp. d.fond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	-67 745	-95 047	-96 151	-96 692	-101 013	-97 011	-999	-98 010	-97 462	-97 462	-97 462
Nettosum ansvar 8000	-119 878	-142 610	-157 946	-161 128	-165 006	-163 245	-4 450	-167 695	-167 147	-167 147	-167 147

Ansvar 9000 Renter, avdrag, resultat mv.

		R 2010	R 2011	R 2012	R 2013	R 2014	Rev. B 2015	Endring	B 2016	B 2017	B 2018	B 2019
Tjeneste 8700 Renter/ utbytte og lån												
19900 Avskrivninger	-8 474	-7 756	-8 021	-7 975	-8 239	0	0	0	0	0	0	0
Sum	-8 474	-7 756	-8 021	-7 975	-8 239	0	0	0	0	0	0	0
Tjeneste 8700 Renter/ utbytte og lån												
13700 Til andre/ driftsavtale	18	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15000 Renteutgifter	6 489	6 615	5 690	4 675	3 960	4 725	-500	4 225	4 225	4 225	4 225	4 225
15002 Renter nye lån	165	174	42	63	70	165	5	170	170	170	170	170
15004 Renter kasakredit, prov.	3	4	130	2	0	5	-5	0	0	0	0	0
15006 Renter likviditetslån	20	329	298	259	207	0	0	0	0	0	0	0
15090 Tap på finansielle instrument	0	449	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15500 Avsetning til bundne fonds	0	0	0	36	33	35	0	35	35	35	35	35
16900 Fordelte utgifter renter bygg	-175	-175	-60	-80	-60	-60	0	0	-60	-60	-60	-60
19000 Renteinntekter post/ bank	-176	-280	-115	-228	-411	-115	0	0	-115	-115	-115	-115
19002 Renter av fonds	-30	-43	-48	-36	-33	-35	0	0	-35	-35	-35	-35
19003 Renter skattetrekkekonto	-4	-4	-4	-4	-4	-4	0	0	-4	-4	-4	-4
19004 Renter etableringslån	-433	-491	-419	-356	-332	-350	0	0	-350	-350	-350	-350
19006 Andre renteinntekter	-28	-18	-24	-50	-44	-30	0	0	-30	-30	-30	-30
19050 Utbytte/ avkastn fra selskap	-3	-3	0	0	0	-100	0	0	-100	-100	-100	-100
19090 Gevinst finansielle instrumenter	-1 226	0	-835	-812	-262	-400	0	0	-400	-400	-400	-400
19400 Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	4 620	6 575	4 655	3 469	3 124	3 936	-600	3 336				
Tjeneste 8710 Avdrag												
15100 Avdragsutgifter	6 065	6 064	6 161	6 743	7 177	6 958	90	7 048	7 048	7 048	7 048	7 048
Sum	6 065	6 064	6 161	6 743	7 177	6 958	90	7 048				
Tjeneste 8800 Resultat												
15300 Dekning tidl. års underskudd	0	0	3 485	11 846	6 700	0	0	0	0	0	0	0
15400 Avsetning til disp.fondet	0	0	0	0	0	2 211	800	3 011	3 011	3 011	3 011	3 011
19300 Disp. tidl. års overskudd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19400 Bruk av disposisjonsfondet	-1 333	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	-1 333	0	3 485	11 846	6 700	2 211	800	3 011				

	R 2010	R 2011	R 2012	R 2013	R 2014	Rev. B 2015	Endring	B 2016	B 2017	B 2018	B 2019
Tjeneste 8802 Bundne driftsfond											
15500 Avsætning til bundne driftsfond	30	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	30	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tjeneste 8990 Arets regnsk.messig over-/underskudd											
15800 Ikke disp. netto driftsres.	0	0	0	8 691	0	0	0	0	0	0	0
19800 Ikke disp. netto driftsres.	-10 539	-7 268	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	-10 539	-7 268	0	8 691	0	0	0	0	0	0	0
Nettosum ansvar 9000	-9 631	-2 342	6 280	14 083	17 453	13 105	290	13 395	13 395	13 395	13 395
SUM ansvar 8000-9000	-129 509	-144 952	-151 666	-147 045	-147 553	-150 140	-4 160	-154 300	-153 752	-153 752	-153 752

Oversikt over skatteinntektene de siste 10 år og årsbudsjett 2016

(alle beløp i hele 1000 kr.)

Konto	Skattart	B	B	R	R	R	R	R	R	R	
		2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
1800/8400 Skatt på formue og inntekt											
1. Forskuddstrekk											
2. Forskuddsskatt og tilleggsforskudd											
3. Restsskatt											
4. Marginoppgjør											
5. Korrigert/ endelige fordelingstall											
6. Rentegodtgjørelse, rente- og innfordringsutg.											
7. Etterskuddsskatt og etterligninger											
Sum skatteinntekter på formue og inntekt	60 037	56 686	54 164	54 748	51 828	45 772	50 432	49 430	43 904	44 329	
Skatteinntekter iflg. opprinnelig budsjett	60 037	56 686	55 664	54 297	49 200	48 400	48 350	47 481	45 153	44 277	
Korrigert budsjett	60 037	56 686	55 664	54 297	49 200	48 400	48 350	47 481	45 335	44 277	
Merinntekter/ svikt ift. OPPRINNELIG budsjett	0	0	-1 500	451	2 628	-2 628	2 082	1 949	-1 249	52	
Merinntekter/ svikt ift. KORRIGERT budsjett	0	0	-1 500	451	2 628	-2 628	2 082	1 949	-1 431	52	
Endring i skatteinntekter i % fra året før	9,7	9,4	4,5	19,6	2,8	-9,2	2,0	12,6	-1,0	0,6	
1892/3200 Reg.konsejsjonsavgift/ konsejsjonskraft	60	60	-29	-14	146	149	220	187	237	131	
1874/8000 Eiendomsskatt- brutto	9 588	9 488	9 964	9 702	9 833	1 642	1 482	1 445	1 330	1 258	
1800/8000 Rammeoverføringer	96 327	96 976	99 971	96 044	94 923	92 891	65 521	60 609	54 770	51 155	
Totale skatteinntekter/ rammeoverf.	166 012	163 210	164 070	160 480	156 730	140 454	117 655	111 670	100 241	96 872	
Endring i skatteinntekter/ rammer ift. året før i kr.	5 532,0	6 480,0	7 340,0	20 025,6	39 075,4	22 799,8	5 984,4	11 429,6	3 368,4	796,9	
Endring i skatteinntekter/ rammer ift. året før i %	3,4	4,1	4,7	14,3	33,2	19,4	5,4	11,4	3,5	0,8	
1500/8700 Renter på løpende lån inkl. renter kassakreditt	4 390	4 890	4 237	4 738	5 733	6 790	6 654	7 142	9 159	5 977	
1510/8710 Avdrag på løpende lån (ekskl. ekstraord./establ.lånn)	7 048	6 958	7 177	6 742	6 160	6 064	6 065	5 850	5 123	5 121	
Sum renter og avdrag på løpende lån	11 438	11 848	11 414	11 480	11 893	12 854	12 719	12 992	14 282	11 098	
Lånegjeld pr. 31.12. i hele 1000 kr	168 000	168 000	168 007	173 707	173 090	172 200	172 200	169 966	149 887		
Renter og avdrag i % av skatteinntekten	19,05	20,90	21,07	20,97	22,95	28,08	25,22	26,28	32,53	25,04	
Renter/avdrag i % av tot. skatter/rammeoverf.	6,89	7,26	6,96	7,15	7,59	9,15	10,81	11,63	14,25	11,46	
Lånegjeld pr. innbygger i kr.	65 630	65 630	67 580	66 560	65 775	65 775	64 478	56 580			

Investeringsbudsjett 2016 - 2019- NETTO

Versjon 2 basert på vedtak i f-skapet 01.12.15

Fordelt på prosjekt, tjeneste og art			Kostnadsoverslag					Finansiering		Sum	
Art	Tjen.	Tekst	2016	2017	2018	2019	Kostnader	Lånetmidler	Annen	Finansier.	Sum
05200	2 830	9 104 Utlån Startlån Husbanken	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	8 000 000	8 000 000	0	8 000 000	8 000 000
02000	1 206	9 100 Ørkide iKT-utsyf/ interne invest.	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	6 000 000	6 000 000	0	6 000 000	6 000 000
03700	3 854	Jubileumsbok 50 år	450 000	0	0	0	450 000	300 000	0	450 000	450 000
02000	1 200	9 100 Inventar og utstyr alle enheter	300 000	0	0	0	300 000	300 000	0	300 000	300 000
02300	2 210	Astadalen bhg- tillbygg/ heis	0	2 000 000	0	0	2 000 000	1 600 000	0	400 000	2 000 000
02300	2 210	9 203 Oppgradering uteområde bhg.	200 000	0	0	0	200 000	200 000	0	200 000	200 000
02700	2 220	Prosjektering Batnfjord skule	250 000	0	0	0	250 000	250 000	0	250 000	250 000
02300	2 220	Tilbygg Batnfjord skule	0	8 000 000	0	0	8 000 000	5 600 000	0	2 400 000	8 000 000
02300	2 220	9 205 Ombygging Angvik skule	8 000 000	0	0	0	8 000 000	5 000 000	0	3 000 000	8 000 000
02300	3 860	Reabilit. fasade Batnfj samf.h	1 100 000	0	0	0	1 100 000	600 000	0	500 000	1 100 000
02700	2 610	Prosjektering ny sjukeheim	2 500 000	0	0	0	2 500 000	0	0	2 500 000	2 500 000
02300	2 610	Ny sjukeheim- bygging	0	0	62 500 000	62 500 000	125 000 000	35 000 000	75 000 000	15 000 000	125 000 000
02300	2 610	Nye garderober sykehj/ hj.tj.	100 000	0	0	0	100 000	0	0	100 000	100 000
02000	2 532	Kjøkken sykehj.-matmerk.syst	100 000	0	0	0	100 000	100 000	0	100 000	100 000
02303	2 536	Nye senger sykehjemmet	100 000	0	0	0	100 000	100 000	0	100 000	100 000
02000	1 903	Renholdsmaskiner renh.avd.	100 000	0	0	0	100 000	0	0	100 000	100 000
02700	3 010	Kommuneplan - generell	200 000	0	0	0	200 000	200 000	0	200 000	200 000
02300	2 650	9 600 Rehab. komm. bygg/ anlegg	0	500 000	0	500 000	1 000 000	1 000 000	0	1 000 000	1 000 000
02300	2 656	Utbredning Nåstad omsb. vegg	150 000	0	0	0	150 000	150 000	0	150 000	150 000
02300	3 150	Søvik b.f.- asfaltering veg	0	100 000	0	0	100 000	100 000	0	100 000	100 000
02000	3 390	9 620 Brannvern- utskifting av bil	0	200 000	0	0	200 000	200 000	0	200 000	200 000
02800	3 150	9 601 Grunnkjøp gen. b felt/ næring	1 000 000	0	0	0	1 000 000	300 000	400 000	300 000	1 000 000
02300	3 150	9 602 Opparbeidning boligf./næring	0	600 000	0	300 000	900 000	0	900 000	900 000	900 000
02300	3 400	9 603 Vassforsyng- Øre vassverk	0	0	0	1 000 000	1 000 000	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000
02300	3 500	9 646 Tørvikbukt renseanlegg sluttfør.	1 100 000	0	0	0	1 100 000	600 000	0	500 000	1 100 000
Totaler brutto investeringer			19 150 000	14 900 000	66 000 000	67 800 000	167 850 000	66 600 000	75 400 000	25 850 000	25 850 000
Tekst			2016	2017	2018	2019	Kostnader	Lånetmidler	Annen	Finansier.	Sum
Totaler brutto investeringer			19 150 000	14 900 000	66 000 000	67 800 000	167 850 000	66 600 000	75 400 000	25 850 000	-34 650 000
Finansiering:											
Lånetmidler Husbanken Startlån			2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	8 000 000				
Ubrukte l.midl. tidl. år- gr.erverv			300 000	0	0	0	0	300 000			
Ubrukte l.midl. tidl. år- låneoppt 15			1 200 000	0	0	0	0	1 200 000			
Tilskudd- sjukeheimen			0	0	0	0	75 000 000	75 000 000			
Tomtesalg			0	600 000	0	0	300 000	900 000			
Salgsinntekter			150 000	0	0	0	0	150 000			

Tekst	2016	2017	2018	2019	SUM		Annen	Finansiering	Sum	Merknader
					Kostnader	Lånemidler	Tilskott	Finansier.		
Egenkapital sjukeheim	2 500 000	0	7 500 000	7 500 000	17 500 000					
Egenkapital (inkl. i refusjon)	4 600 000	2 800 000	0	0	0	7 400 000				
Netto lånebehov investering	8 400 000	9 500 000	56 500 000	-17 000 000	57 400 000					

Investeringsoppgavene er først netto, dvs merverdiavgift er en del av finansieringen

Det forutsettes 30% egenkapital av investeringene

Mottatt tilskudd i 2019 til ny sykeheim vil gå til delvis nedbetaling av lån.

Per Olav Eide, Økonomisjef, 04.09.15, revidert 02.12.15

Låneoversikt driftsbudsjett 2016-2019

Renter og avdrag

Rentesats merket * er fastrentelån

Konto	Lånegj. pr. 01.01.16	2016			2017			2018			2019			Nom.	Rente- vilkår	Lånenr.	Forfall
		Renter	Avdrag	Renter	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter				
Husbanken																	
245 395 100	309 323	8 000	91 936	6 000	91 936	4 000	91 936	2 000	33 515	0	3 00	0 01.15	146010713	01.06-01.12			
245 395 200	0	1 200	0	600	0	0	0	0	0	0	0	0 01.15	146125732	01.04-01.10			
245 395 201	0	2 000	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0 01.15	14629866	01.01-01.07			
245 395 202	0	60 000	0	54 000	0	48 000	0	42 000	0	0	0	0 01.15	146307368	01.03-01.09			
245 395 203	0	12 000	0	10 000	0	8 000	0	6 000	0	0	0	0 01.15	146313739	01.06-01.12			
245 395 205	0	29 000	0	27 000	0	25 000	0	23 000	0	0	0	0 01.15	14615348	01.02-01.09			
245 395 206	0	74 000	0	69 000	0	64 000	0	59 000	0	0	0	0 01.15	14615349	01.05-01.11			
245 395 207	0	74 000	0	69 000	0	64 000	0	59 000	0	0	0	0 01.15	0 02-01.09				
245 395 208	0	14 000	0	12 000	0	10 000	0	8 000	0	0	0	0 01.15	14629004	01.02-01.08			
245 395 212	0	81 000	0	76 000	0	71 000	0	66 000	0	0	0	0 01.15	146338562	01.03-01.09			
245 395 213	0	84 000	0	79 000	0	74 000	0	69 000	0	0	0	0 02-01.15	146345087	01.02-01.08			
245 395 214	0	116 000	0	111 000	0	106 000	0	101 000	0	0	0	0 02-01.15	0 05-01.11				
Kommunalbanken																	
245 355 200	4 530 760	135 000	226 540	129 000	226 540	123 000	226 540	117 000	226 540	3 624 600	3,00	0 01.15	20090426	01.03-01-09			
245 355 201	27 310 740	820 000	1 030 600	788 000	1 030 600	756 000	1 030 600	724 000	1 030 600	23 188 340	3,00	0 01.15	20080708	22.06-22.12			
245 355 202	3 591 230	107 000	156 140	102 000	156 140	97 000	156 140	92 000	156 140	2 966 670	3,00	0 01.15	20100224	22.06-22.13			
245 355 203	4 743 470	142 000	316 220	147 000	316 220	142 000	316 220	137 000	316 220	3 478 590	3,00	0 01.15	20040344	17.06-16.12			
245 355 204	1 492 940	44 000	64 920	41 000	64 920	38 000	64 920	35 000	64 920	1 233 260	3,00	0 01.15	20100223	29.04-29.10			
245 355 205	9 247 040	277 000	377 420	266 000	377 420	255 000	377 420	244 000	377 420	7 737 360	3,00	0 01.15	20050333	15.06-15.12			
245 355 206	16 414 020	492 000	586 216	474 000	586 216	456 000	586 216	438 000	586 216	14 069 156	3,00	0 01.15	20120244	01.06-01-12			
245 355 208	19 046 270	571 000	680 220	550 000	680 220	529 000	680 220	511 000	680 220	16 325 390	3,00	0 01.15	20080271	15.01-15.07			
245 355 209	5 100 370	153 000	291 460	144 000	291 460	135 000	291 460	126 000	291 460	3 934 530	3,00	0 01.15	20010248	01.03-01.09			
245 355 210	13 265 620	397 000	589 580	380 000	589 580	363 000	589 580	346 000	589 580	10 907 300	3,00	0 01.15	20050305	17.03-17.09			
245 355 211	3 715 380	111 000	161 540	106 000	161 540	101 000	161 540	96 000	161 540	3 069 220	3,00	0 01.15	20120506	30.04-30.10			
245 355 212	2 796 590	83 000	169 480	78 000	169 480	73 000	169 480	68 000	169 480	2 118 670	3,00	0 01.15	20020687	01.02-01.11			
245 355 213	2 400 000	72 000	300 000	63 000	300 000	54 000	300 000	45 000	300 000	1 200 000	3,00	0 01.15	20130358	01.05-01.11			
245 355 214	6 155 680	184 000	273 580	176 000	273 580	168 000	273 580	160 000	273 580	5 061 360	3,00	0 01.15	20110376	20.01-20.07			
245 355 215	2 009 000	60 000	74 400	58 000	74 400	56 000	74 400	54 000	74 400	1 711 400	3,00	0 01.15	20130190	01.05-01.11			
245 355 216	3 454 540	103 000	363 640	92 000	363 640	81 000	363 640	70 000	363 640	1 999 980	3,00	0 01.15	20140376	01.05-01.11			

KLP Kommunekredit									
245 355 100	2 895 364	86 000	203 128	80 000	203 128	74 000	203 128	68 000	203 128
245 355 101	12 696 772	380 000	529 034	365 000	529 034	350 000	529 034	335 000	529 034
245 355 102	5 800 000	174 000	400 000	162 000	400 000	150 000	400 000	138 000	400 000
Sum	146 975 109	4 946 200	6 886 054	4 715 100	6 886 054	4 475 000	6 886 054	4 239 000	6 827 633
									119 489 314

Nye investeringsoppgaver- låneoppptak

Lånegj. pr.	2016	2017	2018	2019	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter
Konto	01.01.16	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag
For 2016	8 400 000	130 000	162 000	238 000	324 000	228 000	324 000	218 000	324 000
For 2017	9 200 000	0	0	120 000	304 000	218 000	304 000	209 000	304 000
For 2018	1 500 000	0	0	0	0	100 000	252 000	181 000	252 000
For 2019	3 500 000	0	0	0	0	0	0	60 000	128 000
Sum	22 600 000	130 000	162 000	358 000	628 000	546 000	880 000	668 000	1 008 000
									19 922 000

Nye Startlån, Husbanken

For 2016	0	50 000	0	55 000	0	52 000	0	49 000	0
For 2017	0	0	0	50 000	0	55 000	0	52 000	0
For 2018	0	0	0	0	0	50 000	0	55 000	0
For 2019	0	0	0	0	0	0	0	50 000	0
Sum	0	50 000	0	105 000	0	157 000	0	206 000	0
									0

Sum renter/ avdrag	5 126 200	7 048 054	5 178 100	7 514 054	5 178 000	7 766 054	5 113 000	7 835 633	139 411 314
Totalt pr. år	12 174 254		12 692 154		12 944 054		12 948 633		50 759 095